POLIROM

Georges
SIMENON

Maigret și mortul

Maigret

Georges Simenon

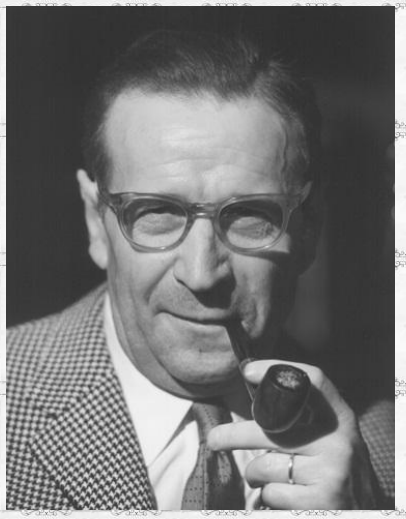

Maigret şi mortul

Seria MAIGRET

Georges Simenon, Maigret et son mort, 1948

Traducere de Nicolae Constantinescu

POLIROM
2008

– Mă scuzați, doamnă... După minute în şir, suportate cu stoicism, Maigret reuşea, în sfârşit, să-şi întrerupă vizitatoarea...

– Acum îmi spuneți că fiica dumneavoastră vă otrăveşte lent...

– Asta e adevărul...

– Adineauri, ați afirmat cu aceeaşi tărie că ginerele dumneavoastră face tot ce-i stă în putință să întâlnească pe coridoare camerista, ca să vă toarne otravă în cafea sau în numeroasele ceaiuri pe care le beți...

– Asta e adevărul...

– Totuşi... Consultă - sau se prefăcu doar că ar consulta - însemnările făcute în cursul discuției, care dura de mai bine de un ceas.

– Totuşi, mi-ați adus la cunoştință, la început, că fiica dumneavoastră şi soțul ei se urăsc...

– Păi, ăsta e adevărul, domnule comisar.

– Şi s-au înțeles să vă suprime?

– Păi, tocmai asta e, că nu! încearcă să mă otrăvească separat! înțelegeți?

– Şi nepoata dumneavoastră, Rita?

– Şi ea, tot separat...

Venise februarie. Vremea era călduță, însorită, cu cerul umezit uneori de un nor pufos de ploicică. Totuşi, de când vizitatoarea se afla la el în birou, Maigret scormonise de trei ori cu vătraiul în sobă, ultima sobă de la Poliția Judiciară, pe care reuşise s-o păstreze cu foarte mare greutate atunci când pe Quai des Orfevres fusese instalată încălzirea centrală.

Femeia purta o haină de vizon, rochie neagră de mătase, o mulțime de bijuterii - la urechi, la gât, la încheietura mâ-

inilor, la corsaj, ca o țigancă - şi probabil că era lac de transpirație, într-adevăr, fardul exagerat, care mai adineauri forma o crustă şi acum începea să se topească, te ducea cu gândul mai curând la o țigancă decât la o mare doamnă.

– În concluzie, trei persoane încearcă să vă otrăvească.

– Nu încearcă... Au început...

– Şi pretindeți că acționează fiecare fără ştirea celuilalt...

– Nu pretind, sunt sigură...

Avea acelaşi accent românesc ca o celebră actriță de teatru bulevardier, aceleaşi izbucniri bruşte care îl făceau de fiecare dată să tresară.

– Nu sunt nebună... Citiți... Presupun că îl cunoaşteți pe profesorul Touchard?... Este chemat ca expert la toate marile procese...

Se gândise la toate, inclusiv să consulte cel mai celebru psihiatru din Paris şi să-i ceară un certificat care să ateste că era cât se poate de întreagă la minte!

Nu putea decât să asculte cu răbdare şi, ca să-i fie pe plac, să noteze din când în când câteva cuvinte pe un bloc-notes. Venirea doamnei fusese anunțată de un ministru, care telefonase personal directorului Poliției Judiciare. Soțul ei, mort cu câteva săptămâni mai înainte, fusese consilier de stat. Locuia pe strada Presbourg, în una dintre acele case imense din piatră care au o fațadă spre piața Etoile.

– Să vedeți cum procedează ginerele meu... Am studiat problema... Îl spionez de luni de zile...

– Înseamnă că începuse de pe vremea când trăia soțul dumneavoastră?

Îi întinse un plan al primului etaj, desenat de ea cu mare grijă.

– Camera mea este marcată cu A... Cea a fiicei mele şi a soţului ei, cu B... Dar Gaston nu se mai culcă în această cameră de la o vreme...

În sfârşit, sună telefonul, permiţându-i lui Maigret să răsufle puţin.

– Alo... Cine e la telefon?...

De obicei, centralistul nu-i făcea legătura decât în cazurile urgente.

– Scuzaţi-mă, domnule comisar... Un individ, care nu vrea să-şi spună numele, insistă foarte mult să vă vorbească... Mi-a jurat că e o problemă de viaţă şi de moarte...

– Şi vrea să vorbească direct cu mine?

– Da... Vi-l dau?

Şi Maigret auzi o voce îngrijorată care rostea:

– Alo!... Dumneavoastră sunteţi?...

– Da, comisarul Maigret...

– Scuzaţi-mă... Numele meu nu v-ar spune nimic... Nu mă cunoaşteţi, dar aţi cunoscut-o pe soţia mea, Nine... Alo!... Trebuie să vă spun totul, foarte repede, pentru că s-ar putea să se întâmple...

Maigret îşi zise în primul moment: „Ei, hai! Alt nebun... Ziua asta..."

Deoarece remarcase că nebunii se manifestă, în general, în serie, ca şi cum ar fi influenţaţi de unele faze ale Lunii. Îşi puse în gând să se uite puţin mai târziu în calendar.

– Mai întâi, am vrut să vin la dumneavoastră... Am trecut pe Quai des Orfevres, dar n-am îndrăznit să intru, pentru că era pe urmele mele... Cred că n-ar fi ezitat să tragă...

– Despre cine vorbiţi?

– Un moment... Nu sunt departe... În faţa biroului dumneavoastră, cu o clipă în urmă puteam să-i văd fereastra... Pe cheiul Grands-Augustins... Cunoaşteţi cafeneaua aceea mică numită Aux Caves du Beaujolais... Tocmai am intrat în cabină... Alo!... Mă ascultaţi?

Era unsprezece şi zece dimineaţa, iar Maigret notă automat în blocnotes ora, apoi numele cafenelei.

– Am luat în calcul toate soluţiile posibile... M-am adresat unui agent de poliţie în piaţa Châtelet...

– Când?

– Acum o jumătate de oră... Unul dintre ei era pe urmele mele... Cel mic şi brunet... Sunt mai mulţi şi fac cu schimbul... Nu cred că i-am recunoscut pe toţi... Ştiu că cel mic şi brunet e de-al lor...

Tăcere.

– Alo!... zise Maigret.

Tăcerea dură câteva clipe, apoi vocea se auzi din nou:

– Scuzaţi-mă... Am auzit pe cineva intrând în cafenea şi am crezut că-i el... Am întredeschis uşa cabinei ca să văd, dar e doar un comisionar... Alo!...

– Ce i-aţi spus agentului?

– Că nişte indivizi mă urmăresc de ieri seară... Nu, mai exact, de ieri după-amiază... Că pândesc, cu siguranţă, ocazia ca să mă omoare... I-am cerut să-l aresteze pe cel aflat în spatele meu...

– Agentul a refuzat?

– Mi-a cerut să-i arăt omul şi, când am vrut s-o fac, nu l-am mai găsit... Aşa că nu m-a crezut... Am profitat de ocazie ca să cobor repede la metrou... Am sărit într-un vagon şi m-am dat jos în momentul în care trenul pleca... Am traversat toate culoarele... Am ieşit în faţa Bazarului de la Primărie şi am trecut şi prin magazine...

Probabil că mersese repede, poate chiar alergase, pentru că avea răsuflarea scurtă şi şuierătoare.

– Vă cer să-mi trimiteţi imediat un inspector îmbrăcat civil... Aux Caves du Beaujolais... Nu trebuie să-mi vorbească... Să se poarte ca şi cum n-ar şti nimic... Eu voi ieşi... Aproape sigur, celălalt va începe să mă urmărească... Va fi

de ajuns să-l aresteze, apoi voi veni la dumneavoastră şi vă voi explica...

– Alo!

– Am spus că voi... Tăcere. Zgomote confuze.

– Alo!... Alo!...

La capătul celălalt al firului nu mai era nimeni.

– Cum vă spuneam... continuă, netulburată, femeia cu otrăvitul, văzând că Maigret punea receptorul în furcă.

– O clipă, vă rog!

Deschise uşa care dădea spre biroul inspectorilor.

– Janvier... Pune-ţi pălăria şi dă fuga în faţă, pe cheiul Grands-Augustins... E acolo o cafenea mică, Aux Caves du Beaujolais... Întrebi dacă individul care a telefonat adineauri mai e acolo...

Apoi ridică receptorul.

– Dă-mi la Caves du Beaujolais...

În acelaşi timp, se uita pe fereastră şi, de cealaltă parte a Senei, acolo unde cheiul Grands-Augustins formează o rampă care îl leagă de podul Saint-Michel, putea zări vitrina îngustă a unui bistrou frecventat de obişnuiţii locului, unde i se întâmplase să intre uneori ca să bea un păhărel la tejghea. Îşi amintea că trebuia să coborî o treaptă, că sala era răcoroasă, iar patronul purta un şorţ negru de pivnicer.

Uşa nu se vedea, din cauza unui camion oprit în faţa cafenelei. Câţiva oameni treceau pe trotuar.

– Vedeţi, domnule comisar...

– Vă rog, doamnă, un moment!

Şi îşi umplea cu meticulozitate pipa, privind în continuare afară.

Femeia asta în vârstă şi povestea ei cu otrăvitori îl vor face să-şi piardă toată dimineaţa, dacă nu mai mult! Adusese un teanc de hârtii, planuri, certificate, ba chiar şi ana-

lize ale unor alimente, pe care avusese grijă să le obțină de la farmacistul ei.

– Totdeauna am avut o bănuială. Înțelegeți?...

Parfumul ei violent, greţos, umpluse biroul, reuşind să alunge mirosul bun de pipă.

– Alo!... Încă nu ai legătura cu numărul pe care ți l-am cerut?

– Eu sun, domnule comisar... Sun întruna... Dar e ocupat... Sau au uitat să închidă...

Janvier, fără haină, cu mersul lui deşelat, traversa podul şi intra după câteva momente în bistrou. Camionul, în sfârşit, se punea în mişcare, dar nu se putea vedea în interiorul cafenelei, unde era prea întuneric. Mai trecură câteva minute. Telefonul sună.

– Gata, domnule comisar... Am legătura... Sună...

– Alo! Cine e la telefon? Tu eşti, Janvier? Telefonul rămăsese deschis?... Şi?

– Într-adevăr, a fost aici un individ mic de statură care telefona...

– L-ai văzut?

– Nu... Plecase când am ajuns eu... Se pare că se uita tot timpul prin geamul cabinei şi întredeschidea mereu uşa...

– Şi?

– A intrat un client, a aruncat imediat o privire spre telefon şi a comandat un pahar de tărie la tejghea... Cum l-a văzut, celălalt şi-a întrerupt convorbirea...

– Au plecat amândoi?

– Da, unul după altul...

– Încearcă să obții de la patron o descriere cât se poate de minuțioasă a celor doi... Alo!... Dacă tot eşti acolo, întoarce-te prin piața Châtelet... Vorbeşte cu agenții de poliție de-acolo... Vezi dacă unul dintre ei, în urmă cu vreo trei sferturi de oră, a fost oprit de un individ care i-a cerut să-l aresteze pe omul ce-l urmărea...

După ce închise, bătrâna îl privi cu satisfacție, aprobator, ca şi cum ar fi urmat să-i dea o notă bună.

– Exact aşa înțeleg eu o anchetă... Nu pierdeți timpul... Vă gândiți la toate...

Maigret se aşează la birou, oftând. Fusese gata să deschidă fereastra, pentru că începea să se sufoce în încăperea supraîncălzită, dar nu voia să piardă nici o şansă de a scurta vizită protejatei ministrului.

Numele doamnei era Aubain-Vasconcelos. Acest nume avea să-i rămână întipărit în memorie, deşi nu mai dăduse apoi ochii cu ea. Murise în următoarele zile? Probabil că nu. Ar fi auzit. Fusese închisă într-un azil de boli nervoase? Poate că, descurajată de poliția oficială, se adresase unei agenții private. Sau poate că se trezise a doua zi cu altă idee fixă!

Cert este că Maigret fusese nevoit să o mai asculte încă aproape o oră vorbind despre toți cei care, în impunătoarea casă de pe strada Presbourg, unde viața probabil că nu era deloc veselă, încercau cât era ziulica de mare să o otrăvească.

Pe la amiază, reuşi, în sfârşit, să deschidă fereastra, apoi, cu pipa între dinți, intră la şeful lui.

– Ai expediat-o amabil?

– Cât mai amabil cu putință.

– Se pare că a fost, la vremea ei, una dintre cele mai frumoase femei din Europa. L-am cunoscut oarecum pe soțul ei, omul cel mai blând, cel mai şters, cel mai plicticos pe care ți-l poți imagina. Pleci undeva, Maigret?

Comisarul ezită. Străzile începeau să miroasă a primăvară. La braseria Dauphine fusese amenajată deja terasă, iar întrebarea şefului era o invitație la un păhărel înainte de prânz.

– Cred că ar fi mai bine să rămân aici... Am primit dimineață un telefon ciudat.

Când se pregătea să explice, răsună soneria telefonului. Directorul răspunse, apoi îi întinse receptorul.

– E pentru tine, Maigret.

Iar comisarul recunoscu imediat vocea, care era şi mai îngrijorată decât fusese dimineaţă.

– Alo!... A trebuit să mă întrerup mai devreme... A intrat... Putea să audă prin uşa cabinei... Mi-a fost frică...

– Unde eşti?

– La Tabac des Vosges, la colţul pieţei Vosges cu strada France-Bourgeois... Am încercat să scap de el... Nu ştiu dacă am reuşit... Dar jur că nu mă înşel, că va încerca să mă omoare... Ar dura prea mult să vă explic... Mi-am zis că ceilalţi vor râde de mine, dar că dumneavoastră...

– Alo!

– E aici... Eu... Scuzaţi-mă...

Şeful se uita la Maigret, care avea acum aerul lui nemulţumit.

– S-a întâmplat ceva?

– Nu ştiu... E o poveste bizară... Îmi daţi voie?

Ridică receptorul altui aparat telefonic.

– Dă-mi imediat Tabac des Vosges... Da, la patron...

Apoi, către şeful lui:

– Sper să nu fi uitat să închidă şi de data asta!

Soneria răsună aproape imediat.

– Alo!... Tabac des Vosges? Patronul la telefon?... Clientul care tocmai a telefonat mai este acolo?... Cum?... Da, mergeţi să vedeţi... Alo!... Tocmai a plecat?... A plătit?... Auziţi... A mai intrat cumva vreun consumator în timp ce el telefona?... Nu?... La terasă?... Vedeţi dacă mai e acolo... A plecat şi el?... Fără să mai aştepte aperitivul comandat?... Mulţumesc... Nu... Din partea cui telefonez?... A poliţiei... Nu, nimic rău...

În acel moment, se hotărî să nu-l însoţească pe director la braseria Dauphine. Când deschise uşa de la biroul inspectorilor, văzu că Janvier se întorsese şi îl aştepta.

– Vino la mine... S-auzim...

– E un individ bizar, şefule... Mic de statură, cu un impermeabil, pălărie gri şi pantofi negri... A intrat ca o vijelie la Caves du Beaujolais şi s-a repezit spre cabina telefonică, strigând către patron: „Serveşte-mă cu ce vrei..." Acesta îl vedea, prin geam, agitându-se în cabină, gesticulând singur... Apoi, când a intrat celălalt client, primul a ieşit din cabină ca din puşcă şi a plecat fără să bea nimic, fără să spună nimic, repezindu-se spre piaţa Saint-Michel...

– Şi celălalt?

– Tot un tip mic de statură... În fine, nu foarte înalt, solid, brunet...

– Şi agentul din piaţa Châtelet?

– Povestea e adevărată... Tipul cu impermeabil i s-a adresat, gâfâind, surescitat... I-a cerut, gesticulând, să aresteze pe cineva care îl urmărea, dar nu a putut să arate persoana respectivă în mulţime... Agentul se pregătea să treacă totuşi incidentul în raport...

– Te duci în piaţa Vosges, la debitul de tutun, colţ cu strada France-Bourgeois...

– Am înţeles.

Un individ mic de statură, gesticulând, cu impermeabil bej şi pălărie gri. Asta era tot ce ştiau despre el. Nu putea face nimic altceva decât să se proţăpească în faţa ferestrei, ca să vadă mulţimea ieşind din birouri, invadând cafenelele, terasele, restaurantele.

Parisul era senin şi vesel. Ca totdeauna pe la jumătatea lui februarie, lumea se bucură mai mult în momentele însorite care anunţau primăvara decât atunci când primăvara chiar venea, iar ziarele probabil că urmau să scrie des-

pre vestitul castan de pe bulevardul Saint-Germain, care, peste o lună, avea să înflorească.

Maigret sună la braseria Dauphine.

– Alo!... Joseph?... Maigret... Poți să-mi aduci două halbe de bere şi nişte sandvişuri?...

Da, pentru o singură persoană...

Telefonul sună mai înainte să fi sosit sandvişurile. Recunoscu imediat vocea: anunțase centralistul să-i facă legătura fără să piardă o clipă.

– Alo!... De data asta, cred că l-am făcut să-mi piardă urma...

– Cine eşti?

– Soțul lui Nine... N-are importanță... Sunt cel puțin patru, fără să mai pun la socoteală şi femeia... Trebuie neapărat să vină cineva imediat şi...

De data asta, nu mai putuse să spună de unde telefona. Maigret sună la centrală. După câteva minute, află că apelul fusese făcut de la Quatre Sergents de La Rochelle, un restaurant de pe bulevardul Beaumarchais, la doi paşi de piața Bastille.

Nu era departe nici de piața Vosges. Puteai urmări, aproape în acelaşi cartier, deplasările de colo-colo ale omulețului cu impermeabil.

– Alo! Tu eşti, Janvier?... Mi-am închipuit eu că încă mai eşti acolo...

Maigret îl sunase la debitul din piața Vosges.

– Dă o fugă până la Quatre Sergents de La Rochelle... Da... Nu da drumul taxiului...

Trecu o oră fără să mai sune nimeni, fără nici un semn de viața de la soțul lui Nine. Când se auzi din nou telefonul, nu era el la aparat, ci un chelner de la o cafenea.

– Alo! Am onoarea să vorbesc chiar cu comisarul Maigret?... Sunteți chiar comisarul Maigret?... Aici chelnerul de

la Cafe de Birague, strada Birague... Vă sun din partea unui client care mi-a cerut să vă telefonez...

– Când?

– Poate acum un sfert de oră... Trebuia să telefonez imediat, dar e oră de vârf...

– Un bărbat mic de statură, cu un impermeabil pe el?

– Da... Bun... Mă temeam că e o farsă... Era foarte grăbit... Se uita tot timpul în stradă...

Staţi să-mi amintesc exact... Mi-a spus să vă anunţ că va încerca să-l atragă pe omul lui la Canon de la Bastille... Ştiţi unde vine?... E braseria din colţul bulevardului Henri IV... Voia să trimiteţi pe cineva repede... Staţi... Nu-i tot... Probabil că dumneavoastră veţi înţelege... A spus exact aşa: „Omul s-a schimbat... Acum e cel înalt şi roşcovan, cel mai rău..."

Maigret se duse chiar el acolo. Luase un taxi, căruia îi trebuiseră mai puţin de zece minute ca să ajungă în piaţa Bastille. Braseria era mare şi liniştită, frecventată îndeosebi de clienţii obişnuiţi, care mâncau meniul zilei sau gustau un mezelic. Căută cu privirea un bărbat în impermeabil, apoi luă la rând cuierele, sperând să zărească un impermeabil bej.

– Spune-mi, băiete...

Erau şase chelneri, plus casiera şi patronul, îi chestionă pe toţi. Nimeni nu-l văzuse pe omul lui. Atunci, se aşeză într-un colţ, lângă uşă, comandă o halbă de bere şi aşteptă, fumându-şi pipa. După o jumătate de oră, deşi mâncase şi sandvişurile, ceru o porţie de varză cu cârnaţi. Se uita la oamenii care treceau pe trotuar. Tresărea de fiecare dată când zărea un impermeabil, şi erau destule, căci cădea a treia ploicică pe ziua aceea; o ploicică limpede, curată, una dintre acele averse scurte care nu împiedică soarele să strălucească.

– Alo!... Poliția Judiciară?... Aici, Maigret... Janvier s-a întors? Dă-mi-l la telefon... Tu eşti, Janvier?... Sari într-un taxi şi vino la mine. Sunt la Canon de la Bastille... Exact, e ziua cafenelelor... Te aştept... Nu, nimic nou...

Atâta pagubă dacă omul care gesticula era un farsor! Maigret îşi lăsă inspectorul în locul lui la Canon de la Bastille şi se întoarse la birou. Existau puține şanse ca soțul lui Nine să fi fost asasinat după douăsprezece şi jumătate, pentru că nu părea să se aventureze în locuri izolate; alegea doar cartierele populate, străzile pline de trecători. Totuşi, comisarul luă legătura cu cei de la Police-Secours1, unde, din minut în minut, erau anunțate toate incidentele din Paris.

– Dacă vi se semnalează că un bărbat în impermeabil a avut un accident sau o ceartă, orice, sunați-mă...

Dădu apoi ordin ca o maşină a Poliției Judiciare să rămână la dispoziția lui în curtea de pe Quai des Orfevres. Poate că era ridicol, dar voia să aibă toate şansele de partea lui.

Primea oameni, fuma pipă după pipă, atâta din când în când focul în sobă, deşi ținea fereastra deschisă, şi, uneori, arunca o privire de reproş către telefonul care nu mai suna.

„Ați cunoscut-o pe soția mea...", spusese bărbatul.

Încerca să-şi amintească de o femeie pe nume Nine. Probabil că întâlnise multe. Cunoscuse una, cu câțiva ani în urmă, care ținea un băruleț la Cannes, dar, la vremea aceea, era deja bătrână, aşa încât probabil că şi murise. Mai era şi o nepoată a soției sale, care se numea Aline şi căreia toți îi spuneau Nine.

– Alo!... Comisarul Maigret?

---

1 Serviciu al poliției, abilitat să intervină rapid în cazurile urgente (n.t.)

Se făcuse patru. Era încă lumină, dar comisarul aprinsese lampa cu abajur verde de pe birou.

– Aici, şeful biroului de poştă 28, de pe strada Faubourg-Saint-Denis... Scuzaţi-mă că vă deranjez... Poate că e o farsă... Acum câteva minute, un client s-a apropiat de ghişeul pentru colete recomandate... Alo!... Părea grăbit, speriat, mi-a spus funcţionara, domnişoara Denfer... Întorcea tot timpul capul... I-a împins o hârtie în faţă şi a zis: „Nu încerca să înţelegi... Transmite imediat prin telefon acest mesaj comisarului Maigret..." După care s-a pierdut în mulţime... Funcţionara a venit la mine... Am hârtia în faţa ochilor... E scrisă cu creionul şi scrisul e incoerent... Probabil că a scris biletul din mers... Citesc: N-am putut să vin la Canon... Înţelegeţi ce înseamnă asta?... Eu, nu... Dar n-are importanţă... Urmează un cuvânt pe care nu reuşesc să-l înţeleg... Acum sunt doi... S-a întors cel mic şi brunet... Nu sunt prea sigur de cuvântul brunet... Ce spuneţi? Bun, dacă credeţi că e bine aşa... N-am isprăvit... Sunt sigur că au hotărât să mă termine astăzi... Mă apropii de Quai... Dar sunt şireţi... Anunţaţi agenţii... Asta e tot. Dacă vreţi, vă trimit biletul printr-un factor poştal... Cu taxiul?... Cum să nu... Cu condiţia să plătiţi cursa, pentru că nu-mi pot permite...

– Alo!... Janvier... Poţi să te întorci, bătrâne...

După o jumătate de oră, fumau amândoi în biroul lui Maigret, unde, sub sobă, se zărea un disc mic şi roşu.

– Măcar ai avut timp să mănânci de prânz?

– Am mâncat o varză cu cârnaţi la Canon.

Şi el! Maigret alertase poliţiştii care patrulau pe biciclete, precum şi poliţia municipală.

Parizienii intrau în marile magazine, se îmbulzeau pe trotuare, intrau la cinematografe sau în gurile de metrou, fără să-şi dea seama de nimic; totuşi, sute de ochi scrutau

mulțimea, oprindu-se asupra tuturor impermeabilelor bej şi pălăriilor gri.

Mai trăsese o răpăială, pe la cinci, când forfota era în toi în cartierul Châtelet. Pavajul devenise lucios, în jurul felinarelor apăruse un fel de halou, iar pe trotuare, la fiecare zece metri, oamenii ridicau brațul să oprească un taxi.

– Patronul de la Caves du Beaujolais i-a dat între treizeci şi cinci şi patruzeci de ani... Cel de la Tabac des Vosges i-a dat vreo treizeci... E bărbierit, are tenul rozaliu, ochii deschişi la culoare... Dar n-am reuşit să aflu ce gen de om e... Mi s-a răspuns: „Un om ca mulți alții..."

Doamna Maigret, care îşi invitase sora la cină, telefonă la şase ca să se asigure că soțul ei nu va întârzia şi să-i ceară să treacă pe la patiser la întoarcere.

– Vrei să stai aici până la nouă?... Pe urmă îi voi cere lui Lucas să te schimbe... Janvier nu avea nimic împotrivă. Nu trebuia decât să aştepte.

– Să mă sunați acasă dacă apare ceva...

Nu uită de patiserul de pe bulevardul Republicii, singurul din Paris, după părerea doamnei Maigret, în stare să facă plăcinte cu foi cum se cuvine. Îşi sărută cumnată, care mirosea totdeauna a lavandă. Se aşezară la masă. Maigret bău un pahar de calvados. Înainte de a o conduce pe Odette până la metrou, Maigret sună la Poliția Judiciară.

– Lucas?... Nimic nou?... Eşti tot la mine în birou? Lucas, instalat în fotoliul lui Maigret, probabil că citea, cu picioarele pe birou.

– Continuă, bătrâne... Noapte bună... Când se întoarse de la metrou, bulevardul Richard-Lenoir era pustiu, iar paşii îi răsunau pe asfalt. În spate, se auzeau alți paşi. Tresări şi se întoarse fără să vrea, pentru că se gândea la omul care, la ora aceea, poate că încă mai bătea străzile, stăpânit de teamă, evitând colțurile întunecoase, căutând puțină siguranță în baruri şi cafenele.

Adormi înaintea soției sale - cel puțin așa pretinse ea, ca întotdeauna, după cum pretindea şi că Maigret sforăie. Ceasul deşteptător de pe noptieră arăta două şi douăzeci când telefonul îl trezi din somn. Era Lucas.

– Poate că vă deranjez degeaba, şefule... Încă nu ştiu mare lucru... Ofițerul de serviciu de la Police-Secours m-a anunțat chiar acum că un bărbat a fost găsit mort în piața Concorde... Lângă cheiul Tuileries. Prin urmare, e pe raza arondismentului I... Le-am cerut celor de la comisariat să nu mişte nimic... Cum? Bine... Dacă vreți... Vă trimit un taxi...

Doamna Maigret oftă privindu-şi soțul, care îşi îmbrăca pantalonii şi nu-şi găsea cămaşa.

– Crezi că are să dureze mult?

– Nu ştiu.

– N-ai fi putut să trimiți un inspector?

Când Maigret deschise bufetul din sufragerie, ea înțelese că voia să-şi toarne un păhărel de calvados. Apoi se întoarse să-şi ia pipele, pe care le uitase.

Taxiul îl aştepta. Marile Bulevarde erau aproape pustii. O lună enormă şi mai strălucitoare ca de obicei plutea deasupra domului verzui al Operei.

În piața Concorde, două maşini erau trase la trotuar, lingă grădina Tuileries, şi câteva personaje întunecate se agitau de colo-colo. După ce coborî din taxi, Maigret remarcă imediat, pe trotuarul argintat de lună, pata formată de un impermeabil bej.

Atunci, în timp ce agenții cu pelerine de ploaie se dădeau în lături şi un inspector din arondismentul I se apropia de el, Maigret mormăi:

– Nu era o glumă... L-au lichidat!...

În apropiere se auzea clipocitul cristalin al Senei, iar câteva maşini, care veneau dinspre strada Royale, treceau

fără zgomot spre Champs-Elysees. Firma luminoasă de la Maxim, se contura roşie în noapte.

– O lovitură de cuţit, domnule comisar, îl anunţă inspectorul Lequeux, pe care Maigret îl cunoştea foarte bine. Nu l-am ridicat, ca să veniţi mai întâi dumneavoastră...

De ce, încă din acel moment, Maigret simţi că ceva nu era în regulă?

Piaţa Concorde, cu proeminenţa albă a obeliscului în centru, era prea mare, prea curată, prea aerisită. Nu se potrivea cu telefoanele de dimineaţă, cu Caves du Beaujolais, cu Tabac des Vosges, cu Quatres Sergents de La Rochelle de pe bulevardul Beaumarchais.

Până la ultimul apel, până la biletul încredinţat oficiului poştal din foburgul Saint-Denis, omul se limitase la un cartier cu străzi înguste şi foarte populate.

Oare cineva care se ştie urmărit, care simte că are un asasin pe urmele lui şi se aşteaptă să primească o lovitură mortală dintr-o clipă în alta se aventurează în spaţii cvasiplanetare ca piaţa Concorde?

– O să vedeţi că n-a fost ucis aici.

Dovada avea să fie găsită o oră mai târziu, când agentul Piedboeuf, de serviciu în faţa unui local de noapte de pe strada Douai, îşi făcu raportul.

O maşină se oprise în faţa cabaretului, cu doi bărbaţi în smoching şi două femei în toaletă de seară. Cei patru erau veseli, niţel ameţiţi de băutură, mai ales unul dintre bărbaţi, care, pe când ceilalţi intraseră deja, se întorsese.

– Auzi, domnule sergent... Nu ştiu dacă fac bine că-ţi spun, pentru că n-am chef să ne strice cineva seara... Atâta pagubă!... Treaba dumitale ce faci cu asta... Mai adineauri, când treceam prin piaţa Concorde, o maşină s-a oprit în faţa noastră... Eram la volan şi am redus viteza, crezând că ceilalţi aveau o pană... Dar au scos o chestie din maşină şi au pus-o pe trotuar... Cred că era corpul unui om... Maşina

era un Citroen galben, cu număr de Paris, iar ultimele cifre de pe plăcuță erau 3 şi 8. În ce moment a devenit soțul lui Nine mortul lui Maigret, aşa cum avea să fie numit la Poliția Judiciară? Poate încă de la prima lor întâlnire, dacă se poate spune aşa, în noaptea aceea, în piața Concorde.

În orice caz, inspectorul Lequeux a fost frapat de atitudinea comisarului. Era greu de precizat prin ce era ea anormală. Cei de la poliție sunt obişnuiți cu morțile violente, cu cadavrele cele mai bizare, pe care le manevrează cu o indiferență profesională, când nu glumesc pe socoteala lor, aidoma internilor din sălile de gardă. De altfel, Maigret nu părea impresionat în adevăratul sens al cuvântului.

Dar de ce, de exemplu, nu începea, cât se poate de natural, prin a se apleca asupra cadavrului? Trăgea mai întâi câteva fumuri din pipă, se ținea drept în mijlocul grupului de agenți în uniformă, vorbea cu Lequeux, se uita vag la o femeie tânără în rochie de lame şi haină de vizon care tocmai coborâse din maşină, însoțită de doi bărbați, şi care aştepta, cu mâna crispată pe brațul unuia dintre ei, ca şi cum ar fi trebuit să se mai întâmple ceva.

Abia după un anumit timp, se apropie încetişor de forma întinsă pe asfalt, de pata bej formată de impermeabil, şi se aplecă, tot încetişor - aşa cum ar fi făcut dacă ar fi fost vorba de o rudă sau de un prieten, avea să spună mai târziu inspectorul Lequeux.

Şi când se îndreptă, cu sprâncenele încruntate - simțeai că e furios -, întrebă pe un ton care te făcea să crezi că îi considera răspunzători pe cei ce se aflau acolo:

– Cine a făcut asta? Cu pumnul, cu piciorul? Nu se putea şti. În orice caz, înainte sau după ce îl uciseseră pe individ cu o lovitură de cuțit, îl loviseră de câteva ori destul de violent ca să aibă pielea tumefiată, o buză despicată şi o jumătate de față deformată.

– Aştept duba mortuară, spuse Lequeux. Fără urmele lăsate de lovituri, bărbatul avea probabil o figură banală, mai curând tânăra şi veselă. Chiar şi după moarte, expresia de pe fata lui avea o anumită inocentă.

De ce femeia cu blană de vizon era atât de emoționată la vederea unui picior cu şosetă mov? Piciorul acela descălțat, pe trotuar, arăta ridicol alături de celălalt, încălțat cu un pantof de piele neagră. Era ceva nud, intim. Nu ai fi zis că era chiar un cadavru. Maigret se duse şase-şapte paşi mai încolo şi ridică al doilea pantof de pe trotuar.

După care nu mai spuse nimic. Aşteptă, fumând. Alți curioşi se amestecară în grupul celor care vorbeau pe şoptite. Apoi, duba mortuară se opri la marginea trotuarului şi doi oameni ridicară cadavrul. Dedesubt, trotuarul era curat, fără nici o urmă de sânge.

– Aştept să-mi trimiți raportul, Lequeux.

Oare nu acum îşi luă în posesie mortul, urcând în partea din față a dubei mortuare şi lăsându-i baltă pe ceilalți?

Aşa a fost toată noaptea. Aşa a fost şi dimineață. Ai fi zis că acel corp neînsuflețit îi aparținea, că mortul acela era mortul lui.

Dăduse dispoziții ca Moers, unul dintre specialiştii de la Identitatea Judiciară, să-l aştepte la Institutul Medico-Legal. Moers era tânăr, slab şi înalt; fața lui nu era luminată niciodată de zâmbet, iar ochii timizi îi dispăreau în spatele lentilelor groase ale ochelarilor.

– La treabă, băiete...

Îl alertase şi pe doctorul Paul, care urma să vină dintr-un moment în altul. Împreună cu ei mai erau doar un paznic şi, în sertarele lor frigorifice, morții anonimi adunați din Paris în ultimele zile.

Lumina era puternică; cuvintele, rare; gesturile, precise. Te duceau cu gândul la nişte muncitori conştiincioşi care efectuau o muncă delicată de noapte.

În buzunarele mortului găsiră doar un pachet de tutun cenuşiu şi un carnet cu hârtie pentru ţigări, o cutie de chibrituri, un briceag destul de obişnuit, o cheie de model mai vechi, un creion şi o batistă fără iniţiale. În buzunarul pantalonilor avea ceva mărunţiş, dar nu găsiră nici portofel, nici act de identitate.

Moers lua hainele una câte una, cu precauţie, le punea pe fiecare într-un sac de hârtie cerată, pe care apoi îl sigila. Astfel dispărură cămaşa, pantofii şi şosetele. Calitatea lor era medie. Haina avea eticheta unui magazin de confecţii de pe bulevardul Sebastopol, iar pantalonii, mai noi, erau de altă nuanţă.

Mortul era gol-puşcă la sosirea doctorului Paul, care avea barbă îngrijită şi privirea limpede, deşi fusese trezit în plină noapte.

– Ia să vedem, dragă Maigret, ce ne spune bietul băiat! Pentru că, în fond, acum mortul trebuia făcut să vorbească. Rutină. În mod normal, Maigret ar fi trebuit să se ducă la culcare, iar dimineaţa ar fi primit rapoartele la birou.

Numai că el ţinea neapărat să asiste la tot, cu pipa între dinţi şi mâinile în buzunare, cu privirea absentă, adormită.

Doctorul, înainte de a opera, trebui să-i aştepte pe fotografi, care întârziaseră, iar Moers profită de acest răgaz ca să cureţe cu grijă unghiile cadavrului, atât de la mâini, cât şi de la picioare, culegând cu mare atenţie fiecare fragment în punguliţe pe care trasa nişte semne cabalistice.

– Nu va fi uşor să-l facem să arate frumos, remarcă fotograful după ce examină faţa mortului.

Tot muncă de rutină. Mai întâi, fotografierea corpului, a rănii. Apoi, pentru difuzarea în ziare, în scopul identificării, o fotografie a feţei, dar care să reprezinte un chip cât se poate de viu. Iată de ce tehnicianul machia mortul, care putea fi văzut acum, în lumina rece, mai palid ca niciodată,

dar cu pometi roz şi o gură rujată de femeie care acostează bărbaţi.

– Gata, doctore...

– Mai rămâi, Maigret?

Rămase. Până la sfârşit. Se făcuse şase şi jumătate dimineaţa când, împreună cu doctorul Paul, se duse să bea o cafea îndoită cu alcool într-un băruleţ care tocmai îşi deschisese obloanele.

– Presupun că nu ai chef să aştepţi raportul meu... Spune-mi, e un caz important?

– Nu ştiu...

În jurul lor, câţiva muncitori îşi mâncau cornurile, cu ochii încă tulburi de somn, iar ceaţa dimineţii li se aşeza în stropi fini pe pardesie. Era răcoare. Ieşeau aburi din gură. Ferestre se luminau una după alta, la diferite etaje ale caselor.

– Îţi voi spune mai întâi că este vorba de un om de condiţie modestă. A avut, probabil, o copilărie sărmană şi s-a bucurat de prea puţină îngrijire, dacă e să mă iau după conformaţia oaselor şi a dinţilor... Mâinile nu trădează o anumită meserie... Sunt puternice, dar relativ îngrijite... Probabil că nu era muncitor... Nici funcţionar, căci degetele nu au deformările, oricât de uşoare, care să indice că a scris mult, de mână sau la maşină.... În schimb, are membrele inferioare sensibile şi slăbite ale cuiva care îşi petrece viaţa în picioare...

Maigret luase deja cunoştinţă, telefonic, de mărturia noctambulilor şi de prezenţa Citroen-ului galben în piaţa Concorde, puţin după unu dimineaţa.

– Să trecem la problemă importantă: ora crimei... Fără teama de a greşi, pot să o fixez între opt şi zece seara...

Maigret nu lua notiţe; totul i se întipărea în memorie.

– Spune-mi, doctore, nu remarci nimic anormal?

– Ce vrei să spui?

Doctorul, cu barba lui aproape legendară, era medic legist de treizeci şi cinci de ani, iar cazurile de omucideri îi erau mai familiare decât majorității polițiştilor.

– Crima nu a fost comisă în piața Concorde.

– Este evident.

– Probabil că a fost săvârşită într-un loc ferit.

– Probabil.

– De obicei, când îți iei riscul de a transporta un cadavru, mai ales într-un oraş ca Parisul, o faci ca să-l ascunzi, ca să încerci să-l faci dispărut sau ca să întârzii descoperirea lui.

– Ai dreptate, Maigret. Nu mă gândisem la asta.

– Numai că acum vedem nişte indivizi care riscă să fie prinşi - sau care, în orice caz, ne oferă o pistă - lăsând cadavrul în mijlocul Parisului, în locul aflat cel mai la vedere, unde era imposibil să stea zece minute, chiar în plină noapte, fără să fie descoperit.

– Cu alte cuvinte, asasinii voiau să fie descoperit. La asta te gândeşti, nu?

– Nu chiar. N-are importanță.

– Totuşi, şi-au luat măsuri de precauție că să nu fie recunoscut cu uşurință. Loviturile la figură nu au fost date cu pumnul gol, ci cu un instrument greu căruia, din păcate, nu sunt în stare să-i determin forma.

– Înainte de moarte?

– După... La câteva minute...

– Eşti sigur că la doar câteva minute după?

– La mai puțin de o jumătate de oră, pot să bag mâna-n foc... Acum, Maigret, mai există un amănunt, pe care poate că nu-l voi trece în raportul meu, pentru că nu sunt sigur şi nu vreau să fiu contrazis de avocați când cazul va ajunge la tribunal... Am examinat îndelung rana, m-ai văzut... Pot să spun că, până acum, am studiat sute de lovituri de cuțit... Aş jura că asta n-a fost dată pe neaşteptate... Ima-

ginează-ți doi oameni stând în picioare şi discutând... Sunt fată în fată, iar unul dintre ei loveşte... I-ar fi imposibil să provoace o rană precum cea pe care am examinat-o... Lovitura nu a fost dată nici din spate... În schimb, să presupunem că cineva este aşezat, sau e chiar în picioare, dar ocupat cu altceva... Altul se apropie încetişor pe la spate, îl prinde cu o mână şi înfige cuțitul cu precizie, cu forță... Şi mai exact: ca şi cum victima ar fi fost legată sau ținută nemişcată, iar cineva pur şi simplu ar fi „operat-o"... Înțelegi?

– Înțeleg.

Maigret ştia foarte bine că soțul numitei Nine nu ar fi putut să fie atacat prin surprindere, el, care fugea de douăzeci şi patru de ore de ucigaşii săi.

Ceea ce pentru doctorul Paul era doar o problemă oarecum teoretică, pentru Maigret constituia ceva mult mai omenesc, mai apropiat.

Îi fusese dat să audă vocea omului. Aproape că îl văzuse. Îl urmărise, pas cu pas, de la un bistrou la altul, în cursul periplului său înspăimântat prin câteva cartiere din Paris, mereu aceleaşi, în sectorul Châtelet-Bastille.

Cei doi bărbați mergeau de-a lungul cheiurilor, Maigret fumându-şi pipa, iar doctorul Paul aprinzând țigară după țigară - fuma tot timpul când autopsia şi pretindea cu dezinvoltură că tutunul este cel mai bun antiseptic. Se crăpa de ziuă. Şiruri de ambarcațiuni începeau să coboare pe Sena. Vagabonzii, amorțiți de frigul nopții, urcau, cu membrele anchilozate, scările cheiurilor pe care dormiseră, la adăpostul unui pod.

– Omul a fost ucis la foarte puțin timp după ultima sa masă, poate chiar imediat după.

– Ştii ce a mâncat?

– O supă de mazăre, cod în sos de ulei de măsline şi usturoi, un măr. A băut vin alb. În stomac am găsit şi urme de alcool.

Ia te uită! Treceau pe lângă Caves du Beaujolais, iar patronul tocmai dăduse jos obloanele din lemn. Se zărea sala întunecoasă şi puteai simți din zbor un iz de vin.

– Te duci acasă? întrebă doctorul, care se pregătea să ia un taxi.

– Urc până la Identitatea Judiciară.

Sediul cel mare de pe Quai de Orfevres era aproape gol; doar o echipă de măturători se agita pe culoarele şi pe scările impregnate încă de umiditatea iernii.

Maigret îl găsi în biroul său pe Lucas, care adormise în fotoliul comisarului.

– Nimic nou?

– Ziarele au fotografia; doar câteva o vor publica în ediții-le de dimineață, pentru că au primit-o târziu.

– Maşina?

– Am ajuns la al treilea Citroen galben, dar nici unul nu se potrivește.

– I-ai telefonat lui Janvier?

– Va fi aici la opt, ca să mă înlocuiască.

– Dacă mă caută cineva, sunt sus... Anunță şi centrala să-mi facă legătura cu oricine mă sună...

Nu-i era somn, dar se mişca greoi, gesturile îi erau mai lente ca de obicei. Urcă o scară îngustă, interzisă publicului, care ducea la mansarda Palatului de Justiție. Întredeschise o uşă cu geam mat şi îl zări pe Moers, aplecat peste aparate, apoi merse mai departe şi intră la Identitatea Judiciară.

Mai înainte să fi spus ceva, specialistul în amprente digitale dădu din cap în semn că nu şi zise:

– Nimic, domnule comisar... Cu alte cuvinte, soțul lui Nine nu avusese niciodată de-a face cu justiția franceză.

Maigret părăsi biblioteca unde se păstrau fişele, se întoarse la Moers, îşi scoase pardesiul, apoi, după o clipă de ezitare, şi cravată care îl strângea la gât.

Mortul nu era acolo, dar era la fel de prezent ca în sertarul frigorific de la Institutul Medico-Legal - numărul 17 -, unde îl aşezase paznicul.

Se schimbau puţine cuvinte... Fiecare îşi vedea de treaba lui, fără să bage de seamă că o rază de soare se strecură prin fereastra mansardei. Într-un colţ se afla un manechin articulat, folosit deseori şi de care Maigret se servea acum din nou.

Moers, care avusese timp să scuture hainele în sacii de hârtie, analiza praful obţinut astfel.

Maigret se ocupă şi el de haine. Cu gesturi atente de vitrinier, îmbrăcă la început manechinul, care avea cam aceeaşi talie ca şi mortul, cu cămaşa şi chiloţii.

Tocmai îi pusese şi haina, când intră Janvier, proaspăt, căci dormise în patul lui şi se trezise abia când se luminase de ziuă.

– Vasăzică l-au lichidat, şefule!

Îl căută pe Moers cu privirea şi îi făcu cu ochiul, ceea ce însemna că domnul comisar nu avea chef de palavre.

– A fost semnalată încă o maşină galbenă. Lucas s-a ocupat de ea şi spune că nu e cea pe care o căutăm. De altfel, numărul se termină cu 9, nu cu 8...

Maigret se dădu înapoi ca să-şi privească opera.

– Nu te şochează nimic? întrebă el.

– Staţi... Nu... Nu-mi dau seama... Omul era puţin mai scund decât manechinul... Haina pare prea scurtă...

– Doar atât?

– Tăietura făcută de cuţit nu-i mare...

– Nimic altceva?

– Nu purta vestă...

– Pe mine mă frapează faptul că haina nu-i din acelaşi material cu pantalonii şi are o altă nuanță...

– Să ştiți că asta se mai întâmpla...

– O clipă. Uită-te cu atenție la pantaloni. Sunt aproape noi. Fac parte dintr-un costum. Haina face parte din alt costum, vechi de cel puțin doi ani.

– Da, aşa se pare...

– Dar individul era destul de cochet, dacă e să ne luăm după şosete, cămaşă şi cravată... Telefonează la Caves du Beaujolais şi la celelalte bistrouri... Încearcă să afli dacă, în cursul zilei de ieri, haina şi pantalonii pe care le purta erau de nuanțe diferite...

Janvier se instală într-un colț, şi vocea lui începu să răsune în încăpere ca un zgomot de fond. Sună pe rând la cafenele, repetând întruna:

– Aici Poliția Judiciară... Inspectorul cu care ați vorbit ieri... Ați putea să-mi spuneți dacă...

Din păcate, individul nu-şi scosese nicăieri impermeabilul. Poate că îl descheiase, dar nimeni nu fusese atent la culoarea hainei sale.

– Ce faci când te întorci acasă?

Iar Janvier, care era căsătorit doar de un an, răspunse cu un zâmbet şiret:

– Îmi sărut nevasta...

– După?

– Stau jos şi ea îmi aduce papucii...

– După?

Inspectorul se gândi, apoi se lovi cu mâna peste frunte.

– Am înțeles! îmi schimb haina...

– Ai o haină de interior?

– Nu... Îmbrac o haină veche, în care mă simt în largul meu...

Şi iată că aceste vorbe îi confereau brusc o viață mai intimă necunoscutului. Ți-l puteai imagina întorcându-se

acasă şi, poate, ca şi Janvier, sărutându-şi nevasta. În orice caz, îşi scotea haină nouă ca să-şi pună alta veche. Mânca.

– În ce zi suntem azi?

– Joi.

– Deci ieri a fost miercuri. Ți se întâmpla des să mănânci la restaurant? în restaurante ieftine, precum cele pe care probabil că le frecventa acest om?

În timp ce vorbea, Maigret aşează impermeabilul bej pe umerii manechinului. Cu o zi mai înainte, cam la aceeaşi oră, poate foarte puțin mai târziu, acesta era încă purtat de un om viu, care intrase la Caves du Beaujolais, acolo, aproape sub nasul lor; ar fi fost de ajuns să privească prin lucarnă, de cealaltă parte a Senei, ca să-i zărească vitrină.

Şi îl sunase pe Maigret. Nu ceruse să vorbească cu un comisar sau cu un inspector, nici, aşa cum fac alții, care îşi închipuie cazul lor foarte important, cu directorul Poliției Judiciare.

El voia să vorbească cu Maigret.

„Nu mă cunoaşteți", îi mărturisise el.

Este adevărat că adăugase: „Ați cunoscut-o pe Nine, soția mea..."

Janvier se întreba unde voia să ajungă şeful cu povestea lui cu restaurantele.

– Îți place codul cu sos?

– La nebunie! îmi cade greu la stomac, dar mănânc de câte ori se iveşte ocazia...

– Exact!... Soția ta îți găteşte des aşa ceva?

– Nu. E migălos. E o mâncare pe care o pregăteşti rar acasă...

– Aşadar, mănânci la restaurant, când este...

– Da.

– Şi e deseori în meniu?

– Nu ştiu... Stați puțin... Vinerea se întâmpla să fie...

– Şi ieri a fost miercuri... Sună-l pe doctorul Paul...

Doctorul, care se ocupa cu scrierea raportului, nu se arătă deloc mirat de întrebarea lui Maigret.

– Ai putea să-mi spui dacă erau trufe în mâncarea de peşte?

– Nici vorbă... Aş fi găsit bucăţele...

– Mulţumesc... Vezi, Janvier!... Nu erau trufe în codul cu sos... Asta elimină restaurantele de lux, care pun de obicei trufe... O să cobori la biroul inspectorilor... Îl iei pe Torrence şi pe încă doi-trei să te ajute... Centralistul o să facă gură că ocupaţi câtva timp liniile... Sunaţi la restaurante, începând cu cele care se află în cartierele unde ai acţionat ieri. Află dacă vreunul dintre ele avea cod cu sos în meniul de aseară... Stai... Ocupă-te întâi de cele cu nume meridional, pentru că acolo ai cele mai mari şanse...

Janvier plecă, nici mândru, nici bucuros de treaba care îi fusese încredinţată.

– Ai un cuţit, Moers?

Dimineaţa trecea, iar Maigret tot nu-şi părăsea mortul.

– Pune vârful în tăietura din impermeabil...

Bun... Nu mai mişca...

Ridică uşor materialul, ca să vadă haina de dedesubt.

– Tăieturile din haine nu coincid... Acum loveşte altfel... Aşează-te la stânga... aşează-te la dreapta... loveşte de sus... loveşte de jos...

– Înţeleg...

Câţiva tehnicieni şi alţi angajaţi, care îşi începuseră şi ei serviciul în imensul laborator, se uitau la cei doi cu coada ochiului şi schimbau priviri amuzate.

– Tot nu se potriveşte... E o diferenţă de cinci centimetri între tăietura din haină şi cea din impermeabil... Adu un scaun... Ajută-mă...

Manechinul a fost pus să stea pe scaun, ceea ce cerea o foarte mare atenţie.

– Bun... Când un om stă pe scaun, de exemplu, lângă o masă, se întâmpla ca pardesiul să se ridice... Încearcă...

Dar zadarnic încercau să suprapună cele două tăieturi, care ar fi trebuit, în mod logic, să se afle exact una deasupra celeilalte.

– Asta-i! conchise Maigret, ca şi cum ar fi rezolvat o ecuație dificilă.

– Vreți să spuneți că nu purta impermeabilul atunci când a fost ucis?

– Aproape sigur.

– Totuşi, e tăiat ca de o lovitură de cuțit...

– A fost tăiat după, ca să dea impresia. Numai că nu ții pe tine un impermeabil în casă sau într-un restaurant... Aranjând astfel impermeabilul, s-au străduit să ne ducă la concluzia că lovitura de cuțit a fost dată afară... Dacă şi-au dat această osteneală...

–... Înseamnă că fapta a fost comisă în interior, continuă Moers.

– Din acelaşi motiv, au riscat să transporte cadavrul în piața Concorde, în timp ce crimă a avut loc în altă parte...

Goli pipa, lovind-o de tocul pantofului, se duse după cravată şi privi din nou manechinul, care părea mai viu de când şedea pe scaun. Din spate sau din profil, când nu-i vedeai fața lipsită de trăsături şi de culoare, era tulburător.

– Ai găsit indicii?

– Până acum, aproape nimic. Dar n-am terminat. Totuşi, în scobitura tălpii există cantități mici dintr-un noroi destul de ciudat. E un pământ impregnat cu vin, cum poți găsi într-o pivniță de țară, unde tocmai s-a dat cep butoiului.

– Continuă. Să mă suni la birou.

Când intră la şeful său, acesta îl primi cu întrebarea:

– Ei, Maigret, ce mai face „mortul tău"? Era prima dată când se pronunțau aceste cuvinte. Probabil că directorului

Poliției Judiciare i se povestise că, de la două dimineața, comisarul nu slăbise pista.

– Şi uite că l-au lichidat până la urmă!...

Recunosc că ieri mi-ar fi fost foarte uşor să cred că ai de-a face cu un farsor sau cu un bolnav mintal...

– Mie, nu... Am crezut ce-mi spunea de la primul telefon...

De ce? N-ar fi putut să explice. Nu pentru faptul că omul îl sunase pe el personal. În timp ce conversa cu directorul, rătăcea cu privirea pe cheiul din față, inundat de soare.

– Procurorul a încredințat instruirea cazului judecătorului Comeliau... Vor merge în dimineața asta la Institutul Medico-Legal... Te duci cu ei?

– La ce bun?

– Totuşi, întâlneşte-te cu Comeliau sau dă-i un telefon... E destul de susceptibil... Maigret ştia şi el asta.

– Nu crezi că ar fi o reglare de conturi?

– Nu ştiu. Voi verifica, deşi am altă impresie. De obicei, oamenii din lumea interlopă nu-şi dau osteneala să-şi expună victimele în piața Concorde.

– În fine!... Fă cum crezi că e mai bine... Probabil că, foarte curând, va fi recunoscut de cineva...

– M-aş mira...

Altă impresie pe care i-ar fi venit greu să o explice. În mintea lui, lucrurile se legau bine. Dar, imediat ce încerca să precizeze lucrurile, fie şi pentru sine însuşi, totul devenea confuz.

Revenea mereu povestea aceea cu piața Concorde. Prin urmare, voiseră ca poliția să găsească repede cadavrul. Ar fi fost mai uşor şi mai puțin periculos, de exemplu, să-l arunce în Sena, de unde ar fi fost scos mai târziu.

Nu era vorba de un om bogat, nici de o personalitate, ci de un individ neînsemnat.

De ce, dacă voiau ca poliția să se ocupe de el, îi zdrobiseră fața după aceea şi îi luaseră din buzunare tot ce ar fi putut servi la identificarea lui?

În schimb, nu fusese descusută eticheta de pe haină. Pentru că se ştia, evident, că era vorba de haine de gata, vândute în mii de exemplare.

– Parcă te frământă ceva, Maigret.

Doar atât putea să spună:

– Ceva nu merge...

Prea multe detalii nu se potriveau. Iar un detaliu anume îl supăra personal, ca să nu spună că îl vexa chiar.

La ce oră avusese loc ultimul apel telefonic? în fond, ultimul semn de viață dat de victimă era biletul lăsat la oficiul poştal din foburgul Saint-Denis.

Asta se întâmpla în plină zi. De la unsprezece dimineața, necunoscutul nu ratase nici o ocazie ca să ia contact cu Maigret.

Şi în bilet făcea apel la el, mai insistent că oricând. Ba chiar îi cerea să alerteze agenții, pentru ca oricare dintre ei, pe stradă, să fie în măsură să-l ajute la cea mai mică chemare.

Dar fusese ucis între opt şi zece seara.

Ce făcuse de la patru la opt? Nici un semn din partea lui, nici o urmă. Tăcere, o tăcere care îl impresionase pe Maigret, deşi nu lăsase să se vadă. Asta îi amintise de o catastrofă subacvatică la care asistase, într-un fel, întreaga lume, minut cu minut, prin radio. La o anumită oră, încă se mai auzeau semnalele oamenilor închişi în submersibilul eşuat pe fundul mării. Iți puteai imagina ambarcațiunile de salvare deplasându-se pe deasupra lor. Semnalele deveneau din ce în ce mai rare. Apoi, brusc, după ore în şir, se lăsase tăcerea.

Necunoscutul, mortul lui Maigret, nu avusese nici un motiv valabil să păstreze tăcerea. Nu putuse fi răpit, în pli-

nă zi, pe străzile populate ale Parisului. Şi nu fusese ucis înainte de opt seara.

Totul lăsa să se presupună că se dusese acasă, pentru că-şi schimbase haina.

Probabil că luase masa de seară la domiciliu sau la restaurant. Şi cinase în linişte, pentru că avusese timp să mănânce supa, codul cu sos şi un măr. Mărul acela evoca atât de bine atmosfera de calm!

– De ce a tăcut cel puțin două ore? Nu ezitase să-l deranjeze pe comisar de mai multe ori, să-l implore să pună în mişcare aparatul polițienesc.

Apoi, brusc, după patru ore, se purtase ca şi cum s-ar fi răzgândit, ca şi cum ar fi vrut să nu mai implice poliția.

Asta îl deranja pe Maigret. Termenul nu era foarte exact, dar se simțea puțin ca şi cum mortul lui l-ar fi trădat.

– Ce-ai aflat, Janvier?

Biroul inspectorilor era albastru de fum, iar cei patru bărbați, cu privirea mohorâtă, telefonau de zor.

– Nici urmă de cod, şefule! spuse, oftând comic, Janvier. Totuşi, am ieşit deja din cartier. Eu am ajuns în foburgul Montmartre, iar Torrence a ajuns în piața Clichy...

Maigret telefonă şi el din biroul lui, dar la un mic hotel din stradă Lepic.

– Da, cu taxiul... imediat...

Pe biroul său fuseseră aşezate fotografiile mortului făcute în timpul nopții. Alături, se aflau ziarele de dimineață, rapoarte şi o notă de la judecătorul Comeliau.

– Tu eşti, madam Maigret?... Nu prea rău... Încă nu ştiu dacă vin la prânz... Nu, n-am avut timp să mă bărbieresc... Am să încerc să trec pe la frizer... Da, am mâncat...

Şi, într-adevăr, se duse la frizer, după ce îl anunță pe aprod, pe bătrânul Joseph, să-i spună să aştepte unui vizitator care urma să sosească. Trebui doar să treacă podul. Intră în primul salon de pe bulevardul Saint-Michel şi se

uită încruntat la ochii mari şi încercănați pe care îi vedea în oglindă.

Ştia că la plecare nu va rezista imboldului de a bea un păhărel la Caves du Beaujolais. Mai întâi, pentru că îi plăcea într-adevăr atmosfera din micile cafenele de genul acela, unde nu vezi niciodată pe nimeni şi unde patronul flecăreşte cu tine ca şi cum te-ar cunoaşte. Îi plăcea şi vinul, mai ales servit, ca acolo, în căniţe din gresie. Dar mai era ceva. Mergea pe urmele mortului său.

– Am avut un sentiment ciudat, domnule comisar, azi-dimineaţă, când am citit ziarul. Ştiţi, l-am văzut doar în treacăt. Totuşi, dacă mă gândesc bine, era simpatic. Parcă îl văd cum a intrat gesticulând. Era tulburat, firesţte, dar avea o mutră simpatică. Uitaţi, aş paria că în momentele lui normale era un tip hazliu...

Poate că o să râdeţi de mine, dar cu cât mă gândesc mai mult, cu atât mai mult mi se pare că avea o mutră de comic... Îmi aminteşte de cineva... De ore întregi mă tot gândesc la...

– Cineva care seamănă cu el?

– Da... Nu... E mai complicat... Îmi aminteşte ceva, şi nu reuşesc să aflu ce... N-a fost identificat?

Alt lucru ciudat, dar încă nu anormal. Fotografia lui apăruse în ziarele de dimineaţă. Sigur, fusese desfigurat, dar nu atât de tare încât să fie de nerecunoscut pentru cineva foarte apropiat, pentru nevasta sau pentru mama lui, de exemplu. Omul avea un domiciliu undeva, fie şi la hotel. Nu se întorsese noaptea acasă.

În mod logic, în câteva ore, cineva ar fi trebuit sau să-i recunoască fotografia, sau să-i semnalaze dispariţia.

Totuşi, Maigret nu se aştepta la nimic. Trecu din nou podul, păstrând în gură savoarea plăcută, puţin cam aspră, a vinului de Beaujolais. În timp ce urca scara tocită, unii îl priveau cu o teamă respectuoasă.

Aruncă o privire în sala de aşteptare cu geamuri. Omul său se afla acolo, în picioare, fumând cu dezinvoltură.

– Pe-aici...

Îl conduse în biroul lui, îl pofti să ia loc pe un scaun, apoi îşi scoase pălăria şi pardesiul, observându-şi tot timpul vizitatorul cu coada ochiului. Acesta, de unde se afla, avea sub ochi fotografiile mortului.

– Ei bine, Fred?

– La dispoziția dumneavoastră, domnule comisar... Nu mă aşteptam să mă chemați... Nu văd nimic care să...

Era slab, foarte palid, de o eleganță puțin cam efeminată. Din când în când, strângea din nări, trădând toxicomanul din el.

– Nu-l cunoşti?

– Am înțeles când am intrat, de cum am zărit fotografiile... L-au stâlcit bine de tot!

– Nu l-ai văzut niciodată?

Se simțea că Fred îşi făcea cu conştiinciozitate meseria de informator. Examina fotografiile cu atenție, ba chiar se apropia de fereastră ca să le vadă în plină lumină.

– Nu... Şi totuşi...

Aşteptând, Maigret reîncărca soba.

– Răspunsul e nu!... Aş jura că nu l-am văzut niciodată... Deşi îmi aminteşte de ceva... E ceva vag... În orice caz, nu face parte din lumea interlopă... L-aş fi întâlnit, chiar dacă era nou...

– La ce te duce cu gândul?

– Tocmai asta încerc să-mi amintesc... Nu ştiți ce meserie avea?

– Nu...

– Nici în ce cartier locuia?

– Nici...

– Nu e nici din provincie, chestia asta se simte...

– Sunt sigur...

Maigret observase în ajun că omul avea un accent parizian destul de pronunțat, accentul oamenilor din mediile populare, al celor pe care îi întâlneşti în metrou, în bistrourile de la periferie sau în tribunele de la Vel' d'Hiv'2.

De fapt... Îi venise o idee... O va verifica puțin mai târziu...

– Nu cunoşti nici o anume Nine?

– Stați puțin... E una la Marsilia, supraveghetoare într-un bordel de pe strada Saint-Ferreol...

– O ştiu, nu-i aia... Are pe puțin cincizeci de ani...

Fred se uită la fotografia bărbatului, care trebuia să fi avut vreo treizeci de ani, şi murmură:

– Să ştiți că asta n-are importanță!

– Ia o fotografie. Caută. Arat-o peste tot...

– Contați pe mine... Sper ca peste câteva zile să vă pot da o informație.... Nu despre povestea asta, ci despre un mare comerciant de droguri... Până acum, îl cunosc doar sub numele de domnul Jean... Nu l-am văzut niciodată... Ştiu doar că stă în spatele unei întregi bande de distribuitori... Cumpăr regulat de la ei... Mă costă scump... Când o să aveți ceva lovele în plus...

Alături, Janvier căuta mai departe codul cu sos.

– Ați avut dreptate, şefule. Toți îmi răspund că fac doar vinerea cod cu sos. Şi încă nu totdeauna. Uneori şi miercurea, în Săptămâna Mare, dar Pastele e încă departe...

– Lasă-l pe Torrence să caute în continuare... E ceva după-amiază la Vel' d'Hiv?

– Stați să mă uit în ziar.

Erau curse cicliste după motociclete.

– Ia o fotografie cu tine. Vorbeşte cu vânzătorii de bilete, cu negustorii de portocale şi de arahide... Intră în bistrouri-

2 Denumire familiară pentru Velodrome d'Hiver (n.t.)

le din jur... Pe urmă, ai putea să dai o tură prin cafenelele de la Poarta Dauphine...

– Credeți că era un sportiv?

Maigret nu ştia. Simțea şi el ceva, ca şi ceilalți, că patronul de la Caves du Beaujolais, ca Fred informatorul, dar era ceva alunecos, imprecis.

Nu-şi vedea mortul într-un birou, nici vânzător într-un magazin. Iar Fred spunea că nu făcea parte din lumea interlopă.

În schimb, se simțea în largul său în micile baruri populare.

Avea o nevastă pe nume Nine. Şi Maigret o cunoscuse pe această femeie.

În ce calitate? Oare omul s-ar mai fi lăudat în cazul în care comisarul ar fi cunoscut-o că clientă?

– Dubonnet... Te duci la „moravuri"... Ceri lista fetelor cu condicuța din ultimii ani... Iei adresele tuturor Ninelor pe care le găseşti... Te duci să vorbeşti cu ele... Ai înțeles?

Dubonnet era un tânăr abia ieşit de pe băncile şcolii, puțin cam rigid, totdeauna pus la patru ace, de o politețe distinsă față de toată lumea, şi poate că Maigret îi încredințase această sarcină mai mult din ironie.

Trimise pe altul în toate micile cafenele care împresurau Châtelet, piețele Vosges şi Bastille.

În acest timp, judecătorul Comeliau, care conducea instruirea cazului din cabinetul său, îl aştepta cu nerăbdare, neînțelegând de ce Maigret nu venise încă să ia contact cu el.

– Citroen-urile galbene?

– Se ocupă Eriau...

Toate astea erau doar rutină. Chiar dacă nu foloseau la nimic, trebuiau făcute. Pe toate drumurile din Franța, poliția şi jandarmeria îi interpelau pe cei care conduceau un Citroen galben.

Trebuia trimis cineva şi la magazinul de pe strada Sebastopol, de unde fusese cumpărată haina mortului, apoi la alt magazin, de pe bulevardul Saint-Martin, de unde provenea impermeabilul.

În acest timp, alte cincizeci de cazuri aşteptau inspectori. Aceştia intrau, ieşeau, telefonau, îşi băteau rapoartele la maşină. Oamenii aşteptau pe culoare. Iar ei alergau de la „supravegherea hotelurilor" la „moravuri" şi de la „moravuri" la Identitatea Judiciară.

Vocea lui Moers, la telefon:

– Auziți, şefule.... Un detaliu mic de tot, care probabil că nu are importanță... Nu găsesc mai nimic, aşa că vi-l semnalez pentru orice eventualitate... Am prelevat păr, ca de obicei. Analiza a dus la descoperirea unor urme de ruj...

Era aproape comic, şi totuşi nimeni nu râdea. O femeie îl sărutase pe mortul lui Maigret pe păr, o femeie care îşi dăduse cu ruj pe buze.

– Pot să mai adaug că e un ruj ieftin şi că femeia este probabil brunetă, pentru că rujul este foarte închis la culoare...

Oare îl sărutase o femeie pe necunoscut în ajun? Să se fi întâmplat asta acasă, când se întorsese să-şi schimbe haina?

De fapt, dacă se schimbase, însemna că nu mai avea de gând să plece iar. Un bărbat care se întoarce acasă pentru un ceas nu-şi dă osteneala să-şi pună altă haină. Sau poate că fusese chemat pe neaşteptate... Dar se putea oare crede că, hăituit cum era, înspăimântat în aşa măsură încât cutreierase străzile Parisului gesticulând şi sunând tot timpul la poliție, ar mai fi ieşit din casă după căderea nopții?

O femeie îl sărutase pe păr. Sau îşi lipise fața de obrazul lui. Oricum, era un gest tandru. Maigret oftă, umplându-şi o nouă pipă, apoi se uită la ceas. Era douăsprezece şi câte-

va minute. Aproximativ ora la care, în ajun, omul traversase piața Vosges, unde fântânile susurau.

Comisarul intră pe uşița prin care Poliția Judiciară comunica cu Palatul de Justiție. Pe culoare pluteau robe de avocați, ca nişte păsări mari, negre.

– Haide să dăm ochii cu jupînu'! zise Maigret, oftând, căci nu-l suferise niciodată pe Comeliau.

Ştia foarte bine că acesta îl va primi cu o frază rece, care va constitui pentru el cel mai aspru dintre reproşuri:

„Te aşteptam, domnule comisar..."

Ar fi fost în stare să spună: „Era cât pe ce s-aştept..."3

Dar lui Maigret nici nu-i păsa.

De la două şi jumătate dimineața, Maigret trăia cu mortul său.

– Sunt încântat, domnule comisar, că vă aud în sfârşit glasul la telefon!

– Vă rog să credeți, domnule judecător, că plăcerea e de partea mea.

Doamna Maigret ridică imediat capul. Se simțea totdeauna stingherită când soțul ei vorbea astfel, paşnic şi blajin, iar dacă asta se întâmpla cu ea, începea să plângă, atât era de derutată.

– V-am sunat de cinci ori la birou.

– Iar eu nu eram acolo! răspunse el, oftând cu indignare.

Ea îi făcu semn să fie atent, să nu uite că vorbea cu un judecător, şi încă unul al cărui cumnat fusese de două-trei ori ministru.

– Abia acum mi s-a spus că sunteți bolnav...

---

3 Fraza atribuită lui Ludovic al XlV-lea, a cărui trăsură nu sosise înainte de ora prevăzută. Se spune în glumă atunci când ai aşteptat foarte puțin timp (n. t.)

– Nu cine ştie ce, domnule judecător. Oamenilor le place să exagereze. O răceală zdravănă. Ba chiar mă întreb dacă e chiar atât de zdravănă!

Poate că pornirea spre veselie îi era inspirată lui Maigret de faptul că se afla la el acasă, în pijama, în halat moale, cu papuci în picioare şi aşezat confortabil în fotoliu.

– Mă miră însă că nu mi-aţi transmis cine vă ţine locul.

– Unde să-mi ţină locul?

Vocea judecătorului Comeliau era tăioasă, rece, voit impersonală, în timp ce glasul comisarului devenea, dimpotrivă, din ce în ce mai blajin.

– Mă refer la cazul bărbatului găsit în piaţa Concorde. Presupun că n-aţi uitat de el!

– Numai la el mă gândesc! Tocmai îi spuneam soţiei mele...

Iar aceasta făcea semne şi mai vehemente, cerându-i să nu o amestece în povestea aceea. Apartamentul era mic şi cald. Mobila din sufragerie, din stejar de culoare închisă, era de când se căsătorise Maigret. În faţă, prin tulul perdelelor, se zărea, scris cu litere mari, negre, pe un zid alb: Lhoste şi Pepin - Scule de precizie.

Maigret vedea cuvintele acelea de treizeci de ani, în fiecare zi, dimineaţa şi seara, deasupra uşii mări a depozitului, totdeauna flancată de două-trei camioane pe care erau scrise aceleaşi cuvinte, dar nu era deloc scârbit.

Ba chiar îi făcea plăcere! într-un fel, le mângâia cu privirea. Apoi, în mod invariabil, se uita mai sus şi zărea partea din spate a unei case îndepărtate, cu rufe care se uscau la ferestre şi, la una dintre ele, imediat ce se încălzea afară, o muscată roşie.

Probabil că nu era aceeaşi muşcată. În orice caz, ar fi putut să jure că ghiveciul era acolo, ca şi el, de treizeci de ani. Şi, în tot acest timp, Maigret nu văzuse nici măcar o dată pe cineva aplecându-se peste pervazul ferestrei sau

udând planta. În camera aceea locuia cineva, cu siguranță, dar probabil că avea alt orar decât comisarul.

– Credeți, domnule Maigret, că subordonații dumneavoastră, cât timp lipsiți, vor continua anchetă în mod sârguincios?

– Sunt convins, domnule Comeliau. Ba chiar sunt sigur. Nici nu vă puteți închipui cât de bine te simți, când ai de condus o anchetă de acest gen, într-o cameră liniştită şi foarte încălzită, într-un fotoliu, la tine acasă, departe de orice agitație, având la îndemâna doar telefonul şi cana de ceai. O să vă destăinui un mic secret. Mă întreb dacă, în cazul în care această anchetă n-ar fi existat, aş mai fi fost bolnav. N-aş mai fi fost, evident, pentru că am răcit în piața Concorde, în noaptea în care s-a descoperit cadavrul. Sau poate dimineața, în zori, când am mers de-a lungul cheiurilor, împreună cu doctorul Paul, după autopsie. Dar nu asta vreau să spun. Fără anchetă, guturaiul n-ar fi decât un guturai pe care îl tratezi cu dispreț. Înțelegeți?

În cabinetul său, probabil că judecătorul Comeliau se îngălbenise la față, sau poate se înverzise, iar biata doamnă Maigret nu ştia la ce sfânt să se mai roage. Ea, care avea atâta respect față de poziția socială, față de ierarhii!

– Să spunem că aici, acasă, cu nevastă care mă îngrijeşte, mă simt mult mai liniştit ca să mă pot gândi la anchetă şi s-o conduc. Nimeni nu mă deranjează, sau prea puțini...

– Maigret! interveni soția lui.

– Ssst!

Răspundea judecătorul.

– Vi se pare normal ca după trei zile acest om să nu fie încă identificat? Fotografia lui a apărut în toate ziarele. După cum mi-ați spus chiar dumneavoastră, ar exista o femeie...

– Aşa mi-a spus el.

– Lăsați-mă să vorbesc, vă rog. Are o soție, probabil şi prieteni. Are şi vecini, un proprietar, şi mai ştiu eu ce!? Există oameni care obişnuiesc să-l vadă trecând pe stradă la anumite ore. Dar nimeni nu s-a prezentat încă să-l recunoască sau să semnaleze dispariția lui. Este adevărat că nu toată lumea cunoaşte drumul spre bulevardul Richard-Lenoir.

Bietul bulevard Richard-Lenoir! De ce naiba avea o reputație atât de proastă? Evident, ducea la Bastille. Evident, era mărginit de străduțe foarte populate. Iar cartierul era plin de ateliere, de depozite. Totuşi, bulevardul era larg, chiar cu iarbă la mijloc. Este adevărat că aceasta creştea deasupra metroului, ale cărui guri se deschideau ici-colo, călduțe şi mirosind a dezinfectant, şi că la fiecare două minute, când treceau vagoanele, casele erau cuprinse de un freamăt ciudat.

Chestie de obişnuință. Prietenii, colegii, de o sută de ori în treizeci de ani, îi găsiseră un apartament în cartiere mai vesele, cum spuneau ei. Se ducea să le vadă şi mormăia:

– Sigur, arată bine...

– Şi ce vedere are, Maigret!

– Da...

– Încăperile sunt mari, luminoase...

– Da... E perfect... Aş fi încântat să locuiesc aici... Numai că...

Făcea o pauză, oftă, dădea din cap şi continuă:

– ... Ar trebui să mă mut!

Să le fie de bine celor care nu agreau bulevardul Richard-Lenoir! Să-i fie de bine şi judecătorului Comeliau!

– Auziți, domnule judecător, vi s-a întâmplat să vă băgați în nas un bob de mazăre uscată?

– Poftim?

– Am zis: un bob de mazăre uscată. Îmi amintesc că ne jucăm aşa când eram copii. Încercați. Apoi uitați-vă în

oglindă. Rezultatul are să vă surprindă. Pun prinsoare că, având un bob de mazăre într-o nară, veți trece pe lângă oameni care vă văd zilnic, şi n-au să vă recunoască. Nimic nu schimbă mai mult o fizionomie. Şi tocmai persoanele cele mai obişnuite cu noi sunt cele mai derutate de cea mai mică schimbare. Or, ştiți că fața necunoscutului a fost mult mai rău deformată decât de o boabă de mazăre în nas.

Şi mai e ceva. Oamenilor le vine greu să creadă că vecinul de palier, colegul de birou, chelnerul de la cafenea care îi serveşte în fiecare după-amiază ar putea să devină brusc altceva decât ceea ce sunt, să se transforme, de exemplu, în asasin sau în victimă. Află despre crime din ziare şi îşi închipuie că totul se petrece în altă lume, într-o altă sferă. Nu pe strada lor. Nu în casa lor.

– În definitiv, vi se pare normal ca nimeni să nu-l fi recunoscut încă?

– Nu mă miră foarte mult. Am cunoscut cazul unui înecat care a fost identificat abia după şase luni. Şi asta pe vremea când era vechea morgă, când congelarea nu există şi când doar un firicel de apă rece curgea de la un robinet pe fiecare cadavru!

Doamna Maigret oftă, renunțând la efortul de a-l mai convinge să tacă.

– Pe scurt, sunteți satisfăcut. Un om a fost ucis şi, după trei zile, nu numai că n-am găsit nici urmă de asasin, dar nu ştim nimic nici despre victimă.

– Ştiu o mulțime de lucruri mărunte, domnule judecător.

– Probabil că atât de mărunte, încât nu merită să-mi fie comunicate, deşi mă ocup de instruirea cazului.

– Uitați! De exemplu, omul era cochet. Poate că nu avea gust, dar era cochet, după cum ne indică ciorapii şi cravata. Dar, alături de o pereche de pantaloni gri şi un impermeabil, purta pantofi de şevro negri, foarte fini.

– Într-adevăr, foarte interesant!

– Da, foarte interesant. Mai ales că purta şi o cămaşă albă. N-aţi fi crezut că un om căruia îi plac şosetele mov şi cravatele cu motive vegetale ar fi preferat o cămaşă colorată, sau măcar cu dungi ori cu desene mici? Intraţi într-un bistrou cum sunt cele indicate de el şi unde părea în largul lui. Veţi vedea foarte puţine cămăşi în întregime albe.

– Şi care este concluzia?

– O clipă. În cel puţin două dintre aceste bistrouri - Torrence s-a întors acolo -, a comandat o „Suze-citron", după cum avea obiceiul.

– Îi cunoaştem aşadar gusturile în materie de aperitive!

– Aţi băut cumva „Suze", domnule judecător? Este o băutură amară, destul de slab alcoolizată. Nu face parte dintre aperitivele care se servesc tot timpul, şi am avut ocazia să remarc că cei ce au adoptat-o sunt, de cele mai multe ori, oameni care intră într-o cafenea nu ca să-i veselească o băuturică, ci în mod profesional, de exemplu, comis-voiajorii, obligaţi să accepte o mulţime de deplasări.

– Şi deduceţi că mortul era comis-voiajor?

– Nu.

– Atunci?

– O clipă. A fost văzut de cinci sau şase persoane; avem declaraţiile lor. Nici una dintre ele nu ne oferă o descriere amănunţită. Cele mai multe vorbesc de un bărbat mic de statură care gesticula. Era să uit un detaliu descoperit de Moers în dimineaţa asta. E un băiat conştiincios... Nu-i niciodată mulţumit de ceea ce a făcut şi insistă el singur, fără să-i ceară nimeni. Ei bine, Moers a descoperit că mortul mergea ca rața!

– Poftim?

– Ca rața! Cu vârfurile picioarelor în afară, dacă preferaţi.

Îi făcu semn doamnei Maigret să-i umple o pipă şi urmări operaţiunea cu coada ochiului, recomandându-i prin gesturi să nu îndese tutunul prea tare.

– Vorbeam aşadar de descrierile făcute de cei care l-au văzut. Sunt vagi, şi totuşi două persoane din cinci au aceeaşi impresie. „Nu sunt sigur...", spune patronul de la Caves du Beaujolais. „E ceva vag... Totuşi, îmi aminteşte ceva... Dar ce?" Or, nu este un actor de cinema. Nici măcar figurant. Un inspector a fost pe la toate studiourile. Nu-i nici om politic, nici magistrat...

– Maigret! exclamă soţia lui.

Îşi aprinse pipa, vorbind mai departe, întrerupându-se din când în când ca să mai tragă un fum.

– Întrebaţi-vă, domnule judecător, cărei profesiuni pot să-i corespundă toate aceste detalii.

– Nu-mi plac ghicitorile.

– Ştiţi, când eşti forţat să stai în casă, ai tot timpul să te gândeşti. Era să uit lucrul cel mai important. Bineînţeles, am făcut cercetări în medii diferite. Cursele de ciclism şi meciurile de fotbal nu ne-au ajutat cu nimic. Ba chiar am pus să fie chestionaţi toţi patronii din PMU.

– Poftim?

– Paris-Mutuel-Urbain... Cunoaşteţi acele cafenele unde poţi juca la curse fără să te deplasezi... Nu ştiu de ce, dar parcă îl vedeam pe individ bântuind agenţiile PMU... Dar nici aici n-am avut succes...

Avea o răbdare îngerească. Ai fi zis că lungea cât voia el convorbirea telefonică.

– În schimb, la curse, Lucas a avut mai mult noroc... A durat ceva... Nu se poate vorbi de o recunoaştere categorică... Tot din cauza deformării fetei... Nu uitaţi că nu suntem obişnuiţi să-i vedem pe oameni morţi, ci vii, şi că transformarea în cadavru schimbă mult un om... Totuşi, la hipodromuri, câteva persoane şi-au amintit de el... Nu frec-

venta tribuna, ci stătea la peluză. După un negustor de ponturi, era un tip destul de asiduu...

– Totuşi, asta nu a fost de ajuns ca să-i descoperiți identitatea?

– Nu. Dar asta şi restul, tot ceea ce v-am povestit, îmi permit să spun, aproape cu siguranță, că era „limonagiu".

– Limonagiu?

– Asta e cuvântul consacrat, domnule judecător. Sunt cuprinşi aici chelnerii de cafenea, spălătorii de vase, barmanii şi chiar patronii. E un termen profesional care se referă la toți cei care au legătură cu băutura, excluzând restaurantele. Observați că toți chelnerii de cafenea seamănă între ei. Nu spun că seamănă cu adevărat, dar au un aer de familie. Ți se întâmplă de nenumărate ori să ai impresia că recunoşti un chelner pe care nu l-ai văzut niciodată. Cei mai mulți dintre ei au picioarele sensibile, ceea ce este lesne de înțeles. Uitați-vă la picioarele lor. Poartă pantofi fini, moi, aproape nişte papuci. N-o să vedeți niciodată un chelner de cafenea sau un şef de sală cu pantofi-sport, cu talpă triplă. Şi mai au, din cauza profesiei, obiceiul să poarte cămăşi albe. Nu pretind că ar fi obligatoriu, dar există un anumit procentaj care merg ca rața. Mai adaug că, dintr-un motiv care-mi scapă, chelnerii de cafenele au o înclinație pronunțată pentru cursele de cai şi că mulți dintre ei, care lucrează dimineața devreme sau noaptea, frecventează cu asiduitate hipodromurile.

– Pe scurt, trageți concluzia că victima era chelner de cafenea?

– Nu. Tocmai că nu.

– Nu mai înțeleg nimic.

– Era „limonagiu", dar nu era chelner de cafenea. M-am gândit la asta ore în şir, în timp ce moțăiam.

Probabil că fiecare cuvânt îl făcea să tresară pe judecător, sculptat parcă în gheață.

– Tot ce v-am spus despre chelnerii de cafenea se aplică şi la patronii de bistrouri. Să n-o luaţi ca pe o îngâmfare, dar totdeauna am avut impresia că mortul meu nu era un angajat, ci mai curând unul care avea afacerea lui. De aceea, azi-dimineaţă, la unsprezece, i-am telefonat lui Moers. Cămaşa se află încă la Identitatea Judiciară. Nu-mi mai aminteam în ce stare era. A examinat-o încă o dată. Observaţi că întâmplarea ne-a ajutat, pentru că ar fi putut să fie nouă. Oricui i se întâmpla să îmbrace o cămaşă nouă. Spre norocul nostru, aceasta nu este nouă. Ba chiar e destul de uzată la guler.

– Pesemne că patronii de bar îşi tocesc cămaşa la gât?

– Nu, domnule judecător, nu mai mult decât ceilalţi. Dar nu le uzează la manşete. Mă refer la micile baruri populare, nu la barurile americane de la Operă sau de pe Champs-Elysees. Un patron de bar, care trebuie tot timpul să bage mâna în apă şi în gheaţă, are totdeauna mânecile suflecate. Totuşi, Moers mi-a confirmat: cămaşa era uzată la guler, uzată rău de tot, dar nu are nici o urmă de uzură la manşete.

Doamna Maigret era derutată de faptul că, acum, vorbea cu un aer de profundă convingere.

– Adăugaţi la asta codul cu sos...

– Şi el face parte din gusturile speciale ale patronilor de bărulețe?

– Nu, domnule judecător. Numai că Parisul este plin de bărulețe unde se serveşte mâncare câtorva clienţi. Direct, fără faţă de masă. Deseori găteşte chiar nevasta patronului. Acolo găseşti doar meniul zilei. În barurile astea, unde pot să treacă ore fără să intre un client, patronul este liber o bună parte a după-amiezii. De aceea, de azi-dimineaţă, doi inspectori bat toate cartierele din Paris, începând cu cel al Primăriei şi cu Bastille.

Trebuie să ştiți că victima s-a mişcat tot timpul în această zonă. Parizienii sunt tare ataşați de cartierul lor, încât ai zice că doar acolo se simt în siguranță.

– Sperați într-o soluție apropiată?

– Sper că soluția va veni mai devreme sau mai târziu. Ia să vedem! Y-am spus totul? Mai am să vă spun despre pata de lac.

– Care pată de lac?

– De pe turul pantalonilor. Tot Moers a descoperit-o. Deşi abia se vede. Moers spune că este un lac proaspăt. A mai adăugat că lacul ăsta a fost aplicat pe o mobilă în urmă cu trei-patru zile. Am trimis oamenii în gări, începând cu gara Lyon...

– De ce cu gara Lyon?

– Pentru că este un fel de prelungire a cartierului Bastille.

– Şi de ce o gară?

Maigret oftă. Dumnezeule mare, ce multe trebuia să-i explice! Şi cum putea un judecător de instrucție să fie lipsit de cel mai elementar simț al realității! Cum pot nişte oameni care nu au pus niciodată piciorul într-un bistrou, într-un PMU sau pe peluza unui hipodrom, cum pot nişte oameni care nu ştiu ce înseamnă cuvântul limonagiu să se pretindă în stare să descifreze sufletul criminalilor?

– Probabil că aveți în față raportul meu.

– L-am citit de câteva ori.

– Când am primit primul telefon, miercuri la unsprezece dimineața, omul era urmărit deja de mult timp. Cel puțin din ziua precedentă. Nu s-a gândit imediat să anunțe poliția. Spera că se va descurca cu propriile-i mijloace. Totuşi, îi era deja frică. Ştia că viața îi era în primejdie.

S-a văzut aşadar nevoit să se ferească de locurile pustii. Mulțimea era salvarea lui. Nu îndrăznea nici să se întoarcă acasă, unde ar fi fost urmărit şi omorât. Chiar şi la Paris,

există destul de puține locuri deschise toată noaptea, în afara cabaretelor din Montmartre, mai avem gările, care sunt luminate şi unde sălile de aşteptare nu sunt niciodată goale. Ei bine, la gara Lyon, banchetele din sala de aşteptare de la clasa a treia au fost lăcuite luni! Moers spune că lacul este identic cu cel de pe pantaloni.

– Au fost chestionați angajații de la gară?

– Da, şi continuăm, domnule judecător.

– Una peste alta, ați obținut totuşi ceva rezultate.

– Totuși. Şi mai ştiu în ce moment s-a răzgândit victima.

– S-a răzgândit, în ce privință? Doamna Maigret îi turna soțului ei o ceaşcă de ceai şi îi făcea semn să-l bea cât e cald.

– Mai întâi, după cum v-am spus, a sperat că se va descurca cu propriile-i mijloace. Pe urmă, miercuri dimineață, i-a venit ideea să-mi telefoneze mie. A insistat în direcția asta până pe la patru după-amiază. Ce s-a întâmplat atunci? Nu ştiu. Poate că, după ce a lansat spre noi ultimul S.O.S., de la oficiul poştal din foburgul Saint-Denis, şi-a închipuit că nu-l va ajuta cu nimic! Cert este că, peste aproximativ o oră, pe la cinci, a intrat într-o braserie de pe strada Saint-Antoine.

– Până la urmă s-a prezentat un martor?

– Nu, domnule judecător. Janvier l-a descoperit, tot arătând fotografia victimei prin cafenele şi întrebând chelnerii. Pe scurt, necunoscutul a comandat o „Suze" - iar acest detaliu indică faptul că nu prea există riscuri să ne înşelăm în privința persoanei - şi a cerut un plic. Nu şi hârtie de scris, doar un plic. Apoi, punându-l în buzunar, s-a repezit spre cabina telefonică, după ce a luat o fisă de la casă. Şi a vorbit cu cineva. Casiera a auzit declicul.

– Şi n-ați primit acest telefon?

– Nu, mărturisi Maigret cu un fel de ranchiună. Nu ne era destinat nouă. Se adresa altcuiva! în ceea ce priveşte maşina galbenă...

– Aţi aflat ceva?

– Lucruri vagi, dar care concordă. Cunoaşteţi cheiul Henri IV?

– Dinspre piaţa Bastille?

– Exact. Vedeţi deci că totul se petrece în acelaşi sector, încât ai impresia că te învârti în cerc. Cheiul Henri IV este unul dintre cele mai liniştite, cele mai puţin frecventate din Paris. Nu găseşti nici un magazin, nici un bar, doar case burgheze. Un factor poştal tânăr a văzut maşina galbenă miercuri, exact la opt şi zece. A remarcat-o pentru că era în pană în faţă la numărul 63, tocmai unde avea de dus o telegramă. Doi bărbaţi erau aplecaţi peste capota deschisă.

– A putut să le reţină semnalmentele?

– Nu. Era întuneric.

– A reţinut numărul?

– Nici asta. Rareori se întâmpla, domnule judecător, că oamenilor să le dea prin gând să reţină numărul automobilelor pe care le întâlnesc. Important este că maşina era cu faţa spre podul Austerlitz. Şi, la fel, faptul că era opt şi zece, fiindcă ştim, în urma autopsiei, că asasinatul a fost comis între orele opt şi zece.

– Credeţi că starea de sănătate vă va permite să ieşiţi curând din casă?

Judecătorul se mai îmbunase puţin, dar nu voia să cedeze.

– Nu ştiu.

– În ce sens conduceţi acum ancheta?

– În nici un sens. Aştept. Altceva nu putem face, nu-i aşa? Am ajuns într-un punct mort. Am făcut, sau mai curând oamenii mei au făcut tot ce au putut. Nu ne mai rămâne decât să aşteptăm.

– Ce să aşteptăm?

– Orice. Ce-o să apară. Poate o mărturie. Poate un fapt nou.

– Credeți că se va petrece aşa ceva?

– Trebuie să sperăm.

– Vă mulțumesc. Voi raporta convorbirea noastră procurorului.

– Transmiteți-i respectele mele.

– Însănătoşire grabnică, domnule comisar.

– Vă mulțumesc, domnule judecător.

În momentul în care închise, era grav ca un curcan. Se uita cu coada ochiului la doamna Maigret, care îşi luase iar lucrul de mină şi pe care o simțea îngrijorată.

– Nu crezi că ai mers prea departe?

– În ce privință?

– Recunoaşte că ai glumit.

– Nici pomeneală.

– Ți-ai bătut joc de el tot timpul.

– Crezi?

Şi părea sincer mirat. Pentru că, în fond, vorbise foarte serios. Tot ceea ce spusese era adevărat, inclusiv îndoiala exprimată în legătură cu propria boală. Din când în când, i se întâmpla, aşa, când o anchetă nu progresa cum ar fi dorit, să nu se mai dea jos din pat sau să nu mai iasă din casă. Atunci, era răsfățat. Toți mergeau în vârful picioarelor. Scăpa de agitația şi vacarmul de la Poliția Judiciară, de întrebările unora şi altora, de nenumăratele tracasări zilnice. Colaboratorii săi veneau să-l vadă sau îi telefonau. Toată lumea era răbdătoare cu el. Îl întrebau de sănătate. Şi, în schimbul câtorva ceaiuri, pe care le bea strâmbându-se, obținea câteva groguri, mulțumită solicitudinii doamnei Maigret.

Era adevărat că avea trăsături comune cu mortul său. În fond - acum îi trecea prin minte -, nu atât mutările îl spe-

riau, cât faptul că ar fi schimbat perspectiva, că nu ar mai fi văzut cuvintele Lhoste şi Pepin de fiecare dată când se trezea, că nu ar mai fi făcut acelaşi drum în fiecare dimineaţă, de cele mai multe ori pe jos...

El şi mortul ţineau amândoi la cartierul lor. Şi constatarea îi făcea plăcere. Goli pipa şi o umplu din nou.

– Chiar crezi că e un patron de bar?

– Poate că am exagerat puţintel când am fost atât de categoric, dar, dacă am spus asta, chiar aş dori să fie aşa. Lucrurile se leagă, înţelegi?

– Ce se leagă?

– Tot ce-am spus. La început, nu credeam că o să spun atât de multe. Am mai şi improvizat. Apoi am simţit că totul curgea. Şi am continuat.

– Şi dacă ar fi un cizmar sau un croitor?

– Doctorul Paul mi-ar fi spus. La fel şi Moers.

– De unde ar fi putut să ştie?

– Doctorul ar fi descoperit asta studiind mâinile, bătăturile, deformările; Moers, după praful găsit în haine.

– Şi dacă ar fi altceva, orice, nu un patron de bar?

– Ar fi, şi gata! Dă-mi cartea.

Era alt obicei. Când era bolnav, citea un roman de Alexandre Dumas-tatăl: avea operele lui complete într-o veche ediţie populară, cu pagini îngălbenite, cu gravuri romantice, şi mirosul emanat de acele cărţi era de ajuns ca să-i amintească de toate bolile banale din viaţa lui.

Auzea zgomotul liniştitor al sobei şi clinchetul andrelelor de tricotat. Ridicând ochii, vedea mişcarea balansierului din cupru al pendulei, în cutia ei din stejar închis la culoare.

– Ar trebui să mai iei o aspirină.

– Dacă vrei.

– De ce crezi că s-a adresat altcuiva?

Ce femeie de treabă, doamna Maigret! Ar fi vrut tare mult să-l ajute. De obicei, nu-şi permitea să-i pună întrebări despre activitatea lui profesională - abia dacă îl întreba când credea că va sosi acasă şi când va lua masa -, dar, când era bolnav şi îl vedea lucrând, era uşor îngrijorată. De fapt, în sinea ei, probabil gândea că Maigret nu era serios.

Probabil că la Poliția Judiciară se comporta altfel, acționând şi vorbind ca un adevărat comisar!

Convorbirea cu judecătorul Comeliau - mai ales cu el! - o frământă, şi se vedea că se gândea numai la asta în timp ce număra ochiurile din vârful buzelor.

– Auzi, Maigret...

El o privi încruntat, căci se cufundase în lectură.

– E ceva ce nu înțeleg. Ai spus, legat de gara Lyon, că nu îndrăznise să se întoarcă acasă, pentru că omul s-ar fi ținut după el.

– Da, probabil că aşa am spus.

– Ieri, mi-ai spus că şi-a schimbat haina.

– Da. Şi?

– Şi tocmai i-ai pomenit judecătorului de cod cu sos, ca şi cum omul ar fi mâncat în propriul său restaurant. Prin urmare, s-a întors acolo. Aşadar, nu-i mai era teamă că urmăritorul va intra în casă după el.

Oare Maigret chiar se gândise înainte la asta? Sau urma să dea un răspuns improvizat?

– Nu-i nici o contradicție.

– Ah!

– La gară a fost marți seara. Încă nu apelase la mine. Spera să scape de urmăritor.

– Şi a doua zi? Crezi că nu mai era urmărit?

– Poate că da. Ba e chiar probabil. Numai că, după cum am mai spus, s-a răzgândit, pe la cinci. Nu uita că a dat un telefon şi că a cerut un plic.

– Evident...

Fără să fie convinsă, crezu de cuviință să spună, oftând:

– Probabil că ai dreptate.

Se aşternu tăcerea. Din când în când, Maigret mai întorcea o pagină, iar ciorapul din poală doamnei Maigret se mai lungea puțintel.

Ea deschise gura, apoi o închise.

– Spune! o îndemnă el, fără să ridice capul.

– Nimic... Cu siguranță, nu înseamnă nimic... Mă gândeam doar că s-a înşelat, de vreme ce până la urmă tot a fost ucis.

– Când s-a înşelat?

– Când s-a întors acasă. Scuză-mă. Citeşte...

Dar Maigret nu mai citea, în orice caz, nu cu atenție, căci ridică primul capul.

– Uiți de pană! zise el.

Şi avu impresia că mintea lui dăduse peste o nouă portiță, că se produsese o ruptură prin care avea să întrezărească adevărul.

– Ar trebui să aflăm cât timp a rămas maşina galbenă în pană.

Nu mai vorbea cu ea, ci cu el însuşi; ea ştia şi se ferea să-l mai întrerupă.

– O pană este un eveniment imprevizibil. E un accident, ceva care, prin definiție, deranjează planurile făcute dinainte. Prin urmare, evenimentele au fost diferite de ceea ce ar fi trebuit să fie.

Se uită într-un fel ciudat la soția lui. De fapt, ea îi arătase calea.

– Să presupunem că a murit din cauza penei.

Închise brusc cartea, o lăsă pe genunchi, întinse mâna spre telefon şi sună la Poliția Judiciară.

– Dă-mi-l pe Lucas, bătrâne. Dacă nu-i la el, îl găseşti în biroul meu... Tu eşti, Lucas?... Cum?... Ceva nou?... O clipă...

Voia să vorbească primul, de teamă să nu i se aducă la cunoştinţă ceea ce el descoperise singur.

– Trimiţi un om pe cheiul Henri IV. Eriau sau Dubonnet, dacă îi ai la îndemână. Să stea de vorbă cu toate portăresele, cu toţi locatarii, nu doar de la numărul 63 şi din casele vecine, ci din toate imobilele. Cheiul nu-i chiar atât de lung. Cineva a remarcat cu siguranţă maşina galbenă. Aş vrea să ştiu cât mai exact cu putinţă la ce oră a rămas în pană şi la ce oră a luat-o din loc. Aşteaptă! N-am terminat. Poate că oamenii au avut nevoie de o piesă de schimb. Probabil că există garaje prin apropiere. Să vă interesaţi la toate. Atât deocamdată... Acum, spune tu!

– O clipă, şefule. Trec în alt birou.

Asta însemna că Lucas nu era singur şi că nu voia să vorbească de faţă cu persoana cu care se afla.

– Alo!... Bun!... Prefer să nu mă audă. E vorba tot de maşină. O femeie în vârstă s-a prezentat la noi acum o jumătate de oră şi am primit-o în biroul dumneavoastră. Din păcate, mi se pare cam deranjată la cap...

Lucrurile acestea erau inevitabile. O anchetă, dacă i se face o cât de mică publicitate, ajunge să atragă la Poliţia Judiciară toţi nebunii şi toate nebunele din Paris.

– Locuieşte pe cheiul Charenton, puţin mai departe de depozitele de la Bercy.

Asta îi amintea lui Maigret o anchetă făcută cu câţiva ani în urmă, într-o căsuţă ciudată situată în aceeaşi zonă. Revedea cheiul Bercy, cu porţile de fier ale depozitului în stânga, copacii înalţi, parapetul de piatră al Senei în dreapta. Apoi, după un pod căruia îi uitase numele, cheiul se lărgea, mărginit pe o parte de pavilioane cu unul sau două etaje, care te duceau cu gândul mai mult la periferie decât la centrul unui oraş. Acolo se aflau întotdeauna un număr mare de şlepuri, iar comisarul revedea portul plin de butoaie cât vedeai cu ochii.

– Cu ce se ocupă bătrânica ta?

– Aici e-aici! Dă în cărți şi e prezicătoare.

– Măi, să fie!

– Da, aşa mi-am zis şi eu. Vorbeşte cu o volubilitate de speriat, privindu-te în ochi într-un mod jenant. Mai întâi, a jurat că nu citeşte ziarele şi a încercat să mă facă să cred că e inutil, pentru că îi e de-ajuns să intre în transă ca să afle toate evenimentele.

– Ai strâns-o puțin cu uşa?

– Da. Şi până la urmă a recunoscut că poate şi-a aruncat privirea pe un ziar lăsat la ea de o clientă.

– Şi?

– A citit descrierea maşinii galbene. Spune că a văzut-o miercuri seara, la mai puțin o sută de metri de casa ei.

– La ce oră?

– Pe la nouă seara.

– I-a zărit pe cei din maşină?

– A văzut doi bărbați intrând într-o casă.

– Şi poate să-ți arate casa?

– E un mic bistrou la colțul făcut de chei cu o stradă. Se numeşte Au Pețit Albert.

Maigret strângea foarte tare pipa între dinți şi evită să se uite la doamna Maigret, de teamă că ea să nu zărească luminița care îi juca în ochi.

– Asta e tot?

– Aproape tot ce mi-a spus interesant. A vorbit totuşi o jumătate de oră, cu o rapiditate înspăimântătoare. Poate că ar fi mai bine să stați de vorbă cu ea.

– Păi, da!

– Vreți să v-o aduc?

– O clipă! Ştim cât timp a staționat maşina în fată la Petit Albert?

– Cam o jumătate de oră.

– A plecat în direcția oraşului?

– Nu. A luat-o pe chei spre Charenton.

– Nici un colet nu a fost transportat din casă în maşină? înțelegi ce vreau să spun?

– Nu. Bătrâna spune că e sigură că oamenii nu au cărat nimic. Tocmai asta mă deranjează. Şi ora. De altfel, mă întreb ce-or fi făcut tipii cu cadavrul de la nouă seara la unu dimineața. Doar nu s-au dus să se plimbe la țară! O aduc pe individă?

– Da. Te sui într-un taxi şi-i spui şoferului să te aştepte. Ia cu tine un inspector. Să aştepte jos cu bătrâna.

– Vreți să ieşiți din casă?

– Da.

– Şi bronşita?

Lucas era amabil; spunea bronşită în loc de guturai, ceea ce sună mai grav.

– Nu-ți face griji.

Doamna Maigret începea să se agite pe scaun şi deschise gura.

– Spune-i inspectorului să n-o lase să-şi ia tălpăşița cât urci la mine. Unii simt nevoia să se răzgândească brusc.

– Nu cred că e cazul nostru. Vrea neapărat să-i apară poza în ziare, însoțită de două rînduri în care să se spună cine e şi ce ştie să facă. M-a întrebat unde sunt fotografii.

– Să fie fotografiată înainte de plecare. O să-i facă plăcere.

Închise, se uită la doamna Maigret cu o dulce ironie, apoi la romanul de Alexandre Dumas, pe care cu siguranță că nu-l va termina de data asta şi care va trebui să aştepte altă boală. Mai aruncă şi o privire disprețuitoare spre cană cu ceai.

– La treabă! exclamă el, ridicându-se şi îndreptându-se spre dulap, de unde luă sticla de calvados şi un păhărel cu margine aurită.

– Era nevoie să te îndopi cu aspirină ca să transpiri!

În tradiția celor de la Poliția Judiciară exista un anumit număr de „pânde" celebre, despre care nou-veniții aflau în mod obligatoriu. Printre altele, una a lui Maigret, petrecută cu cincisprezece ani mai înainte. Era la un sfârşit de toamnă, în perioada cea mai urâtă a anului, îndeosebi în Normandia, unde cerul acoperit de nori joşi, plumburii, făcea zilele şi mai scurte.

Timp de trei zile şi două nopți, comisarul stătuse lipit de poarta unei grădini, pe un drum pustiu, în apropiere de Fecamp, aşteptând ca un om să iasă din vila aflată în fată. Nu se mai zărea nici o altă casă în apropiere. Doar câmpuri. Nici vacile nu mai ieşeau din staul. Ar fi trebuit să facă doi kilometri ca să găsească un telefon şi să ceară să vină cineva ca să-l schimbe. Dar nimeni nu ştia unde e. Nici el nu prevăzuse că va ajunge acolo.

Timp de trei zile şi două nopți, plouase torențial, o ploaie rece care îi udă mereu tutunul din pipă. Poate că, în total, trecuseră trei țărani în saboți, care îl priviseră bănuitori şi grăbiseră pasul. Maigret nu avea nimic de mâncare, nimic de băut şi, cel mai rău, nu mai avusese nici chibrituri pentru pipă de pe la sfârşitul celei de-a doua zile.

Lucas avea altă la activ, cea numită povestea invalidului cu cap de lemn. Ca să supravegheze un mic hotel - exact în colțul străzii Birague, lângă piața Vosges -, fusese instalat într-o cameră din față, transformat în bătrân paralitic, iar o infirmieră îl ducea cu căruciorul în fiecare dimineață în fața ferestrei, unde stătea toată ziua. Fața îi era împodobită cu o frumoasă barbă răsfirată ca un evantai şi i se dădea să mănânce cu linguriță. Povestea durase zece zile, după care abia dacă se mai putea folosi de picioare.

În noaptea aceea, Maigret rememora aceste poveşti şi altele câteva, presimțind că pânda care începea va fi la fel de vestită. În orice caz, la fel de plăcută, mai ales pentru el.

Era aproape un joc, pe care îl juca cât mai serios cu putință. De exemplu, pe la şapte, în momentul în care Lucas urma să plece, îi spusese, cât se poate de natural:

– Bei un păhărel? Obloanele cafenelei erau închise, aşa cum le găsise. Lămpile erau aprinse. Atmosfera care îi înconjura era asemănătoare cu cea din oricare alt mic bar după închidere, cu mesele la locul lor şi rumeguş întins pe podea.

Maigret se duse să ia pahare de pe etajeră.

– „Picon-grenadine"? „Export-cassis"?

– „Export".

Şi, ca şi cum ar fi vrut să se identifice şi mai mult cu patronul, îşi servi o „Suze".

– Tu pe cine vezi potrivit?

– Pe Chevrier. Părinții lui țineau un hotel la Moret-sur-Loing, iar el i-a ajutat până să plece în armată.

– Ia legătura cu el în seara asta, ca să se pregătească. Sănătate! Trebuie să dea de o femeie care ştie să gătească.

– Are să se descurce.

– Încă un vermut?

– Mulțumesc. O şterg.

– Trimite-mi-l imediat pe Moers. Să-şi aducă sculele.

Şi Maigret îl conduse până la uşă, de unde privi un moment cheiul pustiu, butoaiele înşirate şi şlepurile ancorate la mal pe timpul nopții.

Era o cafenea mică, aşa cum puteau fi văzute multe la periferie, nu chiar în Paris, o adevărată cafenea de carte poştală ilustrată sau pentru litografii de Epinal.

Casă, aşezată chiar pe colț, avea un singur etaj, un acoperiş de țiglă roşie şi pereții vopsiți în galben, pe care se putea citi, scris cu litere mari de culoare maro: Au Pețit Albert. Apoi, de fiecare parte, cu arabescuri naive: Vin - Gustări la orice oră.

În curte, în spate, sub o copertină, comisarul găsise hârdaie verzi cu arbuşti, care, vara, probabil că erau aşezate pe trotuar, alături de două-trei mese, formând o terasă.

Acum era singur în toată casa. Cum nu se mai făcuse foc de câteva zile, aerul era rece, umed, şi Maigret trase cu ochiul de câteva ori spre soba cea mare din mijlocul cafenelei, cu un burlan care străbătea spațiul, negru şi lucitor, înainte de a se pierde în perete.

De ce nu, la urma urmelor, de vreme ce exista o găleată aproape plină cu cărbuni? Sub aceeaşi copertină din curte, descoperi lemne tăiate, alături de o secure şi un butuc. Într-un colț al bucătăriei se aflau ziare vechi.

Câteva minute mai târziu, focul duduia, iar comisarul se instală în fața sobei, cu mâinile la spate, într-o poziție familiară. În definitiv, bătrâna adusă de Lucas nu era chiar atât de nebună. Se duseseră la ea acasă. În taxi, femeia vorbise tot timpul cu volubilitate, dar, din când în când, mai trăgea cu coada ochiului la cei care o însoțeau, ca să vadă ce impresie le făcea.

Locuința ei se afla la mai puțin de o sută de metri, o căsuță tot cu un etaj, ceea ce se numeşte un pavilion, şi cu o grădiniță. Maigret se întrebase cum de, aflându-se fatalmente de aceeaşi parte a cheiului, putuse să vadă ce se petrecea pe trotuar, la o anumită distanță de casa ei, mai ales că era noapte.

– N-ați rămas tot timpul pe trotuar?

– Nu.

– Nici în prag?

– Eram în casă.

Avea dreptate. Camera din față, care era uimitor de curată, avea nu numai ferestre spre stradă, ci şi o fereastră laterală, prin care se vedea o mare parte din chei, spre Petit Albert. Neavând obloane, era normal ca farurile unei maşini staționate să atragă atenția bătrânei.

– Erați singură acasă?

– Eram cu doamna Chauffier.

O moașă care locuia la o stradă distantă. Verificaseră. Era adevărat. Casă, spre deosebire de ceea ce ai fi putut crede văzând-o pe bătrâna, avea interiorul asemănător cu al tuturor caselor unde trăiesc femei singure. Nu găseai nici urmă din îngrămădeala de vechituri cu care se înconjoară cele ce ghicesc viitorul. Mobila, deschisă la culoare, provenea direct din magazinele de pe bulevardul Barbes, iar pe jos era un linoleum galben.

– Trebuia să se întâmple, zisese ea. Ați citit ce a scris pe fațada cafenelei? Sau era un inițiat, sau a comis un sacrilegiu.

Pusese apă la încălzit pentru cafea. Voia neapărat să-l facă pe Maigret să bea o ceaşcă, îi explicase că Petit Albert era numele unei cărți de magie care data din secolul al XIV-lea sau al XV-lea.

– Şi dacă îl cheamă Albert? Şi dacă omul chiar este mic de statură? spusese comisarul.

– Știu că nu-i înalt. L-am văzut deseori. Dar nu-i un motiv suficient. Există lucruri cu care nu e bine să te joci.

Despre soția lui Albert îi spusese:

– O brunetă înaltă, nu prea curată, care mirosea tot timpul a usturoi. Nu mi-ar trebui mâncarea gătită de ea.

– De când sunt închise obloanele?

– Nu ştiu. A doua zi după ce am zărit maşina, am stat în pat, pentru că am avut gripă. Când m-am ridicat, cafeneaua era închisă şi-am zis mersi c-am scăpat de ei!

– Făceau zgomot?

– Nu. Nu venea aproape nimeni. Doar muncitorii de la macaraua de pe chei îşi luau acolo prânzul. Mai veneau pivnicerul de la Cess şi negustorii de vinuri. Şi marinarii care veneau să bea o duşcă la tejghea.

Femeia insistase să-i spună în ce ziare va apărea fotografia ei.

– Nu vreau în ruptul capului să se scrie că ghicesc în cărți. E ca şi cum ai zice că eşti o > 5 J

agent de poliție.

– N-ar fi nimic jignitor.

– Pentru mine ar fi! Gata! Sfârşise cu bătrâna. Băuse cafeaua. Se apropiase, împreună cu Lucas, de casă din colț. Lucas apăsase maşinal pe clanță şi uşa se deschisese.

Era ciudat că micul bistrou rămăsese cu uşa descuiată cel puțin patru zile, iar ei îl găseau intact, cu sticle pe rafturi şi bani în casă.

Pereții erau dați cu vopsea în ulei, maro cam până la un metru de podea, verde pal deasupra; atârnate, puteai vedea calendarele-reclamă prezente în toate cafenelele de la țară.

În definitiv, „micul Albert" nu era chiar atât de parizian sau, mai curând, ca majoritatea parizienilor, rămăsese cu gusturi de țăran. Ghiceai că îşi aranjase cafeneaua după gustul lui, cu un fel de afecțiune, şi ai fi putut găsi una la fel în oricare sat din Franța.

La fel arăta şi camera de sus. Căci Maigret, cu mâinile în buzunare, se plimbase prin toată casa. Lucas îl urmase, amuzat, căci comisarul, după ce-şi scosese pălăria şi pardesiul, părea că intră în posesia unui nou domiciliu. În mai puțin de o jumătate de oră, era ca la el acasă şi, din când în când, trecea la tejghea.

– E sigur că Nine nu-i acasă.

O căutaseră din pivniță până în pod, cercetaseră şi curtea, apoi grădinița plină de lăzi vechi şi sticle goale.

– Ce părere ai?

– Nu ştiu, şefule.

Cafeneaua avea doar opt mese, patru lângă perete, două în față şi ultimele două în mijlocul încăperii, lingă sobă. Amândoi se uitau, din când în când, la una dintre acestea

din urmă, pentru că, la picioarele unuia dintre scaune, rumeguşul fusese măturat cu grijă. Ca să dispară urmele de sânge?

Cine luase tacâmul victimei, cine îl spălase, împreună cu paharele?

– Poate că s-au întors după? spuse Lucas.

Totuşi, exista un detaliu ciudat. În timp ce toate erau la locul lor în casă, o sticlă, una singură, rămăsese destupată pe tejghea, iar Maigret se ferise să o atingă. Era o sticlă de coniac, şi trebuia să presupui că cel sau cei care se serviseră se lipsiseră de pahare şi băuseră direct din sticlă.

Vizitatorii necunoscuți urcaseră sus. Scotociseră prin toate sertarele, unde lenjeria şi obiectele rămăseseră în dezordine, dar nu le lăsaseră deschise.

Lucrul cel mai ciudat era că două rame de pe peretele camerei, care conținuseră, probabil, nişte fotografii, erau goale.

Nu de poza micului Albert voiseră să scape, căci, pe comodă, se putea vedea portretul lui: fața rotundă şi veselă, un smoc de păr pe frunte, expresie de actor comic, cum spusese patronul bistroului Caves du Beaujolais.

Afară opri un taxi. Se auzeau paşi pe trotuar. Maigret se duse să descuie uşa.

– Intră, îi zise el lui Moers, care ducea o valiză destul de grea. Ai luat masa de seară? Un mic aperitiv?

Şi a urmat una dintre serile, una dintre nopțile cele mai ciudate din viața sa. Din când în când, venea să-l privească pe Moers, care se înhămase la o treabă anevoioasă, prelevând cele mai mici urme de amprente digitale, mai întâi în cafenea, apoi în bucătărie, în dormitor, în toate încăperile casei.

– Cel care a luat primul această sticlă purta mănuşi de cauciuc, putu el să spună.

Prelevase şi eşantioane de rumeguş de lângă masa cu pricina. Iar Maigret descoperise în pubelă resturi de cod.

În urmă cu câteva ore, mortul nu avea încă un nume şi reprezenta, în ochii lui Maigret, doar o imagine destul de vagă. Acum aveau fotografia lui şi, în plus, comisarul trăia în casă lui, printre mobilele lui, pipăia hainele care îi aparţinuseră, îi cercetă obiectele personale. Nu fără o oarecare satisfacţie, încă de când sosiseră, îi arătase lui Lucas o haină care atârna pe unul dintre umeraşele din dormitor: era o haină din aceeaşi stofă ca şi pantalonii mortului.

Cu alte cuvinte, avea dreptate. Albert se întorsese acasă şi se schimbase, din obişnuinţă.

– Moers, băiete, crezi că n-a mai venit nimeni pe-aici de mult timp?

– Aş zice că cineva a venit astăzi, răspunse tânărul, după ce examină urmele de alcool de pe tejghea, de lângă sticlă destupată.

Era posibil. Casa era deschisă tuturor. Numai că trecătorii nu ştiau acest lucru. Când vezi obloanele închise, rareori îţi vine ideea să apeşi pe clanţă ca să vezi dacă uşa e încuiată sau nu.

– Căuta ceva, nu?

– Aşa cred şi eu.

Ceva nu prea voluminos, probabil o hârtie, pentru că fusese desfăcută chiar şi o cutie mică de carton, în care fuseseră nişte cercei.

Urmase o cină în doi neobişnuită, acolo, în sala cafenelei. Maigret se ocupase de pregătirea ei. Găsise în cămară cârnaţi, cutii de sardele şi brânză de Olanda.

Coborâse în pivniţă şi scosese vin dintr-un butoi, un vin gros, albăstrui. Erau şi sticle înfundate, dar nu se atinsese de ele.

– Rămâneţi aici, şefule?

– Zău că da! Poate că în noaptea asta n-o să vină nimeni, dar n-am chef să mă întorc acasă.

– Vreți să rămân şi eu?

– Mulțumesc, băiete. Prefer să te duci imediat şi să faci analizele.

Moers nu neglija nimic, nici măcar nişte fire de păr de femeie, încurcate printre dinții unui pieptene aflat pe toaletă de la etaj. De afară nu prea se auzea zgomot. Trecătorii erau rari. Din când în când, mai ales după miezul nopții, răsuna vacarmul stârnit de un camion venind de la periferie şi îndreptându-se spre Hale. Maigret îi telefonase soției sale.

– Eşti sigur că n-ai să răceşti din nou?

– Nu-ți fie teamă. Am făcut focul. O să-mi pregătesc imediat un grog.

– N-ai să dormi la noapte?

– Ba da. Am de ales între pat şi un şezlong.

– Aşternutul e curat?

– Am găsit cearceafuri curate în dulapul de pe palier.

Şi chiar fusese gata să pună cearceafuri curate pe pat şi să se culce. Până la urmă, se gândi că era mai bine să aleagă şezlongul. Moers plecă pe la unu dimineața. Maigret încărcă iar soba până la gură, îşi făcu un grog consistent, se asigură că totul era în ordine şi, după ce încuie uşa, urcă scara în spirală cu un pas greoi, ca omul care se duce la culcare.

În şifonier se afla un halat de casă, un halat din molton albastru, cu revere de mătase artificială, dar era mult prea mic şi prea strâmt pentru el. Papucii de la picioarele patului nu erau nici ei pe măsura lui.

Rămase în şosete, se înfăşură într-o cuvertură şi se aşează pe şezlong, cu o pernă sub cap. Ferestrele de la etaj nu aveau jaluzele. Lumina unui felinar trecea prin perdelele cu desene complicate şi forma arabescuri pe pereți.

Se uită la ele, cu ochii pe jumătate închişi, fumându-şi fără grabă ultima pipă. Se obişnuia, încerca, într-un fel, casa, aşa cum încerci o haină nouă, şi mirosul îi devenise deja familiar, un miros care îi amintea de casele de la țară, acru şi dulceag totodată.

De ce fuseseră luate fotografiile cu Nine? De ce dispăruse femeia, lăsând casa baltă, fără să ia nici măcar banii din casă de marcat? Ce-i drept, nu erau mai mult de o sută de franci. Probabil că Albert îşi ținea banii în altă parte, iar ceilalți puseseră mâna pe ei, după cum puseseră mâna pe toate documentele personale.

Partea curioasă era că această scotocire minuțioasă a casei se făcuse aproape fără dezordine, fără brutalitate. Hainele fuseseră mişcate, dar fără să fie scoase de pe umeraşe. Fotografiile fuseseră luate din rame, dar acestea fuseseră apoi agățate frumos de cuiul lor. Maigret adormi şi, când auzi bătăi în obloanele de jos, ar fi putut să jure că ațipise doar câteva minute.

Totuşi, era şapte dimineața. Se făcuse ziuă. Soarele lumina Sena, şlepurile se puneau în mişcare şi se auzea şuieratul remorcherelor.

Îşi puse în grabă pantofii, fără să-şi mai încheie şireturile, şi coborî, cu părul răvăşit, descheiat la gulerul cămăşii, cu haina şifonată.

Era Chevrier, împreună cu o femeie destul de drăguță, îmbrăcată cu un taior bleumarin şi purtând o pălăriuță roşie peste părul ciufulit. - Am venit, şefule.

Chevrier era doar de trei-patru ani la Poliția Judiciară. Liniile feței şi ale corpului îi erau rotunjite şi molatice, încât te ducea cu gândul nu la o capră, ci la o oaie4. Femeia îl trase de mânecă. El înțelese şi bâigui:

– Scuze! Domnule comisar, v-o prezint pe soția mea.

---

4 chevre (fr.) = capră (n.t.)

– Să nu vă fie teamă, zise ea cu mult curaj. Mă pricep. Mama ținea hanul din satul nostru şi ni s-a întâmplat, cu ajutorul a numai două servitoare, să servim nunți de cincizeci de tacâmuri şi chiar mai mult.

Se duse direct la filtrul cel mare de cafea şi îi zise soțului:

– Dă-mi chibriturile tale.

Gazul se aprinse cu o pufnitură şi, după câteva minute, mirosul de cafea umplea întreaga casă.

Chevrier, care avusese grijă să îmbrace nişte pantaloni negri şi o cămaşă albă, îşi intra şi el în rol, instalându-se la tejghea şi schimbând locul câtorva lucruri.

– Deschidem?

– Sigur că da. Cred că e ora.

– Cine are să facă piața? întrebă femeia.

– Mai stai puțin, apoi iei un taxi şi faci cumpărături cât mai aproape de-aici.

– Friptura de vițel împănată şi servită cu măcriş vă e pe plac?

Adusese un şorț alb. Era foarte veselă, foarte vioaie. Începea ca o distracție, ca o joacă.

– Putem să dăm jos obloanele, spuse comisarul. Dacă clienții vă pun întrebări, răspundeți că ați venit să-i înlocuiți pe ceilalți.

Urcă în dormitor, găsi un brici, săpun de bărbierit şi un pămătuf. La urma urmelor, de ce nu? Micul Albert părea curat şi sănătos.

Îşi făcu liniştit toaleta şi, când coborî, soția lui Chevrier plecase deja să facă piața. Doi bărbați stăteau sprijiniți cu coatele pe tejghea, doi piloți fluviali, care beau cafea cu rom. Nu-i preocupa cine ținea bistroul. Probabil că erau în trecere. Vorbeau despre o ecluză a cărei poartă fusese cât pe ce să fie spartă în ajun de un remorcher.

– Cu ce vă servesc, şefule?

Maigret preferă să se servească singur. În definitiv, era prima dată în viața lui când îşi turna din sticla de rom stând de cealaltă parte a unui bar. Începu brusc să râdă.

– Mă gândesc la judecătorul Comeliau, explică el.

Încerca să şi-l imagineze pe judecător intrând la Petit Albert şi găsindu-l pe comisar de cealaltă parte a tejghelei, împreună cu unul dintre inspectori.

Totuşi, dacă doreau să afle ceva, nu aveau altceva de făcut. Oare cei care îl omorâseră pe patron nu vor fi intrigați văzând barul deschis, ca de obicei?

Şi Nine? Dacă Nine încă mai trăia?

Pe la nouă, bătrâna prezicătoare trecu în sus şi în jos prin fața cafenelei, ba chiar îşi lipi fața de geam, după care se depărtă bodogănind singură, cu o sacoşă în mina.

Doamna Maigret telefonase ca să afle ce făcea soțul ei.

– Nu-ți pot aduce nimic? De exemplu, periuța de dinți?

– Mulțumesc. Mi-am cumpărat una.

– A telefonat judecătorul.

– Sper că nu i-ai dat numărul meu?

– Nu. I-am spus doar că eşti plecat de-acasă de ieri după-amiază.

Soția lui Chevrier coborî dintr-un taxi, din care scoase coşuri pline cu legume şi pachete. Fiindcă Maigret îi spunea „doamnă", ea insistă:

– Ziceți-mi Irma. Veți vedea că toți clienții or să-mi spună imediat Irma. Nu-i aşa, Emile, că domnul comisar poate?

Nu prea venea lume. Trei zidari, care lucrau pe o schelă, aflată pe strada vecină, veniră într-o pauză. Aduseră cu ei pâine şi salam şi comandară doi litri de vin roşu.

– E bine că s-a deschis iar! Ca să bem ceva, trebuia să mergem la zece minute de-aici!

Nu le păsa că vedeau fețe noi.

– Fostul patron s-a retras? Unul dintre ei zise:

– Era un tip de treabă!

– Îl cunoaşteţi de mult?

– Doar de cincisprezece zile, de când lucrăm în cartier. Noi avem obiceiul să ne mutăm dintr-un loc în altul.

Totuşi, curiozitatea le fusese niţel stârnită de Maigret, pe care îl vedeau dând târcoale peste tot.

– Asta cine e? Pare de-al casei. Iar Chevrier răspunse cu candoare:

– Sst! E socrul meu...

Pe soba de la bucătărie fierbea ceva înăbuşit. Casa prindea viaţă. Un soare cu dinţi intra prin ferestrele mari ale cafenelei. Chevrier, cu mânecile suflecate şi ţinute cu elastice, măturase rumeguşul. Telefonul sună.

– Pentru dumneavoastră, şefule. Moers... Bietul Moers nu dormise toată noaptea. În privinţa amprentelor, nimic deosebit. Erau de tot felul, pe sticle şi pe mobilă. Cele mai multe erau deja vechi şi se suprapuneau fără nici o ordine. Cele mai clare, pe care le transmisese serviciului antropometric, nu corespundeau nici unei fise existente.

– Cam peste tot în casă au lucrat cu mănuşi de cauciuc. Un singur lucru a dat rezultate: rumeguşul. În urma analizei, am găsit urme de sânge.

– Sânge de om?

– Voi afla peste o oră. Dar sunt aproape sigur că da.

Lucas, care, în dimineaţa aceea, avusese şi el ceva de făcut, sosi pe la unsprezece, bine dispus, şi Maigret remarcă faptul că îşi pusese o cravată de culoare deschisă.

– Un vermut! ceru el colegului său Chevrier, făcându-i cu ochiul.

Irma agăţase de uşă o tăbliţă pe care scrisese cu cretă, sub cuvintele „meniul zilei": Friptură de viţel cu măcriş. O puteai auzi agitându-se de colo-colo şi, cu siguranţă, nu şi-ar fi cedat locul pentru nimic în lume.

– Să urcăm, îi zise Maigret lui Lucas.

Se aşezară în dormitor, lângă fereastra care acum putea fi deschisă, pentru că afară era cald. Macaraua lucra pe malul apei, scoţând butoaie din pântecele unui şlep. Se auzeau semnalele fluierate, scârţiitul lanţurilor, iar pe apa lucitoare, remorcherele, gâfâind, treceau întruna în sus şi în jos.

– Îl cheamă Albert Rochain. Am fost pe la Impozite. Şi-a luat autorizaţia de funcţionare acum patru ani.

– N-ai găsit numele nevestei sale?

– Nu. Actul este pe numele lui. Am fost l-a primărie, dar acolo n-au putut să-mi dea nici o informaţie. Dacă e căsătorit, era dinainte să sosească în cartier.

– La comisariat?

– Nimic. Se pare că localul era liniştit. Poliţia nu a fost nevoită să intervină niciodată. Privirea lui Maigret se oprea tot timpul asupra fotografiei mortului său, care surâdea pe comodă.

– Chevrier va afla probabil mai multe de la clienţi.

– Rămâneţi aici?

– Am putea lua jos masa de prânz, ca doi indivizi aflaţi în trecere. Nici o veste de la Torrence şi Janvier?

–- Se ocupă în continuare de cei care frecventează în mod obişnuit cursele.

– Dacă poţi lua legătura cu ei telefonic, spune-le să caute îndeosebi la Vincennes. Mereu aceeaşi problemă: hipodromul de la Vincennes era, ca să spunem aşa, în cartier.

Iar micul Albert, ca şi Maigret, era un om care îşi respectă tabieturile.

– Oamenii nu se miră că văd localul deschis?

– Nu prea. Sunt unii vecini care vin să arunce o privire de pe trotuar. Îşi zic, probabil, că Albert a vândut cuiva.

La amiază, stăteau amândoi la o masă, lângă fereastră, şi Irma îi servea. Câţiva clienţi se aşezaseră pe la celelalte mese, îndeosebi mecanici de la macara.

– Albert a nimerit, în sfârşit, calul câştigător? zise unul dintre ei, adresându-se lui Chevrier.

– S-a retras un timp la țară.

– Şi dumneata îi ții locul? A luat-o pe Nine cu el? Poate că n-o să mai mâncăm atâta usturoi; ceea ce n-ar fi rău deloc! Nu că n-ar fi bun, da'-ți miroase gura...

Bărbatul o ciupi de fund pe Irma, care trecea pe lângă el, şi Chevrier nu zise nimic, ba chiar suportă privirea ironică a lui Lucas.

– Una peste alta, un tip cumsecade! Dacă n-ar fi fost aşa de înnebunit după curse... Auzi, dacă avea pe cineva în loc, de ce-a lăsat localul închis patru zile? Şi încă fără să anunțe clienții! în prima zi, a trebuit să batem drumul până la podul Charenton, ca să găsim ceva de băgat la ghiozdan. Nu, băiete, nu mănânc niciodată camembert. Numai brânză de vaci proaspătă. Iar lui Jules, dă-i roquefort...

Erau totuşi intrigați şi îşi vorbeau cu glas scăzut. Irma îi interesa în mod deosebit.

– Chevrier nu mai rezistă mult, şopti Lucas la urechea lui Maigret. E însurat doar de doi ani. Dacă tipii continuă să pună mâna pe fundul nevesti-sii, cred că o să le tragă una peste bot.

Lucrurile nu au ajuns până acolo. Totuşi, inspectorul, apropiindu-se ca să le aducă băutura, rosti cu fermitate:

– E nevasta mea.

– Felicitări, băiete... Lasă, nu-ți face sânge rău! Că noi nu suntem pretenționi! Râdeau în hohote. Nu erau nişte tipi răi, dar simțeau vag că patronul nu era în largul lui.

– Înțelegi, Albert îşi luase măsuri de precauție... Nici un pericol să i-o fure cineva pe Nine!

– De ce?

– N-o cunoşti?

– N-am văzut-o.

– N-ai pierdut nimic, amice... Aia ar fi fost în siguranță şi într-o cazarmă... Era cea mai bună fată din lume, asta da! Nu-i aşa, Jules?

– Ce vârstă are?

– Tu crezi că are o vârstă, Jules?

– Probabil că nu are... Poate treizeci de anişori... Poate cincizeci? Depinde din ce parte o priveşti... Dacă e partea cu ochiul bun, treacă-meargă... Dar dacă e cealaltă...

– E saşie?

– Şi încă cum, tăicuță!... Auzi ce-ntreabă!...

Păi, ar fi putut să se uite în acelaşi timp la vârful pantofilor tăi şi la vârful turnului Eiffel...

– Albert o iubea?

– Lui Albert, băiete, îi plăcea să se respecte, înțelegi? Tocană lui nevastă-ta e bună, ba chiar grozavă... Dar pun prinsoare că tu o iei frumuşel spre piață pe la şase dimineața. Poate ai dat şi o mina de ajutor la curățatul cartofilor! Şi, peste un ceas, nici o şansă să se ocupe ea de veselă, în timp ce tu te duci să te dai mare pe hipodrom... Cu Nine, da!... Albert ducea o viață de caid... Fără să mai pui la socoteală că trebuie să fi avut ea şi lovele...

De ce, în acel moment, Lucas se uitase la Maigret cu coada ochiului? Oare nu pentru că, într-un fel, cei doi „distrugeau" mortul comisarului?

Mecanicul continuă:

– Nu ştiu cum i-a câştigat, dar, după cum o făcuse natura, sigur nu din chestia aia!

Maigret nu zicea nimic. Ba chiar schița un zâmbet. Nu scăpa nici o vorbă. Cuvintele se transformau automat în imagini. Portretul micului Albert se completa treptat, iar comisarul părea că îşi păstrează întreaga afecțiune față de personajul care se contura astfel.

– Voi de unde sunteți?

– Din Berry, răspunse Irma.

– Eu, din Cher, zise Chevrier.

– Atunci, nu la voi l-ați cunoscut pe Albert. El e un tip din nord, un chetimmi... Nu de la Tourcoing, Jules?

– De la Roubaix.

– Tot ăia e.

Maigret interveni în discuție, ceea ce nu era deloc surprinzător într-o cafenea frecventată de obișnuiții casei.

– N-a lucrat cumva pe lângă Gară de Nord?

– Ba da, la Cadran. A fost chelner vreo zece-doisprezece ani în aceeaşi braserie, înainte de a se instala aici.

Maigret nu pusese întrebarea la întâmplare. Cunoştea el oamenii din nord, care, atunci când veneau la Paris, păreau că suferă toate chinurile de pe lume îndepărtându-se de gara lor, astfel încât formau o adevărată colonie în preajma străzii Maubeuge.

– Probabil că nu acolo a cunoscut-o pe Nine.

– Acolo sau în altă parte, fapt e că a tras lozul cel mare! Bineînțeles, nu că ar fi fost un amor nebun, ci pentru că nu mai trebuia să-şi facă griji...

– Ea e din sud?

– Da şi nu prea!

– Din Marsilia?

– Din Toulouse! Avia accent!... Față de accentul ei, cel al tipului care face anunțurile la Radio Toulouse e apă de ploaie... Nota, băiete... Auzi, patroane, unde-s bunele maniere?

Chevrier se încruntă, derutat. Maigret înțelesese însă. Şi interveni imediat:

– Are dreptate! Când un local schimbă proprietarul, patronul face cinste...

La masa de prânz au venit în total doar şapte clienți. Unul dintre pivnicerii de la Cess, un bărbat între două vârste, cu un aer morocănos, mânca în tăcere, într-un colț, nemulțumit de toate, de bucătăria care nu mai era aceeaşi,

de tacâmul care nu era al lui, de vinul alb care i se servea în loc de vinul roşu cu care era el obişnuit.

– O să devină un local ca toate celelalte, bombăni el la plecare. Totdeauna se întâmpla aşa...

Chevrier începuse să nu se mai distreze la fel de bine că dimineaţă. Doar Irma era în continuare veselă, jongla cu tipsiile, cu stivele de farfurii, şi se apucă să spele vasele fredonând.

La unu şi jumătate, în cafenea mai rămăseseră doar Maigret şi Lucas. Începea perioada moartă, când abia dacă mai intra câte un client, un trecător însetat sau o echipă de doi piloţi fluviali care aşteptau să le fie încărcată ambarcaţiunea.

Maigret trăgea încetişor din pipă, cu burta înainte, pentru că mâncase mult, poate ca să-i facă plăcere Irmei. O rază de soare îi încălzea o ureche, părea căzut în aromeală, când, brusc, îl călcă pe picior pe Lucas. Un bărbat trecuse pe trotuar. Se uitase foarte atent în interiorul cafenelei, apoi, ezitând, făcuse cale-ntoarsă şi se apropiase de uşă.

Potrivit de înălţime, individul nu purta nici pălărie, şi nici şapcă. Avea părul roşcat, pistrui pe faţă, ochii albaştri şi o gură cărnoasă. Apăsă pe clanţă. Intră, tot ezitând, iar atitudinea lui avea ceva flexibil, o prudenţă ciudată a gesturilor.

Pantofii, foarte uzaţi, nu mai fuseseră daţi cu cremă de câteva zile. Costumul închis la culoare era tocit, cămaşa avea o culoare îndoielnică şi cravata era prost înnodată. Lăsa impresia unei pisici care intră cu precauţie într-o cameră necunoscută, privind la tot ce era în jur, adulmecând o posibilă primejdie. Avea, probabil, o inteligenţă submediocră. Oamenii simpli de la sate au uneori ochi că ai lui, în care poţi citi doar o şiretenie instinctivă sau suspiciune.

Pesemne că era nedumerit de prezența lui Maigret şi Lucas. Se ferea de ei, înainta pieziş spre tejghea, trăgând cu coada ochiului la cei doi. Bătu în tejghea cu o monedă.

Chevrier, care mânca într-un colț al bucătăriei, îşi făcu imediat apariția.

– Ce-i?

Bărbatul încă ezita. Părea răguşit. Scoase un sunet cavernos, apoi renunță să mai vorbească şi arătă cu degetul sticla de coniac de pe etajeră. Acum îl privea pe Chevrier drept în ochi. Era ceva ce nu pricepea, ceva ce depăşea puterea lui de înțelegere.

Cu vârful pantofului, Maigret, netulburat, apăsa pe degetele lui Lucas.

Scena nu dură mult, dar păru foarte lungă. Bărbatul se căută de bani în buzunar cu mâna stânga, în timp ce cu dreapta ducea paharul la gură, şi bău pe nerăsuflate.

Alcoolul îl făcu să tuşească. Pleoapele i se umeziră.

Azvârli câteva monede pe tejghea şi ieşi din câțiva paşi foarte mari şi foarte rapizi. O dată ajuns afară, îl văzură grăbindu-se în direcția cheiului Bercy şi uitându-se înapoi.

– Du-te! îi zise Maigret lui Lucas. Dar mi-e teamă că o să-i pierzi urma...

Lucas se repezi afară. Comisarul îi zise lui Chevrier:

– Cheamă un taxi... Repede!...

Cheiul Bercy era lung, drept, fără străzi transversale. Poate că va avea timp, cu maşina, să-l prindă din urmă, mai înainte să-i scape lui Lucas.

Pe măsură ce ritmul urmăririi creştea, Maigret avea tot mai mult impresia că trăia acea scenă pentru a doua oară. Aşa i se întâmpla uneori în vis - şi de asemenea vise se temea cel mai mult, încă de când era copil. Înainta într-un decor în general complicat şi, brusc, avea senzația că mai fusese acolo, că făcuse aceleaşi gesturi şi rostise aceleaşi cuvinte. Asta îi provoca un fel de amețeală, îndeosebi în

clipa în care înțelegea că trăia momente pe care le mai trăise o dată.

Acestei vânători de oameni, începută pe cheiul Charenton, îi urmărise prima dată peripețiile din biroul său, atunci când vocea înnebunită a micului Albert îi transmitea din oră în oră ecoul unei spaime crescânde.

Spaima creştea şi acum. Pe cheiul lung, aproape pustiu, bărbatul, care mergea cu paşi mari şi supli pe lângă grilaje, întorcea din când în când capul, apoi grăbea pasul, văzând invariabil în urma lui silueță scundă a lui Lucas.

Maigret, în taxi, aşezat lângă şofer, mergea în spatele lor. Ce diferență între cei doi bărbați! Primul avea ceva animalic în privire şi în felul cum mergea. Mişcările sale, chiar şi atunci când începu să alerge, rămâneau armonioase.

Pe urmele lui, Lucas cel rotofei mergea cu burta puțin înainte, ca întotdeauna, ducându-te cu gândul la acei câini corciți care seamănă cu un salam cu patru picioare, dar care se țin mai bine după mistreț decât cei mai strălucițI câini din haită.

Toată lumea ar fi pariat pe roşcovan şi împotriva lui Lucas. Maigret însuşi, când îl văzu pe bărbat profitând de faptul că pe chei era pustiu şi pornind cu iuțeală înainte, îi zise şoferului să accelereze. Era inutil. Lucrul cel mai ciudat era că Lucas nu părea că aleargă. Îşi păstra aspectul cuviincios de mic-burghez parizian ieşit la plimbare şi mergea mai departe cu pasul lui legănat.

Când necunoscutul auzi paşi pe urmele sale şi când, întorcând pe jumătate capul, îl zări pe Maigret în taxiul care ajungea în dreptul său, înțelese că nu-i ajută la nimic să mai alerge, şi nici să mai atragă atenția, drept pentru care trecu la un mers aproape normal.

În după-amiaza aceea, aveau să treacă pe lângă mii de oameni pe străzi şi în piețele publice şi, la fel ca în cazul micului Albert, nimeni nu bănuia drama care se juca.

Pe podul Austerlitz, străinul - căci, în mintea lui Maigret, bărbatul era un străin - avea deja o privire mai îngrijorată. O luă pe cheiul Henri IV. Se pregătea pentru ceva, simțeai din atitudinea lui. Şi, într-adevăr, când ajunse în cartierul Saint-Paul, cu taxiul în continuare pe urmele lui, o luă iar la fugă, dar, de data aceasta, pe străzile înguste care se întind între strada Saint-Antoine şi cheiuri.

Maigret era cât pe ce să-l piardă, pentru că un camion bloca una dintre străduțe. Copiii ce se jucau pe trotuare se uitau la cei doi bărbați care alergau şi pe care Maigret îi ajunse din urmă două străzi mai departe. Lucas gâfâia puțin, dar arăta cât se poate de corect în pardesiul lui încheiat. Ba chiar avu prezența de spirit să-i facă cu ochiul comisarului, vrând parcă să-i spună: „Nu vă faceți griji!"

Încă nu ştia că această vânătoare, la care Maigret asista din maşină, fără să se obosească, avea să dureze ore în şir. Şi nici că va deveni tot mai plină de cruzime pe măsură ce timpul avea să treacă.

După ce dădu un telefon, omul începu să-şi piardă siguranța. Intrase într-un mic bar de pe strada Saint-Antoine. Lucas intrase şi el în urma lui.

– O să-l aresteze? întrebă şoferul, care îl cunoştea pe Maigret.

– Nu.

– De ce?

Căci, pentru el, un om urmărit era un om care era până la urmă arestat. La ce bun această urmărire, această cruzime inutilă? Reacționa ca un neinițiat la trecerea unei vânători cu gonaci.

Fără să-l bage în seamă pe inspector, străinul luase o fisă de telefon şi se închisese într-o cabină. Lucas putea fi văzut, prin geamurile bistroului, profitând de situație ca să bea în grabă un pahar mare de bere, ceea ce îl făcu pe Maigret să simtă că îi era sete..

Convorbirea dură mult: aproape cinci minute. De două-trei ori, Lucas, îngrijorat, se duse să se uite prin vizeta cabinei ca să se convingă că muşteriul lui nu păţise nimic.

Apoi, ajunseră unul lângă altul în faţa tejghelei, fără să-şi spună nimic, ca şi cum nu s-ar fi cunoscut. Fizionomia bărbatului se schimbase. Se uita în jur cu un soi de rătăcire în priviri, părea că pândeşte un moment propice, dar probabil înţelesese că nu va mai avea parte de aşa ceva. În cele din urmă, plăti şi ieşi. Se îndreptă spre Bastille, făcu un tur aproape complet al pieţei, merse un moment pe bulevardul Richard-Lenoir, la trei minute distantă de casa lui Maigret, dar o luă la dreapta, pe strada Roquette.

Câteva minute mai târziu, se rătăcise. Se vedea foarte bine că nu cunoştea cartierul. De două-trei ori mai încercă să fugă, dar sau era prea multă lume pe străzi, sau zărea la intersecţia următoare chipiul unui agent de poliţie.

Atunci, începu să bea. Intră în baruri, nu ca să telefoneze, ca înainte, ci ca să bea pe nerăsuflate un pahar de coniac prost, iar Lucas luase hotărârea să nu mai intre după el.

În unul dintre aceste baruri, cineva intră în vorbă cu el, iar el îl privi fără să răspundă, ca un om căruia i se vorbeşte într-o limbă necunoscută.

Maigret înţelese brusc de ce se gândise imediat la un străin când bărbatul intrase la Petit Albert. Nu atât din cauza croielii costumului sau a trăsăturilor feţei, care nu erau ale unui francez, ci mai mult din cauza acelei prudenţe a unui om care nu se află la el acasă, care nu înţelege, care nu se poate face înţeles.

Străzile erau însorite. Era cald. Spre Picpus, portarii îşi aşezaseră un scaun în faţa pragului, ca într-un orăşel de provincie.

Câte ocolişuri înainte de a ajunge pe bulevardul Voltaire, apoi în piaţa Republicii, pe care bărbatul o recunoscu, în sfârşit!

Coborî la metrou. Mai spera să scape de Lucas? În orice caz, băgă de seamă că şiretlicul său era inutil, căci Maigret îi văzu pe cei doi apărând la suprafaţă pe la ieşire.

Strada Reaumur... Alt ocol... Strada Turbigo... Apoi, prin strada Chapon, strada Beaubourg. „Ăsta e cartierul lui", îşi zise comisarul.

Lucrul ăsta se simţea. Ghiceai după privirea străinului că recunoştea şi cele mai mici prăvălii. Era la el acasă. Oare locuia în unul dintre micile hoteluri prăpădite, aflate aici în număr mare?

Ezită. Se opri de mai multe ori la colţul unei străzi. Ceva îl împiedica să facă ceea ce voia să facă. Şi astfel ajunse pe strada Rivoli, care era un fel de frontieră a acestui cartier păduchios.

Nu trecu de ea. Prin strada Arhivelor, reveni în ghetou, iar puţin mai târziu străbătea strada Trandafirilor.

– Nu vrea să-i aflăm adresa.

Dar de ce şi cui telefonase? Ceruse ajutorul complicilor săi? Ce ajutor putea spera de la ei?

– Mi-e milă de amărâtul ăsta, zise şoferul, oftând. Sunteţi sigur că e un răufăcător? Nu! Nici măcar atât! Şi totuşi, trebuiau să-l hăituiască. Era singura şansă de a afla ceva nou despre moartea micului Albert.

Transpira. Îi curgea nasul. Din când în când, scotea din buzunar o batistă mare, verde. Şi bea iar şi iar, îndepărtându-se de un fel de nucleu format din străzile Roi-de-Sicile, Ecouffes şi Verrerie, nucleu în jurul căruia se rotea fără să pătrundă niciodată în el.

Se depărta şi, atras în mod irezistibil, revenea. Pasul lui devenea atunci mai lent, ezitant, întorcea capul spre Lucas. Apoi căuta cu privirea maşina, pe care o urmărea încrun-

tat. Cine ştie? Dacă taxiul nu ar fi fost pe urmele sale, poate că ar fi încercat să scape de Lucas, atrăgându-l într-un colţ ca să-i facă felul.

Pe măsură ce se apropia asfinţitul soarelui, străzile deveneau tot mai populate. Pe străzile cu case joase şi întunecoase, trotuarele erau acum pline de hoinari. Oamenii din acest cartier, de cum începe primăvara, trăiesc afară. Uşile magazinelor şi ferestrele erau deschise. Te izbea un miros de murdărie şi de sărăcie şi, uneori, puteai zări o femeie aruncând apă murdară pe stradă.

Lucas era probabil la capătul puterilor, deşi nu dădea nici un semn. Maigret se gândea să se folosească de prima ocazie ca să-l schimbe, îi era cam ruşine că el mergea cu taxiul, că invitaţii care urmăresc o vânătoare cu gonaci din maşină.

Erau intersecţii pe unde mai trecuseră de patru-cinci ori. Atunci, bărbatul se gândi la altă şiretenie. Alese intrarea întunecoasă a unei case, iar Lucas se opri la poartă. Maigret îi făcu semn să se ţină după individ.

– Atenţie! îi strigă el din maşină.

După câteva clipe, cei doi bărbaţi ieşeau. Era clar că străinul intrase în prima casă întâlnită în cale, sperând că îi va deruta pe poliţişti.

Repetă această figură de încă două ori. A doua oară, Lucas îl găsi aşezat în capătul de sus al scării.

Cu puţin înainte de ora şase, se aflau iar la colţul format de strada Roi-de-Sicile cu Ruey-Vieille-du-Temple, într-un decor de Curte a Miracolelor. Străinul ezită încă o dată. Apoi intră pe stradă, unde mişunau o mulţime de oameni prăpădiţi. Se vedeau globurile mate ale câtorva hoteluri.

Prăvăliile erau înguste şi culoarele duceau spre curţi misterioase.

Nu ajunse prea departe. Făcu vreo zece metri, apoi răsună o împuşcătură, scurt, nu mai tare decât pocnetul unui

pneu spart. Mişcarea străzii, parcă din cauza inerţiei, continuă câteva clipe înainte de a se opri. Ai fi zis că taxiul se oprise singur, de uimire. A urmat zgomotul unei alergări. Lucas ţâşni înainte. Răsună încă o împuşcătură.

Nu se putea vedea nimic, din cauza mişcărilor mulţimii. Maigret nu ştia dacă inspectorul fusese lovit sau nu. Coborâse din maşină şi se repezise spre necunoscut.

Acesta era aşezat pe trotuar. Nu era mort. Se sprijinea într-o mână şi cu cealaltă se ţinea de piept. Ochii săi albaştri se întoarseră spre comisar, cu o expresie de reproş.

Privirea i se înceţoşă. O femeie zise:

– Mai mare jalea!

Bustul se clătină şi căzu de-a latul trotuarului. Omul murise.

Lucas se întoarse cu coada-ntre picioare, dar nevătămat. Al doilea glonţ nu-l nimerise. Fugarul încercase să mai tragă şi a treia oară, dar probabil că i se blocase arma.

Inspectorul abia dacă îl întrezărise.

– N-aş putea să-l recunosc. Totuşi, mi se pare că e brunet.

Mulţimea, fără să pară, ajutase la fuga asasinului. Ca din întâmplare, Lucas nu găsise nici un moment cale liberă în faţa lui.

Şi acum erau înconjuraţi de un cerc de oameni cu o atitudine dezaprobatoare, aproape ameninţătoare. Celor din cartier nu le trebuia mult ca să-i miroase pe poliţiştii în civil.

Un agent de poliţie se apropie de ei, îndepărtând curioşii.

– Ambulanţa municipală, mormăi Maigret. Mai întâi fluieră ca să-ţi chemi doi-trei colegi.

Preocupat, îi dădu cu glas scăzut instrucţiuni lui Lucas, pe care îl lăsa la locul incidentului împreună cu agenţii. Apoi se uită iar la mort. Îi venea să-i scotocească buzunarele imediat, dar o pudoare ciudată îl împiedică să o facă în

prezența curioşilor. Era un gest prea precis, prea profesional, care ar fi căpătat acolo aparența unei profanări, chiar a unei provocări.

– Ai grijă, îi recomandă comisarul cu glas scăzut. Sigur mai sunt şi alții.

Se aflau la doar doi paşi de Quai des Orfevres, unde îl şi lăsă taxiul. Urcă repede la biroul şefului şi bătu la uşa fără să se anunțe.

– Alt mort, zise el. A fost împuşcat sub ochii noştri, ca un iepure, în plină stradă.

– A fost identificat?

– Lucas are să fie aici peste câteva minute, imediat ce cadavrul va fi luat din stradă. Pot să dispun de vreo douăzeci de oameni? E vorba de asedierea unui întreg cartier.

– Care cartier?

– Roi-de-Sicile.

Directorul Poliției Judiciare se strâmba şi el.

Maigret se duse în biroul inspectorilor, alese câțiva şi le dădu instrucțiuni.

Apoi se duse la comisarul care conducea brigada moravuri.

– Poți să-mi împrumuți un inspector care cunoaşte ca pe buzunarul lui strada Roi-de-Sicile, strada Trandafirilor şi cartierul din jur? Probabil că sunt pe-acolo destule prostituate.

– Prea multe.

– Peste o jumătate de oră, va primi o fotografie.

– Alt cadavru?

– Din păcate. Dar are fața întreagă.

– Am înțeles.

– Probabil că sunt mai mulți cuibăriți prin împrejurimi. Atenție, ăştia ucid! Apoi coborî la supravegherea hotelurilor şi îi ceru aproape acelaşi lucru colegului de acolo.

Era important să acționeze repede. Se asigură că inspectorii plecaseră să-şi ia locurile în primire în jurul cartierului. Apoi telefonă la Institutul Medico-Legal.

– Fotografiile?

– Puteți trimite după ele peste câteva minute. Cadavrul a sosit. Se lucrează. I se părea că uită ceva. Rămase locului, gata de plecare, scărpinându-şi bărbia, şi, brusc, în minte îi apăru imaginea judecătorului Comeliau. Din fericire!

– Alo!... Bună seara, domnule judecător... Aici, Maigret.

– Ce se mai aude cu patronul dumitale de cafenea, domnule comisar?

– Era chiar patron de cafenea, domnule judecător.

– A fost identificat?

– Cât se poate de exact.

– Ancheta face progrese?

– Avem deja un mort. Parcă îl vedea pe magistrat tresărind la capătul celălalt al firului.

– Poftim?

– Avem încă un mort. Dar, de data aceasta, e din tabăra opusă.

– Vreți să spuneți că a fost ucis de poliție?

– Nu. Au avut grijă ai lui.

– Despre care ai lui vorbiți?

– Nişte complici, probabil.

– Au fost arestați?

– Nu încă.

Coborî glasul.

– Mi-e teamă, domnule judecător, că ancheta va fi lungă şi dificilă. E un caz urât, tare urât. Ucid, înțelegeți?

– Presupun că, dacă n-ar fi ucis, n-ar mai fi fost nici un caz.

– Nu mă înțelegeți. Ucid cu sânge rece, ca să se apere. Să ştiți că e ceva destul de rar, în ciuda părerilor publicului. Nu ezită să-l omoare pe unul de-al lor.

– De ce?

– Poate pentru că fusese descoperit şi riscă să dea în vileag tot cuibul. Iar cartierul e şi el unul dintre cele mai periculoase din Paris. O adunătură de străini fără acte sau cu acte false.

– Ce aveți de gând să faceți?

– Voi respecta rutina, pentru că sunt obligat s-o fac, pentru că e în joc responsabilitatea mea. O razie în noaptea asta, deşi nu va duce la nimic.

– În orice caz, sper să nu ne aducă noi victime.

– Şi eu sper.

– Pe la ce oră aveți de gând să acționați?

– Ca de obicei, pe la două dimineața.

– Diseară am o partidă de bridge. O voi prelungi cât mai mult posibil. Telefonați-mi imediat după razie.

– Bine, domnule judecător.

– Când îmi trimiteți rapoartele?

– Imediat ce voi avea timp. Probabil că nu înainte de mâine seară.

– Şi bronşita?

– Care bronşită?

Uitase. Lucas intra în birou, cu un carnet roşu în mina. Maigret ştia deja ce era. Era un carnet sindical, pe numele de Victor Poliensky, de naționalitate cehă, muncitor necalificat la uzinele Citroen.

– Ce adresă are?

– Cheiul Javel, nr. 132.

– Stai puțin. Cunosc adresa asta. Trebuie să fie un imobil mizerabil cu camere de închiriat în colțul format de chei cu nu mai ştiu care stradă. Am făcut acolo o descindere cam cu doi ani în urmă. Vezi dacă au telefon.

Lângă Sena, alături de masă întunecată a uzinelor, se afla un imobil prăpădit, plin de străini proaspăt sosiți care

dormeau adeseori trei-patru într-o cameră, în ciuda regulamentelor poliției.

Cel mai surprinzător era faptul că toată casa era condusă de o femeie şi că ea reuşea să se descurce cu toți acei oameni. Le făcea chiar şi de mâncare.

– Alo! Cheiul Javel, nr. 132? Răspunse o voce răguşită de femeie.

– Poliensky e acolo în acest moment? Femeia tăcea, se gândea înainte să răspundă.

– Mă refer la Victor...

– Da, şi...?

– E acolo?

– Ce te priveşte?

– Sunt un prieten de-al lui.

– Da-da, eşti un poliţai.

– Să spunem că sunt de la poliție. Poliensky mai locuieşte la dumneata? Nu mai trebuie să-ți spun că declarațiile îți vor fi verificate.

– Cunoaştem!

– Deci?

– Nu mai stă aici de mai bine de şase luni.

– Unde lucra?

– La Citroen.

– Era de mult timp în Franța?

– Habar n-am.

– Vorbea franțuzeşte?

– Nu.

– A stat mult timp la dumneata?

– Vreo trei luni.

– Avea prieteni? Primea vizite?

– Nu.

– Avea actele în regulă?

– Probabil, pentru că brigada voastră nu mi-a spus nimic.

– Încă o întrebare. Luă masa la dumneata?

– De cele mai multe ori.

– Frecvența femeile?

– Auzi, porcule, crezi că eu mă ocup de chestii de-astea? Închise şi se adresă lui Lucas:

– Telefonează la serviciul pentru străini. Omul nu apărea deloc în dosarele poliției pariziene. Cu alte cuvinte, cehul intrase fraudulos, ca mulți alții, ca mii şi mii care bântuiau cartierele dubioase ale Parisului. Asemeni celor mai mulți dintre ei, probabil că făcuse rost de acte de identitate false. Unele ateliere din jurul foburgului Saint-Antoine le fabrică în serie, la prețuri fixe.

– Sună la Citroen.

Sosiră fotografiile mortului şi Maigret le distribui inspectorilor de la celelalte servicii. Apoi urcă chiar el la antropometrie cu amprentele digitale.

Nu avea fisă.

– Moers nu-i aici? întrebă el, crăpând uşor uşa laboratorului. Moers nu ar fi trebuit să se afle acolo, pentru că lucrase toată noaptea şi toată ziua. Avea şi el nevoie să doarmă puțin. Nu avea familie, nici o legătură cunoscută şi nici o altă pasiune în afara laboratorului.

– Sunt aici, şefule.

– Încă un mort pentru tine. Treci mai întâi pe la biroul meu.

Coborâră împreună. Lucas vorbise cu serviciul contabilitate de la Citroen.

– Bătrâna n-a mințit. A lucrat la uzină ca muncitor necalificat timp de trei luni. Nu mai apare pe statul de plată de aproape şase luni.

– Muncitor serios?

– Puține absente. Dar au atât de mulți, încât nu-i cunosc pe fiecare în parte. Am întrebat dacă, vorbind mâine cu şeful lui, s-ar putea obține mai multe informații. Imposibil. Se

poate doar în cazul specialiştilor. Muncitorii necalificaţi, care sunt aproape toţi străini, vin şi pleacă, şi n-ai cum să-i cunoşti. Câteva sute aşteaptă tot timpul în faţa porţilor ca să fie angajaţi. Lucrează trei zile, trei săptămâni sau trei luni, pe urmă dispar. Sunt mutaţi de la un atelier la altul în funcţie de nevoi.

– Buzunarele?

Pe birou se afla un portofel din piele uzat, care fusese probabil verde şi care, în afara legitimaţiei sindicale, mai conţinea fotografia unei tinere. Avea o faţă rotundă, foarte proaspătă, cu fruntea încadrată de cozi grele, împletite. O cehoaică, probabil, de la ţară.

Două bancnote de o mie de franci şi trei de o sută de franci.

– E mult, mormăi Maigret.

Un cuţit lung cu buton, cu lama îngustă şi ascuţit ca un brici.

– Moers, nu crezi că micul Albert ar fi putut foarte bine să fie ucis cu acest cuţit?

– Posibil, şefule.

Batista era şi ea verzuie. Probabil că lui Victor Poliensky îi plăcea verdele.

– Pentru tine! Nu prea te ispiteşte ea, dar nu se ştie niciodată ce aflăm din analizele tale.

Un pachet de ţigări Caporal şi o brichetă germană. Mărunţiş. Nici o cheie.

– Lucas, eşti sigur că nu era nici o cheie?

– Sunt sigur, şefule.

– A fost dezbrăcat?

– Nu încă. Să vină Moers mai întâi.

– Du-te, bătrâne! De data asta, n-am timp să merg cu tine. Va trebui să mai lucrezi o parte din noapte şi vei fi frânt de oboseală.

– Pot foarte bine să rezist două nopți la rând. Nu e prima dată.

Maigret ceru legătura la Petit Albert.

– Nimic nou, Emile?

– Nimic, şefule. E linişte.

– Multă lume?

– Mai puțină decât dimineață. Au venit câțiva să bea un păhărel, dar aproape nimeni n-a rămas la masă.

– Pe nevasta ta o mai distrează jocul ăsta?

– E încântată. A făcut curat în dormitor, a schimbat aşternutul şi ne vom simți foarte bine. Roşcovanul?

– A murit.

– Ce?

– Unul dintre amicii lui a preferat să-l lichideze cu un glonț, pe când dorea să se întoarcă acasă.

Mai aruncă o privire în biroul inspectorilor. Trebuia să se gândească la toate.

– Citroen-ul galben?

– Nimic nou. Totuşi, nişte oameni ni l-au semnalat în cartierul Barbes-Rochechouart.

– Nu-i rău deloc! Trebuie să urmărim pista asta.

Încă o dată, din motive geografice. Cartierul Barbes se învecina direct cu cel al Gării de Nord. Iar Albert fusese mult timp chelner într-o braserie din acel cartier.

– Ți-e foame, Lucas? întrebă comisarul.

– Nu foarte tare. Pot să mai aştept.

– Ai vorbit cu soția ta?

– O să-i dau un telefon.

– Bine. O sun şi eu pe a mea şi rămâi cu mine.

Totuşi, era puțin obosit şi prefera să nu lucreze singur, mai ales că noaptea se anunța foarte încărcată.

Se opriră amândoi la braseria Dauphine ca să bea un păhărel înainte de masă. Totdeauna, când erau prinşi astfel într-o anchetă, constatau cu o uimire destul de naivă

că viața continuă în mod normal în jurul lor, că oamenii se ocupau de treburile lor, glumeau. Ce le păsa lor că un ceh a fost împuşcat pe trotuarul străzii Roi-de-Sicile? Câteva rânduri într-un ziar! Apoi, într-o zi, urmau să afle că asasinul fusese arestat.

Şi nimeni, în afara inițiaților, nu ştia că se pregătea o razie pentru noaptea aceea în unul dintre cartierele cele mai populate şi mai nesigure din Paris. Îi vedea cineva pe inspectorii postați la toate colțurile de stradă, cu o atitudine cât mai indiferentă?

Poate câteva prostituate, ascunse în unghere de unde ieşeau, din când în când, ca să se agațe de brațul unui trecător, tresăriseră recunoscând silueta caracteristică a unui agent de la moravuri. Acestea se aşteptau să petreacă o parte din noapte în arest. Erau obişnuite. Li se întâmpla cel puțin o dată pe lună. Dacă nu erau bolnave, erau eliberate pe la zece dimineața. Şi apoi?

Nici patronilor de imobile cu camere de închiriat nu le era pe plac să vină cineva la o oră neobişnuită şi să le controleze registrele. O, ei erau în regulă! Totdeauna erau în regulă.

Li se băga o fotografie sub nas. Se prefăceau că o privesc cu atenție, uneori îşi puneau şi ochelarii.

–-îl cunoşti pe tipul ăsta?

– Nu l-am văzut în viața mea.

– Ai cehi aici?

– Am polonezi, italieni, un armean, dar cehi nu.

– Bine.

Rutina. La Barbes, unul dintre inspectori, care se ocupă doar de maşina galbenă, chestiona proprietarii de garaje, mecanicii, agenții de poliție, comercianții şi portarii. Rutina.

Chevrier şi nevasta lui făceau pe patronii de bar, pe cheiul Charenton, şi, peste puțin timp, după ce vor fi tras

obloanele, se vor aşeza în faţa sobei să sporovăiască, înainte de a se duce să doarmă liniştiţi în patul micului Albert şi al nevestei sale cu ochi saşii.

Alta care trebuia găsită! Nu era cunoscută la moravuri. Ce se întâmplase cu ea? Ştia că soţul ei era mort? Dacă ştia, de ce nu venise să identifice cadavrul atunci când fotografia fusese publicată în ziare? Ceilalţi era posibil să nu-l fi recunoscut. Dar ea?

Să o fi luat asasinii cu ei? Nu se afla în maşina galbenă când cadavrul fusese lăsat în piaţa Concorde.

– Pun prinsoare, zise Maigret, care îşi urmărea ideea, că o vom găsi într-o zi la ţară.

– Când se întâmpla ceva urât, nu-ţi vine să crezi câţi oameni simt nevoia să respire aerul de la ţară, de cele mai multe ori într-un han liniştit, unde mâncarea e bună şi vinul uşor.

– Luăm un taxi? Iar vor avea probleme cu casierul, care analiza cu o încăpăţânare dezagreabilă notele de cheltuieli şi exclamă:

– Ce, eu mă plimb cu taxiul!?

Opriră unul, ca să nu mai treacă Pont-Neuf şi să aştepte autobuzul.

– La Cadran, pe strada Maubeuge.

O braserie frumoasă, aşa cum îi plăceau lui Maigret, care încă nu fusese modernizată, cu şirurile clasice de oglinzi pe pereţi, bancheta de moleschin roşu-închis, mesele de marmură albă şi, ici şi colo, o cutie sferică din nichel pentru cârpe. Mirosea frumos a bere şi a varză cu cârnaţi. Doar că era cam multă lume, oameni prea grăbiţi, încărcaţi de bagaje, care beau sau mâncau prea repede şi chemau nerăbdători chelnerii, cu ochii la ceasul luminos al gării.

Patronul, care se ţinea pe lângă casă, demn şi atent la tot ce se întâmpla, se înscria şi el în tradiţie: mic de statu-

ră, grăsuț, chel, cu costumul larg şi pantofii fini, fără nici o urmă de praf.

– Două porții de varză cu cârnați, două halbe şi patronul, te rog.

– Vreți să vorbiți cu domnul Jean?

– Da.

Un fost chelner sau fost şef de sală care probabil că avea acum propria lui afacere.

– Domnilor...

– Aş vrea o informație, domnule Jean. Ați avut aici un chelner pe nume Albert Rochain, căruia i se spunea, cred, micul Albert.

– Am auzit de el.

– Nu l-ați cunoscut?

– Abia de trei ani am cumpărat localul. Casiera de atunci îl cunoscuse pe Albert.

– Vrei să spuneți că ea nu mai e aici?

– A murit anul trecut. A trăit mai bine de patruzeci de ani în acest loc. Arătă spre casa din lemn lăcuit, în spatele căreia trona o persoană blondă la vreo treizeci de ani.

– Şi chelnerii?

– Mai era unul în vârstă, Ernest, dar, între timp, s-a pensionat; s-a întors în ținutul natal, undeva în Dordogne, dacă nu mă înşel.

Patronul stătea în picioare în fața celor doi clienți care mâncau, dar nu scăpa nimic din ceea ce se petrecea în jurul său.

– Jules!... La douăzeci şi patru...

Zâmbea de departe unui client care ieşea.

– Franyois! Bagajele doamnei...

– Fostul proprietar mai trăieşte?

– E cât se poate de sănătos.

– Ştiți unde l-aş putea găsi?

– La el acasă, bineînțeles. Mă vizitează din când în când. Se plictiseşte şi zice că ar vrea să reintre în afaceri.

– Vreți să-mi dați adresa lui?

– Sunteți de la poliție? întrebă cu simplitate patronul.

– Comisarul Maigret.

– Mă scuzați! Nu-i cunosc numărul, dar pot să vă explic, pentru că m-a invitat de două-trei ori la prânz. Cunoaşteți Joinville? Aveți în fața ochilor insula Amour, puțin mai departe de pod? Nu locuieşte pe insulă, ci într-o vilă situată chiar în dreptul promontoriului. E acolo un fel de garaj cu ambarcațiuni. O veți recunoaşte cu uşurință.

Era opt şi jumătate când taxiul opri în fața vilei. Pe o placă de marmură scria, cu litere ca de tipar, Cuibul, şi puteai vedea o pasăre din insule, sau ceea ce se dorea a fi o pasăre din insule, aşezându-se pe marginea unui cuib.

– Probabil că s-a chinuit ceva până a găsit ideea asta! remarcă Maigret, sunând. Fostul patron al braseriei Cadran se numea, într-adevăr, Loiseau, Desire Loiseau.

– O să vezi că e din nord şi că ne va servi cu un rachiu vechi de ienupăr.

Întocmai! Văzură mai întâi o femeie mică şi grasă, blondă, rozalie la față, pe care trebuia să o priveşti de aproape ca să-i observi ridurile fine de sub stratul gros de pudră.

– Domnule Loiseau! strigă ea. Vă caută cineva!

Totuşi, era doamna Loiseau. Femeia îi pofti să intre în salonul care mirosea a lac. Loiseau era şi el gras, dar înalt şi lat în umeri, mai înalt şi mai lat decât Maigret, ceea ce nu îl împiedica să se mişte cu o uşurință de dansator.

– Luați loc, domnule comisar. Şi dumneavoastră, domnul?...

– Inspector Lucas.

– Ca să vezi! Am cunoscut pe cineva, la scoală, care se numea tot Lucas. Nu sunteți belgian, domnule inspector? Eu sunt. Se vede, nu? Ba da! Lăsați, că nu mi-e ruşine!

Nu-i nimic dezonorant. Nevestică, ne serveşti ceva de băut...

Şi, într-adevăr, au avut parte de păhărelul de rachiu de ienupăr.

– Albert? Sigur că îmi amintesc. Un băiat din nord. De altfel, cred că mama lui era şi ea belgiancă. Mi-a părut rău după el. Vedeți, în meseria noastră contează cel mai mult veselia. Oamenilor care vin la cafenea le place să vadă fețe zâmbitoare. De exemplu, îmi amintesc de un băiat, un om cumsecade şi care avea nu ştiu câți copii, care se apleca spre clienții ce comandau un sirop, o apă minerală sau orice altceva fără alcool, ca să le şoptească la ureche: „Şi dumneavoastră aveți ulcer?" Trăia cu ulcerul lui. Vorbea numai despre asta şi am fost nevoit să-l concediez, pentru că oamenii îşi schimbau locul când îl vedeau că se apropie de masa lor. Albert era exact invers. Un hazliu. Fredona. Purta pălăria părând că jonglează, că se amuză, şi avea un fel al lui de a spune: „Ce timp frumos e azi!"

– V-a părăsit ca să-şi deschidă propriul local?

– Da. Undeva spre Charenton.

– A primit o moştenire?

– Nu cred. Mi-a spus doar că se căsătoreşte.

– Atunci când a plecat?

– Da. Cu puțin timp înainte.

– N-ați fost invitat la căsătorie?

– Cu siguranță că aş fi fost, dacă ar fi avut loc la Paris, căci, la mine, angajații erau ca nişte membri ai familiei. Dar s-au căsătorit în provincie, nu mai ştiu unde.

– Nu puteți să vă amintiți?

– Nu. Mărturisesc că, pentru mine, tot ce e mai jos de Loara înseamnă sudul Franței.

– Ați cunoscut-o pe soția lui?

– A venit într-o zi să mi-o prezinte. O brunetă, nu cine ştie ce...

– Era saşie?

– Da, se uită puțin chiorâş. Dar nu era ceva neplăcut. Există oameni la care asta şochează, dar altora nu le stă rău deloc.

– Nu-i cunoaşteți nici numele de fată?

– Nu. Am impresia că era o rudă, o verişoară sau ceva de genul ăsta. Se cunoşteau dintotdeauna. Albert spunea: „Dacă tot trebuie să ajungi la asta, măcar s-o faci cu cineva cunoscut". Nu putea să trăiască fără glume. Se pare că era aş la şansonete, iar unii clienți mi-au spus foarte serios că ar putea să-şi câştige viața în music-hall-uri. Încă un păhărel? Vedeți, aici e linişte, chiar prea linişte, şi s-ar putea ca mai devreme sau mai târziu să-mi reiau meseria. Din păcate, nu se mai găsesc mulți angajați că Albert. Îl cunoaşteți? Îi merge afacerea?

Maigret preferă să nu spună că Albert murise, pentru că prevedea o oră întreagă de lamentații şi suspine.

– Avea prieteni apropiați?

– Era prieten cu toată lumea.

– De exemplu, nu venea nimeni să-l ia după orele de serviciu?

– Nu. Bătea hipodromurile. Făcea în aşa fel încât să fie liber destul de des după-amiaza. Dar nu era imprudent. N-a încercat niciodată să-mi ceară bani cu împrumut. Juca atâta cât îl ținea pungă. Dacă dați ochii cu el, transmiteți-i din partea mea că...

Doamna Loiseau, care nu deschisese gura de când îşi făcuse apariția soțul ei, zâmbea întruna, iar zâmbetul ei semăna cu cel al unei figuri de ceară din vitrina unui coafor.

Încă un păhărel? Da. Mai ales că rachiul era bun. Apoi, la drum, spre razia pe o stradă unde nimeni nu-i va mai primi cu zâmbetul pe buze!

Două maşini mari ale poliției se opriseră pe strada Rivoli, la colț cu Rue-Vieille-du-Temple, şi, o clipă, sub felinare au

lucit nasturii argintii ai agenților. Aceştia îşi ocupaseră posturile, blocând un anumit număr de străzi, unde se aflau deja inspectori de la Poliția Judiciară.

Apoi, în spatele maşinilor mari, au oprit dubele. Chiar în colțul străzii Roi-de-Sicile, un locotenent de poliție se uita țintă la ceasul de la mina.

Pe strada Saint-Antoine, trecătorii, neliniştiți, întorceau capul şi grăbeau pasul. În cartierul împresurat, se mai vedeau câteva ferestre luminate, puțină lumină la intrările hotelurilor şi felinarul de la casa de toleranță de pe strada Trandafirilor.

Locotenentul de poliție, cu ochii la ceas, număra ultimele secunde şi, alături de el, Maigret, indiferent sau puțin jenat, se uita în altă parte, cu mâinile înfundate în buzunarele pardesiului.

Patruzeci.... Cincizeci.... Şaizeci... Două fluierături stridente, cărora le răspunseră imediat alte fluierături. Agenții în uniformă înaintau pe străzi în linie, în timp ce inspectorii intrau în hotelurile suspecte.

Cum se întâmpla totdeauna în asemenea cazuri, ferestrele se deschiseră aproape peste tot; puteai vedea în întuneric siluete albe care se aplecau afară, îngrijorate sau arțăgoase. Se auzeau deja voci. Un agent ducea cu forța o prostituată, pescuită dintr-un ungher al străzii, suportând un potop de fraze triviale.

Se auzeau şi paşi grăbiți, bărbați care încercau să fugă, zbughind-o în întunericul străduțelor: în zadar, căci acolo se loveau de alte cordoane de poliție.

– Actele!

Lanternele luminau fețe suspecte, paşapoarte jegoase, cărți de identitate. La ferestre, obişnuiții unor astfel de acțiuni, care ştiau că va trebui să treacă ceva timp până să poată adormi din nou, asistau la razie ca la un spectacol.

Vânatul cel mare ajunsese deja în arest. Aceştia nu aşteptaseră razia. Din momentul în care, spre seară, un om fusese omorât în cartier, mirosiseră ce va urma. Şi, de la căderea nopții, umbrele începuseră să se strecoare pe lângă ziduri, bărbați cu valize vechi sau cu boccele ciudate nimeriseră peste inspectorii lui Maigret.

Printre ei se aflau un individ cu interdicție de şedere, proxeneți, alții cu acte de identitate false şi, ca totdeauna, polonezi şi italieni care nu erau în regulă.

Toți luau un aer degajat când li se punea, brutal, întrebarea:

– Încotro?

– Mă mut.

– De ce?

Ochii lor luceau temători sau feroce în întuneric.

– Am găsit de lucru.

– Unde?

Unii spuneau că se duc la sora lor, care locuia în nord sau pe lângă Toulouse.

– Urcă sus! Duba! O noapte la arest, pentru verificarea identității. Cei mai mulți erau nişte amărâți, dar puțini dintre ei aveau conştiința liniştită.

Maigret fusese înştiințat:

– Nici un ceh până acum, şefule!

Comisarul stătea la postul lui, fumându-şi pipa cu un aer posac, privind umbrele care se agitau, auzind strigătele, paşii precipitați, uneori zgomotul înfundat al unui pumn ce lovea o față.

Cea mai mare agitație era în hoteluri. Patronii îşi trăgeau în grabă pantalonii şi rămâneau încruntați în biroul de recepție, unde aproape toți dormeau pe un pat de campanie. Unii încercau să le ofere de băut agenților care stăteau de pază pe coridor, în timp ce inspectorii urcau la etaje cu paşi grei.

Din acel moment, toate cămăruțele urât mirositoare ale casei începeau să viermuiască de viață. Bătăi în prima uşă.

– Poliția!

Oameni în cămaşă de noapte, bărbați, femei, pe jumătate adormiți, cu tenul livid, toți cu o privire temătoare, uneori rătăcită.

– Actele!

Cu picioarele goale, se duceau să le aducă de sub pernă sau dintr-un sertar, alteori trebuiau să scotocească prin valize vechi, demodate, care veneau de la celălalt capăt al Europei.

La Hotel du Lion d'Or, un bărbat gol-puşcă stătea aşezat pe pat, cu picioarele atârnând, în timp ce femeia de lângă el arăta o legitimație de prostituată.

– Şi tu?

Omul se uita la inspector fără să înțeleagă.

– Paşaportul?

Omul tot nu se mişca. Corpul său părea cu atât mai alb, cu cât era plin de păr foarte negru şi foarte lung. Vecinii de palier se uitau la el, râzând.

– Cine-i ăsta? o întreba inspectorul pe prostituată.

– Nu ştiu.

– Nu ți-a spus nimic?

– Nu vorbeşte nici un cuvânt franțuzeşte.

– Unde l-ai întâlnit?

– Pe stradă.

La arest! îi puneau hainele în mină, îi făceau semn să se îmbrace, iar lui îi trebuia mult timp ca să înțeleagă, protesta, se întorcea spre femeie, căreia părea că îi cere ceva. Probabil banii! Poate că ajunsese în Franța chiar în seara aceea şi avea să-şi încheie prima noapte la arest.

– Actele... Uşile se întredeschideau spre camere dărăpănate, fiecare emanând, în afară de mirosul casei, mirosul locatarilor de o săptămână sau de o noapte.

Cincisprezece-douăzeci de oameni se adunau în fața dubelor. Erau împinşi, unul câte unul, înăuntru, iar unele prostituate, care erau obişnuite, glumeau cu agenții. Ca să se distreze, unii dintre ei le adresau gesturi obscene.

Unii plângeau. Erau şi bărbați care strângeau din pumni, printre alții, un adolescent spelb, cu capul ras, care nu avea nici un act şi asupra căruia fusese găsit un revolver.

În hoteluri sau în stradă se efectua o triere sumară. Adevărata muncă urma să se facă la arest, fie în cursul nopții, fie a doua zi dimineață.

– Actele...

Patronii de hoteluri erau cei mai nervoşi, pentru că riscau să-şi piardă autorizația. Şi nici unul nu era în regulă. Inspectorii găseau la toți călători neînscrişi.

– Ştiți, domnule inspector, că totdeauna am fost corect, dar, când un client vine la miezul nopții şi eşti adormit...

O fereastră se deschise la Hotel du Lion d'Or, a cărui firmă de un alb lăptos era cea mai aproape de Maigret. Răsună țignalul unui agent. Comisarul se apropie şi ridică din cap.

– Ce-i?

Ca din întâmplare, sus se afla un inspector tânăr care bâigui:

– Cred că ar trebui să urcați.

Maigret porni pe scara îngustă, cu Lucas în urma lui. Atingea şi balustrada, şi peretele. Treptele trosneau. Toate casele acelea ar fi trebuit de zeci de ani, poate chiar de secole, să fie rase de pe fața pământului, sau mai curând arse cu cuiburile lor de purici şi de păduchi din toate țările din lume.

Era chemat la etajul doi. O uşă era deschisă şi un bec fără abajur, de voltaj mic şi cu filament galben, ardea la capătul sârmei de care atârna. Camera era pustie. Dintre

cele două paturi de fier, numai unul era desfăcut. Pe jos zăceau o saltea şi cuverturi din lina proastă, cenuşie, o haină atârna pe un scaun, iar pe masă se aflau un reşou cu spirt, de-ale gurii şi sticle goale.

– Pe-aici, şefule...

Uşa care dădea în camera vecină era deschisă, iar Maigret zări o femeie culcată, un chip pe o pernă, doi ochi negri, strălucitori, splendizi, care îl priveau cu sălbăticie.

– Ce-i? întrebă el.

Rareori văzuse o faţă atât de expresivă. Niciodată nu văzuse una mai sălbatică.

– Priviţi-o bine, bâigui inspectorul. Am vrut s-o fac să se ridice. I-am vorbit, dar n-a catadicsit să-mi răspundă. Atunci, m-am apropiat de pat. Am încercat s-o scutur de umeri. Uitaţi-vă la mâna mea. M-a muşcat de mi-a dat sângele.

Femeia nu zâmbea văzându-l pe inspector cum îşi arăta degetul mare rănit. Dimpotrivă, trăsăturile i se crispau ca şi cum ar fi îndurat o suferinţă violentă.

Iar Maigret, care se uita cu atenţie la pat, se încruntă şi mormăi:

– Păi, naşte!

Se întoarse spre Lucas.

– Sună după ambulanţă. Du-o la maternitate. Spune-i patronului să urce imediat. Tânărul inspector, care acum se înroşise tot, nu mai îndrăznea să privească spre pat. Vânătoarea continua la celelalte etaje ale casei şi podelele vibrau.

– Nu vrei să vorbeşti? o întrebă Maigret pe femeie. Nu înţelegi franceza?

Ea îl privea în continuare fix, şi era imposibil să ghiceşti ce gândea. Singurul sentiment exprimat de faţa ei era o ură sălbatică.

Era tânără. Probabil că nu împlinise încă douăzeci şi cinci de ani, iar obrajii plini îi erau încadraţi de un păr lung, de un negru mătăsos. Cineva se poticnea pe scară. Patronul se opri, ezitând, în cadrul uşii.

– Cine e?

– I se spune Maria.

– Maria şi mai cum?

– Nu cred că mai are şi alt nume.

Maigret se înfurie brusc, dar numaidecât i se făcu ruşine. Luă un pantof bărbătesc de la picioarele patului.

– Şi ăsta...? strigă el, aruncându-l spre picioarele patronului. Nici ăsta n-are nume?... Şi asta?... Şi asta? Lua, pe rând, o haină bărbătească, o cămaşă murdară din dulap, un alt pantof, o şapcă.

– Şi astea?

Trecuse în camera vecină, arătând spre două valize aflate într-un colţ.

– Şi astea?

Brânză pe o hârtie de ambalaj, pahare, patru pahare, farfurii în care mai rămăseseră nişte resturi de mezel.

– Erau înscrişi în registru toţi cei care locuiau aici? Ai? Răspunde! Şi, în primul rând, citi erau?

– Nu ştiu.

– Femeia asta vorbeşte franceza?

– Nu ştiu... Nu!... Înţelege câteva cuvinte...

– De cât timp se află aici?

– Nu ştiu.

Avea pe gât un furuncul urât, albăstrui, părul rar şi un aer bolnăvicios. Pantalonii, cu bretelele spânzurând, îi alunecau pe şolduri, iar el şi-i ţinea cu mâinile.

– Când a început? întrebă Maigret, arătând spre femeie.

– N-am fost anunţat...

– Minţi!... Şi ceilalţi? Unde sunt?

– Probabil că au plecat...

– Când?

Maigret se apropie de el, fioros, cu pumnii strânşi. În acel moment, ar fi fost în stare să lovească.

– Au fugit imediat după ce tipul a fost împuşcat pe stradă, recunoaşte! Au fost mai şireți decât ceilalți! N-au aşteptat să se formeze barajele poliției.

Patronul nu răspundea.

– Uită-te aici! Mărturiseşte că-l cunoşti!

Îi pusese sub nas fotografia lui Victor Poliensky.

– Îl cunoşti?

– Da.

– Locuia în camera asta?

– Alături.

– Cu ceilalți?... Cine se culca cu femeia asta?

– Jur că nu ştiu nimic. Poate că mai mulți...

Lucas se întorcea. Afară se auzi aproape imediat sirena ambulanței. Femeia ţipă de durere, dar îşi muşcă buzele pe dată şi îi privi pe bărbați sfidător.

– Lucas, eu mai am ceva treabă aici. Te duci cu ea. Nu te mişti de lângă ea. Adică nu te mişti de pe culoarul spitalului. Eu încerc mai îndată să dau de un interpret ceh.

Alți locatari, luați de poliție, coborau greoi scara şi se loveau de infirmierii care urcau cu targa. Lumina chioară dădea acestei scene un aer fantomatic. Semăna cu un coşmar mirosind a jeg şi transpirație.

Maigret preferă să treacă în cealaltă cameră cât timp infirmierii se ocupau de femeie.

– Unde o duci? îl întrebă el pe Lucas.

– La Laennec. Am telefonat la trei spitale până să găsesc loc.

Patronul hotelului nu îndrăznea să se mişte şi se uita în podea cu o privire lugubră.

– Rămâi aici. Închide uşa! îi zise Maigret după ce rămaseră singuri. Şi acum, spune tot.

– Jur că nu ştiu mare lucru.

– În seara asta, un inspector a venit şi ți-a arătat fotografia. Adevărat?

– Adevărat.

– Ai declarat că nu-l cunoşti pe tip.

– Pardon! Am spus că nu era clientul hotelului.

– Cum aşa?

– Nu-i înscris, şi nici femeia. Altul este înscris pentru cele două camere.

– De cât timp?

– Cam cinci luni.

– Cum îl cheamă?

– Serge Madok.

– El e şeful?

– Ce şef?

– Îți dau un sfat util: nu face pe prostul! Altfel, o să continuăm discuția în altă parte, iar mâine hotelul va fi închis. Ai înțeles?

– Am fost totdeauna în regulă.

– Numai în seara asta nu. Vorbeşte-mi de Serge Madok. Ceh?

– Aşa scria în actele lui. Toți vorbesc aceeaşi limbă. Nu e poloneză, pentru că sunt obişnuit cu polonezii.

– Câți ani are?

– Vreo treizeci de ani. La început, mi-a spus că lucrează în uzină.

– Chiar lucra?

– Nu.

– De unde ştii?

– Pentru că stătea aici toată ziua.

– Şi ceilalți?

– La fel şi ceilalți. Ieşea doar câte unul. De cele mai multe ori, ieşea femeia, ca să facă piața pe strada Saint-Antoine.

– Ce făceau de dimineață până seara?

– Nimic. Dormeau, mâncau, beau, jucau cărți. Erau destul de liniştiți. Din când în când, începeau să cânte, dar niciodată noaptea, aşa că n-aveam ce să le spun.

– Câți erau?

– Patru bărbați şi Maria.

– Şi patru bărbați... cu Maria?

– Nu ştiu.

– Minți! Vorbeşte!

– Ceva se petrecea, dar nu ştiu exact ce. Li se mai întâmplă să se certe, şi am avut impresia că din cauza ei. De câteva ori, am intrat în camera din spate, şi nu totdeauna lipsea acelaşi ins.

– Cel din fotografie, Victor Poliensky?

– Cred că da. Cred că i s-a întâmplat. În orice caz, era îndrăgostit.

– Cine era cel mai important?

– Cred că cel căruia îi spuneau Cari. I-am auzit şi celălalt nume, dar era atât de complicat, încât n-am putut niciodată să-l pronunț şi nu l-am reținut.

– O clipă.

Maigret scoase din buzunar un carnețel şi înmuie în gură creionul ca un şcolar.

– Întâi femeia, căreia îi spui Maria. Apoi Cari. Apoi Serge Madok, pe numele căruia erau ambele camere. Victor Poliensky, cel care a murit. Asta-i tot?

– Mai era şi puştiul.

– Care puşti?

– Presupun că e frate cu Maria. În orice caz, seamănă cu ea. Totdeauna i-am auzit pe ceilalți spunându-i Pietr. N-are mai mult de şaisprezece-şaptesprezece ani.

– Nici el nu lucrează?

Patronul dădu din cap. Întrucât Maigret deschisese fereastră ca să aerisească încăperile - dar aerul străzii era

aproape la fel de greu ca şi cel din hotel -, bărbatului îi era frig, fără haină, şi începuse să tremure.

– Nici unul nu lucrează.

– Totuşi, cheltuiau mulți bani.

Maigret arăta spre grămada de sticle goale dintr-un colț, printre care erau şi sticle de şampanie.

– În comparație cu cei care locuiesc în cartier, cheltuiau mult. Era în funcție de moment. Au existat perioade când au fost nevoiți să strângă cureaua. Era uşor de văzut. Când puștiul făcea mai multe drumuri ca să vândă sticlele, însemna că ajunseseră la fundul sacului.

– Nu-i vizita nimeni?

– Poate i-o mai fi vizitat.

– Vrei neapărat să continui discuția asta pe Quai des Orfevres?

– Nu. Am să vă spun tot ce ştiu. De două-trei ori a venit cineva să-i caute.

– Da?

– Un domn. Cineva îmbrăcat bine.

– A urcat în cameră? Ce ți-a spus când a trecut pe la recepție?

– N-a întrebat nimic. Probabil că ştia la ce etaj locuiau. A urcat direct.

– Asta-i tot?

Agitația de afară se liniştise treptat. Luminile de la ferestre se mai stinseseră. Se auzeau încă paşii câtorva agenți care făceau ultimul rond şi sunau la câteva uşi.

Locotenentul de poliție urcă scările.

– Aştept ordinele dumneavoastră, domnule comisar. Am terminat. Cele două maşini sunt pline.

– Pot să plece. Spuneți să urce doi inspectori de-ai mei.

Patronul se tângui:

– Mi-e frig.

– Iar mie mi-e prea cald.

Dar n-ar fi vrut în ruptul capului să-şi aşeze pardesiul ud undeva în casa aceea năclăită.

– Nu l-ai întâlnit niciodată în altă parte pe bărbatul care i-a vizitat? Nu i-ai văzut nici fotografia în ziare? Nu era ăsta?

Îi arătă fotografia micului Albert, pe care o avea încă în buzunar.

– Nu seamănă cu el. E un bărbat frumos, foarte elegant, cu o mustăcioară neagră.

– Ce vârstă?

– Poate treizeci şi cinci de ani... Am observat că purta un inel gros de aur.

– Francez? Ceh?

– În nici un caz francez. Le vorbea în limba lor.

– Ai ascultat la uşă?

– Mi se mai întâmpla. Îmi place să ştiu ce se petrece în casa mea. Înțelegeți?

– Mai ales că nu ți-a trebuit mult să înțelegi.

– Ce să înțeleg?

– Mă crezi prost? Cu ce se ocupă tipii care se ascund într-o cameră ca asta şi nu caută de lucru? Din ce trăiesc? Răspunde!

– Nu mă priveşte.

– De câte ori au lipsit toți o dată?

Omul roşi, ezită, dar privirea lui Maigret îl înclină spre puțină sinceritate.

– De patru-cinci ori.

– Cât timp? O noapte?

– De unde ştiți că era noaptea? De obicei, noaptea. Totuşi, odată au fost plecați două zile şi două nopți, şi chiar am crezut că n-au să se mai întoarcă.

– Te-ai gândit că au fost prinşi, nu?

– Poate.

– Ce-ți dădeau când se întorceau?

– Îmi plăteau chiria.

– Chiria pentru o singură persoană? Pentru că, de fapt, era înscrisă doar o singură persoană.

– Îmi dădeau ceva mai mult.

– Cât? Bagă de seamă, nenişorule! Nu uita că pot să te închid pentru complicitate.

– Odată mi-au dat cinci sute de franci. Altădată, două mii.

– Şi trăgeau un chef.

– Da. Cumpărau o mulțime de provizii.

– Cine făcea de pază?

De data aceasta, patronul se tulbură de-a binelea şi, maşinal, aruncă o privire spre uşă.

– Hotelul tău are două ieşiri, nu?

– Păi, prin curți, sărind două ziduri, ajungi în Rue-Vieille-du-Temple.

– Cine stătea de pază?

– În stradă?

– Da, în stradă. Şi presupun că era totdeauna unul la fereastră? Când Madok a închiriat, probabil că a cerut o cameră cu fereastra spre stradă, nu?

– Adevărat. Şi e la fel de adevărat că totdeauna era unul care stătea pe trotuar. Făceau cu rândul.

– Încă o mică informație. Care dintre ei te-a amenințat că-ți face felul dacă vorbeşti?

– Cari.

– Când?

– Prima dată când s-au întors după ce au lipsit o noapte întreagă.

– De unde ai ştiut că amenințarea era serioasă, că erau în stare să ucidă?

– Am intrat în cameră. Mi se întâmplă deseori să fac rondul, sub pretextul că vreau să văd dacă instalația electrică funcționează sau dacă a fost schimbat aşternutul.

– E schimbat des?

– În fiecare lună. Am surprins-o pe femeie spălând o cămaşă în chiuvetă, şi imediat am văzut că era sânge.

– Cămaşa cui?

– A unuia dintre bărbaţi, nu ştiu care.

Doi inspectori aşteptau pe palier, la dispoziţia lui Maigret.

– Unul dintre voi ar trebui să-i telefoneze lui Moers. Probabil că doarme la ora asta, dacă nu a rămas să-şi termine treaba. Dacă nu-i pe Quai des Orfevres, să fie sunat acasă. Să vină aici cu sculele lui.

Fără să-l bage în seamă pe patron, intra dintr-o cameră în alta, mai deschidea un şifonier, un sertar, dădea cu piciorul într-o grămadă de rufe murdare... Pe pereţi, hârtia tapetului se decolorase şi se dezlipea din loc în loc. Păturile de fier erau negre, lugubre, iar cuverturile aveau o culoare urâtă, un cenuşiu de cazarmă. Totul era în dezordine. În momentul fugii, locatarii probabil că luaseră în grabă ce aveau mai de valoare, dar nu îndrăzniseră să ia nimic voluminos, de teamă să nu atragă atenţia asupra lor.

– Au plecat imediat după împuşcătură? întrebă Maigret.

– Imediat.

– Prin faţă?

– Prin curţi.

– Cine era afară în acel moment?

– Victor, bineînţeles. Apoi Serge Madok.

– Care a coborât la telefon?

– De unde ştiţi că a vorbit la telefon?

– Răspunde!

– Au fost sunaţi pe la patru şi jumătate, e adevărat. N-am recunoscut vocea, dar era cineva care vorbea în limba lor şi care a spus doar numele lui Cari. L-am anunţat. A coborât. Parcă îl văd în biroul meu, furios, făcând gesturi mânioase. Striga foarte tare în receptor. Când a urcat îna-

poi, a început iar să înjure, să tune şi să fulgere, apoi, aproape imediat, a coborât Madok.

– Prin urmare, Madok şi-a ucis tovarăşul?

– E foarte posibil.

– N-au încercat s-o ia cu ei pe femeie?

– Le-am spus de ea când au trecut pe coridor. Am bănuit că toate astea o să-mi aducă necazuri. Preferăm să dispară toţi. Nu ştiam că urma să nască atât de repede. Am urcat şi i-am spus să plece ca şi ceilalţi. Era culcată. Se uita la mine calmă. Să ştiţi că înţelege mult mai bine franceza decât vrea să arate. Nu şi-a dat osteneala să răspundă, dar, la un moment dat, au apucat-o durerile, şi atunci am înţeles.

– Tu, băiete, îi zise Maigret inspectorului care rămăsese cu el, o să aştepţi sosirea lui Moers. Nu lăsa pe nimeni să intre în cele două încăperi, mai ales pe jupânul ăsta. Eşti înarmat?

Poliţistul arătă revolverul care îi umfla buzunarul hainei.

– Moers să se ocupe mai întâi de amprente. Apoi să ia tot ce ar putea să ne furnizeze vreun indiciu. N-au lăsat nici un act, evident. Am avut grijă să verific.

Şosete vechi, chiloţi, o muzicuţă, o cutie cu aţă şi ace de cusut, haine, câteva pachete de cărţi de joc, mici personaje sculptate cu cuţitul dintr-un lemn moale...

Cobora scările în urma patronului, pe care îl pusese să meargă înainte. Ceea ce se numea birou era o încăpere mică, prost luminată, deloc aerisită, în care se aflau un pat de campanie şi o masă cu un reşou şi resturi de mâncare.

– Presupun că n-ai notat datele la care şmecherii au lipsit de-acasă.

Patronul răspunse foarte repede că nu.

– Bănuiam. Nu-i nimic. Ai timp până mâine dimineaţă să-ţi aminteşti. Ai auzit? Mâine dimineaţa, sau o să vin eu aici, sau o să trimit să fii adus la mine la birou. În acel

moment, îmi vor trebui datele, datele exacte, gândeşte-te bine la aceste cuvinte. Altfel, cu regret, te voi închide.

Patronul mai avea ceva de spus, dar ezită.

– Dacă, cumva, ar veni... am... am permisiunea să mă folosesc de revolverul meu?

– Îți dai seama că ştii prea multe, nu-i aşa, şi că le-ar putea trece prin minte să te facă să ai aceeaşi soartă ca Victor?

– Mi-e teamă.

– Un agent va rămâne pe stradă.

– Pot să vină prin spate.

– M-am gândit. Am să pun altul de pază pe Rue-Vieille-du-Temple.

Străzile erau pustii, iar liniştea de acum te surprindea după agitația din ultimele ore. Nimic nu mai amintea de razie. Luminile se stinseseră la ferestre. Toată lumea dormea, mai puțin cei duşi la arest, mai puțin Maria, care probabil că năştea la spital, în timp ce Lucas se plimba prin fața uşii.

Conform promisiunii, Maigret puse doi oameni de pază, le dădu instrucțiuni amănunțite, apoi aşteptă ceva timp taxiul în strada Rivoli. Noaptea era senină şi răcoroasă.

Ezită la urcarea în maşină. Oare nu dormise în noaptea dinainte? Nu se odihnise trei zile şi trei nopți în timpul faimoasei sale bronşite? Oare Moers avusese timp să doarmă?

– Unde mai găsim ceva deschis? întrebă el. I se făcuse brusc foame. Foame şi sete. Îi lăsa gura apă când se gândea la un pahar de bere rece, cu spumă argintie.

– În afara localurilor de noapte, nu mai ştiu decât La Coupole sau micile bistrouri de la Hale.

Ştia şi el. De ce mai întrebase?

– La Coupole.

Sala mare era închisă, dar barul rămânea deschis, cu câțiva clienți obişnuiți care moțăiau.

Ceru două sandvişuri mari cu jambon şi bău trei halbe de bere aproape una după alta. Taxiul îl aştepta afară. Era patru dimineaţa.

– Quai des Orfevres. Dar, pe drum, se răzgândi.

– Mai bine hai la arestul poliţiei, pe Quai de l'Horloge.

Toţi arestaţii erau acolo, iar mirosul i-l amintea pe cel de pe strada Roi-de-Sicile. Bărbaţii şi femeile fuseseră separaţi şi închişi cu toţi vagabonzii, toţi beţivii, toate prostituatele adunate în cursul nopţii din Paris.

Unii dormeau, culcaţi pe scânduri. Câţiva obişnuiţi îşi scoseseră pantofii şi îşi masau picioarele. Nişte femei glumeau cu gardienii printre gratii şi, din când în când, una dintre ele, provocator, îşi ridică rochia până la brâu.

Agenţii jucau cărţi lângă o sobă pe care se încălzea cafeaua. Câţiva inspectori aşteptau ordinele lui Maigret. Teoretic, abia la opt erau cercetate actele tuturor, oamenii fiind trimişi sus, unde erau dezbrăcaţi în pielea goală pentru vizită medicală şi antropometrie.

– Începeţi, copii. Lăsaţi actele în grija comisarului de dimineaţă. Vreau să-i luaţi pe rând pe cei de pe strada Roi-de-Sicile, îndeosebi femeile... Mai ales pe cei şi cele care locuiesc la Hotel du Lion d'Or, dacă sunt...

– O femeie şi doi bărbaţi.

– Bun. Scoateţi de la ei tot ce ştiu despre cehi şi despre Maria.

Le dădu o descriere sumară a membrilor bandei, iar inspectorii se aşezară fiecare la o masă. Interogatoriul care avea să dureze tot restul nopţii, începu, în timp ce Maigret, prin culoare întunecate, pipăind cu mâna după comutator, traversa Palatul de Justiţie şi ajungea la biroul lui.

Îl întâmpina Joseph, aprodul de noapte, şi era o plăcere să-i regăseşti faţa simpatică. În biroul inspectorilor era lumină şi tocmai se auzea telefonul sunând.

Maigret intră. Bodin era la telefon şi spunea: - Vi-l dau... Tocmai a sosit... Era Lucas, care îl anunța pe comisar că Maria născuse un băiat de patru kilograme. Încercase să sară din pat când infirmiera vrusese să părăsească încăperea cu copilaşul ca să-i facă toaleta.

Când coborî din taxi, pe strada Sevres, în fața spitalului Laennec, Maigret văzu o maşină mare cu însemnele corpului diplomatic. La intrare aştepta un bărbat înalt şi slab, îmbrăcat cum nu se poate mai corect, cu gesturile absolut impecabil studiate şi expresiile fizionomiei absolut perfecte, încât îți venea mai curând să-l priveşti ca pe un spectacol decât să-i asculți silabele pronunțate tacticos.

Totuşi, nu era nici măcar ultimul secretar de la Ambasada Cehoslovaciei, ci un simplu funcționar de cancelarie.

– Excelența sa mi-a spus..., începu el.

Şi Maigret, pentru care ultimele ore scurse se numărau printre cele mai ocupate din viața lui, se mulțumi să mormăie:

– Bine!

Este adevărat că, pe scara spitalului, întoarse capul ca să pună o întrebare care îl făcu pe însoțitorul său să tresară.

– Vorbiți cel puțin limba cehă?

Lucas stătea pe culoar, cu coatele sprijinite de pervazul unei ferestre, privind melancolic în grădină. Era o dimineață cenuşie, ploioasă. O infirmieră îl rugase să nu fumeze, iar Lucas oftă, arătând cu degetul spre pipa lui Maigret.

– Va trebui s-o stingeți, şefule.

Au fost obligați să aştepte ca infirmiera de serviciu să vină după ei. Era o femeie între două vârste, care se arăta insensibilă la celebritatea lui Maigret şi care probabil că nu suferea poliția.

– Nu trebuie s-o obosiți. Când am să vă fac semn să ieşiți, vă rog să nu insistați.

Maigret dădu din umeri şi intră primul în mica încăpere albă. Maria părea că moțăie, în timp ce copilaşul dormea într-un leagăn, alături de pat. Totuşi, femeia privea printre pleoapele pe jumătate închise, atentă la mişcările celor doi bărbați.

Era la fel de frumoasă ca şi în noaptea dinainte, în hotelul de pe strada Roi-de-Sicile, dar mai palidă la față. Îi împletiseră părul în două cozi groase, prinse în jurul capului.

Maigret, după ce îşi aşează pălăria pe un scaun, îi zise cehului:

– Vreți să o întrebați cum o cheamă?

Aşteptă, fără prea mare speranță. Într-adevăr, femeia se mărgini să-l privească cu ochi plini de ură pe cel care îi vorbea în limba ei.

– Nu răspunde, zise interpretul. După câte pot să-mi dau seama, nu-i cehoaică, ci slovacă. I-am vorbit în ambele limbi, şi a tresărit când am folosit-o pe a doua.

– Vă rog să-i explicați că o sfătuiesc tare mult să-mi răspundă la întrebări, altfel, chiar astăzi, în ciuda stării sale, ar putea să fie transferată la infirmeria de la Sânte.

Cehul avu o tresărire de gentleman ofuscat, iar infirmiera, care dădea târcoale prin cameră, murmură ca pentru sine:

– Aş vrea s-o văd şi pe-asta!

Apoi i se adresă lui Maigret:

– N-ați citit la capătul de jos al scării că fumatul este interzis?

Cu o docilitate neaşteptată, comisarul scoase pipa din gură şi o lăsă să se stingă între degete.

Maria pronunțase, în sfârşit, câteva cuvinte.

– Vreți să traduceți?

– Răspunde că îi e indiferent şi că ne urăşte pe toți. Nu m-am înşelat. E o slovacă, probabil o slovacă din sud, o fată de la țară.

Omul era parcă uşurat. Onoarea lui, ceh get-beget din Praga, nu mai era în joc, de vreme ce era vorba de o țărancă slovacă.

Maigret îşi scosese carnețelul negru din buzunar.

– Întrebați-o unde se afla în noaptea de 12 spre 13 octombrie, anul trecut.

De data aceasta, nimerise bine, căci privirea ei deveni şi mai sumbră şi se opri cu insistență asupra comisarului. Totuşi, din gura ei nu ieşi nici un sunet.

– Aceeaşi întrebare pentru noaptea de 8 spre 9 decembrie.

Ea se agită. I se vedea pieptul palpitând. Făcu, fără să vrea, o mişcare spre leagăn, vrând parcă să ia copilul şi să-l protejeze.

Era o femelă superbă. Numai infirmiera nu băga de seamă că era din altă rasă decât ei toți şi o trata ca pe o femeie obişnuită, ca pe o lăuză.

– Îi mai puneți multe întrebări stupide?

– În acest caz, îi vom pune alta, care poate că are să vă facă să vă răzgândiți, doamnă sau domnişoară.

– Domnişoară, vă rog.

– Bănuiam. Vă rog să traduceți, domnule, în cursul nopții de 8 spre 9 decembrie, într-o fermă din Picardia, la Saint-Gilles-les-Vaudreuves, o familie întreagă a fost masacrată în mod sălbatic cu securea. În noaptea de 12 spre 13 octombrie, doi bătrâni, doi fermieri, au fost ucişi la fel în ferma lor de la Saint-Aubin, tot în Picardia. În noaptea de 21 spre 22 noiembrie, doi bătrâni şi argatul lor, un biet idiot, au fost şi ei atacați cu securea.

– Presupun că veți pretinde că ea a făcut asta?

– O clipă, domnişoară. Lăsați să traducă, vă rog.

Cehul traducea cu un aer dezgustat, ca şi cum faptul că vorbea despre aceste masacre i-ar fi murdărit mâinile. De

la primele cuvinte, femeia se ridicase pe jumătate şi îşi descoperise un sân pe care nu se gândea să-l acopere.

– Până la 8 decembrie, nu se ştia nimic despre asasini, pentru că nu lăsau supraviețuitori în urma lor. Înțelegeți, domnişoară?

– Cred că doctorul v-a permis doar o vizită de câteva minute.

– Nu vă fie teamă. E tare. Priviți-o!

Era la fel de frumoasă, alături de copilaşul ei, ca o lupoaică sau o leoaică, după cum la fel de frumoasă trebuie să fi fost şi în fruntea masculilor ei.

– Traduceți cuvânt cu cuvânt, vă rog. La 8 decembrie, un martor a reuşit să supraviețuiască. O fetiță de nouă ani, cu picioarele goale, în cămaşă de noapte, a reuşit să se strecoare afară din pat, mai înainte că asasinii să se gândească la ea, şi s-a ascuns într-un colț unde nimănui nu i-a trecut prin cap s-o caute. Şi ea a văzut. A auzit. A văzut o femeie tânără, brunetă, o femeie splendidă şi sălbatică apropiind flacăra unei luminări de picioarele mamei sale, în timp ce unul dintre bărbați despica țeasta bunicului, iar altul le turna de băut tovarăşilor săi. Fermiera țipa, implora, se zvârcolea de durere, în timp ce aceasta...

Arăta spre patul lăuzei.

– ... În timp ce aceasta, zâmbitoare, continua cu un supliciu mai rafinat, punându-i pe sâni capătul aprins al unei țigări.

– Vă rog! protestă infirmiera.

– Traduceți.

În acest timp, o observă pe Maria, care nu-şi lua ochii de la el, închisă în sine, cu ochii scăpărători.

– Întrebați-o dacă vrea să răspundă ceva.

Dar nu obținură din partea ei decât un zâmbet disprețuitor.

– Fetița scăpată cu viață, care acum e orfană şi a fost adoptată de o familie din Amiens, a putut vedea azi-dimineață o fotografie a acestei femei, transmisă prin belinogramă. A recunoscut-o în mod categoric. Nu i s-a spus nimic dinainte.

I s-a pus doar fotografia în fața ochilor, iar emoția a fost atât de violentă, încât fetița a făcut o criză nervoasă. Traduceți, domnule ceh.

– E slovacă, zise din nou acesta.

Şi iată că băiețelul plângea. Infirmieră, după ce se uită la ceas, îl luă din leagăn, iar mama îl urmări cu privirea în timp ce era schimbat.

– Aş vrea să vă atrag atenția că a venit momentul, domnule comisar.

– Venise momentul şi pentru oamenii despre care vorbesc?

– Copilaşul trebuie pus la sân.

– Să fie pus.

Şi a fost prima dată când Maigret continua un astfel de interogatoriu, în timp ce un nou-născut îşi lipea buzele de sinul alb al unei ucigaşe.

– Tot nu răspunde, nu-i aşa? Presupun că nu va spune nimic nici când îi veți vorbi despre văduva Rival, asasinată ca şi ceilalți, la fermă ei, în ziua de 9 ianuarie. Este ultima ca dată. Fiica ei, în vârstă de patruzeci de ani, a avut aceeaşi soartă. Presupun că Maria era şi ea prezentă. Ca întotdeauna, pe cadavru au fost descoperite urme de arsuri. Traduceți.

Simțea în jurul lui o stingherealã profundă, o ostilitate înăbuşită, dar nu-i păsa. Era frânt de oboseală. Dacă ar fi stat cinci minute într-un fotoliu, ar fi adormit.

– Acum vorbeşte-i despre însoțitorii ei, despre masculii ei, despre Victor Poliensky, un fel de prostul-satului cu o

forță de gorilă, de Serge Madok cel cu ceafa groasă şi pielea unsuroasă, de Cari şi de puştanul căruia ei îi zic Pietr.

Ea prindea numele de pe buzele lui Maigret şi, la fiecare, tresărea.

– Puştanul era şi el amantul ei?

– Trebuie să traduc?

– Vă rog. N-aveți nici o şansă s-o faceți să roşească.

Încolțita, ea reuşi să zâmbească auzind numele adolescentului.

– Întreab-o dacă era cu adevărat fratele ei. Lucru ciudat, erau momente în care ochii femeii exprimau o mare tandrețe, şi nu doar când îşi apropia sinul de fața copilului.

– Acum, domnule ceh...

– Mă numesc Franz Lehel.

– Mi-e indiferent. Vă rog să traduceți foarte exact, fără să schimbați nici un cuvânt, ceea ce voi spune. E posibil ca viața compatrioatei dumneavoastră să depindă de asta. Spuneți-i mai întâi aşa: că viața ei depinde de atitudinea pe care o va avea.

– Chiar trebuie?

Iar infirmiera murmură:

– E dezgustător!

Dar Maria nici nu clipi. Deveni doar puțin mai palidă, apoi reuşi să zâmbească.

– Există încă un individ, pe care nu-l cunoaştem şi care era şeful lor.

– Traduc?

– Vă rog.

De data aceasta, lăuza zâmbi ironic.

– Ştiu că nu va vorbi. Mă aşteptam la asta când am venit. Nu-i o femeie care să se lase intimidată. Există totuşi un amănunt pe care vreau să îl ştiu, pentru că sunt în joc alte vieți omeneşti.

– Traduc?

– De ce v-am chemat aici?

– Ca să traduc. Îmi cer scuze.

Şi, foarte țeapăn, părea că recită o lecție.

– Între 12 octombrie şi 21 noiembrie e aproape o lună şi jumătate. Între 21 noiembrie şi 8 decembrie, puțin mai mult de cincisprezece zile. Încă cinci săptămâni până pe 19 ianuarie. Nu înțelegeți? Cam acesta era timpul în care banda cheltuia banii. Iar acum ne aflăm la sfârşitul lui februarie. Nu pot să promit nimic. Când se va judeca procesul, alții îi vor hotărî soarta. Traduceți.

– Vreți să repetați datele?

Le recită, apoi aşteptă.

– Adăugați acum că dacă, răspunzând la ultimele întrebări pe care i le-am pus, evită noi masacre, se va ține cont de acest lucru.

Ea nu zise nimic, dar expresia chipului îi redeveni disprețuitoare.

– Nu o întreb unde se află în acest moment prietenii ei. Nu o întreb nici măcar numele şefului. Vreau să ştiu dacă au rămas cu bani puțini, dacă pregătesc o lovitură pentru zilele următoare.

Ca unic rezultat, ochii Măriei străluciră brusc.

– Bine. N-are să răspundă. Cred că am înțeles. Mai rămâne de aflat dacă Victor Poliensky era ucigaşul.

Ea ascultă traducerea cu multă atenție şi aşteptă, în timp ce Maigret se enerva că trebuia să transmită întrebările prin intermediul acelui funcționar de cancelarie.

– Probabil că nu erau mai mulți care mânuiau securea şi, dacă nu era ăsta rolul lui Victor, nu văd de ce ar mai fi târât banda un prostănac după ea. La urma urmelor, din cauza lui a fost prinsă Maria şi vor fi prinşi şi toți ceilalți.

Cehul traducea. Acum, Maria părea să triumfe. Ei nu ştiau nimic. Doar ea ştia. Era în patul ei, slăbită, cu un nou-născut la sân, dar nu vorbise, şi nici nu va vorbi.

O privire involuntară spre fereastră îi trădă gândurile. În momentul în care o părăsiseră în hotelul de pe strada Roi-de-Sicile - şi probabil că ea ceruse să fie lăsată acolo -, îi făcuseră, pesemne, promisiuni.

Îşi cunoştea masculii. Avea încredere în ei. Cât timp erau liberi, ea nu risca nimic. Vor reveni. Mai devreme sau mai târziu, o vor scoate de-aici, ba chiar şi de la infirmeria poliției.

Era splendidă. Nările îi fremătau. Buzele pline schițau o strâmbătură intraductibilă. Nu era din aceeaşi rasă cu cei care o înconjurau, şi nici bărbații ei. Aleseseră o dată pentru totdeauna să trăiască la marginea societății. Erau nişte animale mari de pradă, iar behăielile oilor nu făceau să vibreze în ei nici o coardă sensibilă.

Unde, în ce mediu mizer, în ce atmosferă de sărăcie se formase grupul lor? Toți suferiseră de foame. Era atât de adevărat, încât, după fiecare lovitură, nu se mai gândeau decât să mănânce, să mănânce cât era ziua de lungă, să mănânce şi să bea, să doarmă, să facă amor, să mănânce iar, fără să le pese de decorul jalnic din hotelul de pe strada Roi-de-Sicile, nici de hainele lor uzate, care păreau nişte zdrențe.

Nu omorau pentru bani. Banii erau pentru ei doar un mijloc pentru a mânca şi a dormi tihnit, în cotlonul lor, în bârlogul lor, indiferenți fată de restul oamenilor.

Femeia nu era nici măcar cochetă. Rochiile găsite în cameră erau ieftine, aşa cum purtase în satul ei. Nu-şi dădea nici cu pudră, nici cu ruj de buze. Nu avea lenjerie fină. Toți, fără excepție, ar fi putut, în alte timpuri sau pe alte meleaguri, să trăiască la fel, goi, în pădure sau în junglă.

– Spune-i că am să revin, că îi cer să se gândească. Acum are un copil.

Fără să vrea, rostise aceste cuvinte cu glas scăzut.

– Acum, vă lăsăm, îi zise el infirmierei. Voi trimite un al doilea inspector. Am să vorbesc la telefon cu doctorul Boucard. El o îngrijeşte, nu?

– El este şeful serviciului.

– Dacă este transportabilă, o vom transfera la Sânte, probabil în seara asta sau mâine dimineaţă.

În ciuda lucrurilor pe care i le dezvăluise despre pacienta ei, infirmiera îl privea şi acum cu ranchiună.

– La revedere, domnişoară. Haideţi, domnule.

Pe culoar, îi spuse câteva cuvinte lui Lucas, căci acesta nu ştia nimic despre Maria. Infirmiera care îi însoţise de la parter îi aştepta puţin mai departe. În faţa unei uşi, se aflau cinci-şase vaze pline cu flori proaspete.

– Ale cui sunt astea? întrebă el. Infirmiera era tânără şi blondă, durdulie sub halatul alb.

– Nu mai sunt ale nimănui. Doamna care ocupa această cameră a plecat acasă acum câteva minute. A lăsat aici florile. Avea mulţi prieteni.

El îi vorbi cu glas scăzut. Ea zise da. Părea mirată. Dar cehoaica ar fi fost şi mai mirată dacă ar fi ghicit ce făcuse Maigret. Îi spusese, puţin cam jenat:

– Du câteva şi la 217.

Pentru că încăperea era aproape goală şi rece, pentru că acolo se află totuşi o femeie cu un omuleţ care abia venise pe lume.

Era unsprezece şi jumătate. Pe culoarul lung şi prost luminat unde se înşirau uşile judecătorilor de instrucţie, câţiva bărbaţi, cu cătuşe la mâini, fără cravată, încadraţi de jandarmi, îşi aşteptau în continuare rândul, aşezaţi pe băncile fără spetează. În afară de ei, mai erau acolo şi femei, şi martori care îşi pierdeau răbdarea.

Judecătorul Comeliau, mai grav ca niciodată, preocupat, fusese nevoit să ia scaune de la unul dintre colegii săi şi îşi trimisese grefierul să mănânce de prânz.

La cererea lui Maigret, directorul Poliției Judiciare era şi el prezent, aşezat într-un fotoliu, în timp ce pe scaunul ocupat în general de oamenii aduşi la interogatoriu stătea comisarul Colombani, de la Siguranța Națională.

Deoarece Poliția Judiciară nu se ocupă, în principiu, decât de Paris şi de regiunea pariziană, el era cel care, de cinci luni, în legătură cu brigăzile mobile, conducea ancheta cu privire la „Ucigaşii din Picardia", cum botezaseră jurnaliştii banda, după prima crimă.

Dimineața devreme, avusese o întrevedere cu Maigret şi îi încredințase dosarul.

Tot de dimineață, puțin înainte de nouă, unul dintre inspectorii postați pe strada Roi-de-Sicile bătuse la uşa comisarului.

– E aici, anunțase el.

Era vorba de patronul de la Hotel du Lion d'Or. Noaptea, sau mai curând sfârşitul nopții, îi fusese un sfetnic bun. Palid, dar bărbierit, cu hainele şifonate, se adresase inspectorului care se plimba prin fața hotelului.

– Aş vrea să merg la Quai des Orfevres, îi spusese el.

– Mergi.

– Mi-e frică.

– Te însoțesc.

Dar Victor nu fusese împuşcat în plină stradă, în mijlocul mulțimii?

– Aş prefera să luăm un taxi. Plătesc eu. Când intră în birou, Maigret era cu dosarul lui în față, căci omul avea la activ trei condamnări.

– Ai adus datele?

– Da, m-am gândit. Ce-o fi o fi. Dacă promiteți că mă protejați... Emana laşitate şi boală. Toată flinta lui te ducea cu gândul la un panarițiu superficial. Totuşi, acel om fusese arestat de două ori pentru atentat la pudoare.

– Prima dată când au lipsit, n-am dat prea multă atenție, dar a doua oară m-a pus pe gânduri.

– A doua oară? Adică pe 21 noiembrie.

– De unde știți?

– Pentru că şi eu m-am gândit la asta şi am citit ziarele.

– Am bănuit că ei erau, dar m-am făcut că plouă.

– Totuşi, au ghicit, nu?

– Nu ştiu. Mi-au dat o bancnotă de o mie de franci.

– Ieri mi-ai spus că cinci sute.

– Am greşit. A doua oară, când s-au întors, Cari m-a amenințat.

– Plecau cu maşina?

– Nu ştiu. În orice caz, de la mine plecau pe jos.

– Vizitele celuilalt, cel pe care nu-l cunoşti, aveau loc cu câteva zile mai înainte?

– Acum, când mă gândesc, cred că da.

– Şi el se culca cu Maria?

– Nu.

– Acum, vei avea amabilitatea să-mi mărturiseşti ceva. Adu-ți aminte de primele tale două condamnări.

– Eram tânăr.

– Şi mai dezgustător! După cum te cunosc, probabil că Maria te excită.

– N-am atins-o niciodată.

– Zău! îți era frică de ceilalți.

– Şi de ea.

– Bun! Cel puțin de data asta eşti sincer. Numai că nu te-ai mulțumit să le deschizi uşa din când în când. Recunoaşte!

– Aveam o gaură în perete, e adevărat. Făceam în aşa fel ca încăperea vecină să fie ocupată cât mai rar posibil.

– Cine se culca cu ea?

– Toți.

– Şi puştiul?

– Mai ales puştiul.

– Mi-ai spus ieri că era probabil fratele ei.

– Pentru că semăna cu ea. E cel mai îndrăgostit. L-am văzut plângând de câteva ori. Când era cu ea, o implora.

– Ce?

– Nu ştiu. Nu vorbeau franţuzeşte. Când în cameră era altul, i se întâmpla să coboare şi să se îmbete singur într-un mic bistrou de pe strada Trandafirilor.

– Se certau?

– Bărbaţii nu se simpatizau.

– Chiar nu ştii a cui era cămaşa pătată de sânge pe care ai văzut-o în chiuvetă?

– Nu sunt sigur. Am văzut-o purtată de Victor, dar li se întâmpla să se îmbrace unul cu hainele altuia.

– După părerea ta, dintre cei care locuiau la tine, care era şeful?

– Nu era nici un şef. Când ieşea cu ceartă, Maria îi ocăra, iar ei tăceau.

Patronul hotelului se întorsese în maghernița lui, însoțit în continuare de un inspector, de care se lipea speriat pe stradă, cu pielea umedă de o sudoare rece. Probabil că mirosea şi mai urât ca de obicei, pentru că spaima miroase urât.

Acum, judecătorul Comeliau, cu gulerul lui tare, cu cravată neagră şi costum impecabil, se uita la Maigret, care se aşezase pe marginea ferestrei, cu spatele la curte.

– Femeia n-a spus nimic şi nu va vorbi, zise comisarul, trăgând scurt din pipă. De ieri seară, în Paris sunt trei fiare sălbatice în libertate - Serge Madok, Cari şi micul Pietr care, în ciuda vârstei, probabil că nu are deloc un suflet inocent. Nu vorbesc despre cel care venea să-i viziteze şi care probabil că e şeful lor.

– Presupun, zise judecătorul întrerupându-l, că ai făcut tot ce trebuia?

Ar fi vrut să-l prindă pe Maigret pe picior greşit. Acesta aflase prea multe în prea puțin timp, parcă jucându-se. Având aerul că se ocupă doar de mortul lui, de micul Albert, iată că descoperise o bandă de care poliția se ocupa zadarnic de cinci luni de zile.

– Gările au fost anunțate, fiți liniştit. Nu va servi la nimic, însă, firește, asta e rutina. Supraveghem drumurile şi frontierele. Tot rutină. Multe circulare, telegrame, telefoane, mii de oameni puşi în mişcare, dar...

– Nu se poate altfel.

– S-a făcut tot. Supraveghem şi hotelurile, mai ales cele de genul lui Lion d'Or. Oamenii ăştia trebuie să doarmă undeva.

– Un director de ziar, prieten de-al meu, mi-a telefonat mai adineauri că să se plângă de dumneata. Se pare că refuzi să le dai reporterilor orice informație.

– Adevărat. Cred că e inutil să alarmăm populația pariziană anunțând-o că pe străzile oraşului rătăcesc câțiva ucigaşi hăituiți de poliție.

– Sunt şi eu de partea lui Maigret, spuse directorul Poliției Judiciare.

– Nu aduc o critică, domnilor. Încerc să-mi fac o părere. Aveți metode proprii. În special comisarul Maigret, ale cărui metode sunt, uneori, destul de deosebite. Nu se prea grăbeşte să-mi aducă la cunoştința mersul anchetei, şi totuşi, până la urmă, eu răspund de ea. La cererea mea, procurorul a asociat cazul bandei din Picardia cu cazul micului Albert. Aş vrea să pot trece în revistă situația.

– Ştim deja, rosti Maigret cu vocea sa voit monotonă, cum au fost alese victimele.

– Ați primit mărturii din regiunea de nord?

– Nu au fost necesare. Moers a descoperit, în cele două camere din hotelul de pe strada Roi-de-Sicile, multe amprente digitale. Dacă domnii cu pricina, când acționau la

ferme, purtau mănuşi de cauciuc şi nu lăsau nimic în urma lor, dacă asasinii micului Albert aveau şi ei mănuşi, locatarii de la Lion d'Or, în schimb, trăiau în camera lor fără mănuşi. La serviciul de fise am descoperit doar amprentele unuia dintre ei.

– Care?

– Cari. Numele lui este Cari Lipschitz. E născut în Boemia şi a intrat în Franța legal, în urmă cu cinci ani, cu un paşaport valabil. Făcea parte dintr-un grup de muncitori agricoli care a fost îndreptat spre fermele mari din Picardia şi Artois.

– De ce figurează fişa lui la noi?

– Acum doi ani, a fost acuzat de crimă, însoțită de viol, victima fiind o puştoaică din Saint-Aubin. În acel moment, lucra la o fermă din sat. A fost arestat în urma zvonurilor, dar a fost eliberat o lună mai târziu, din lipsă de probe. De atunci, i s-a pierdut urma. Probabil că a venit la Paris. Se va verifica la marile uzine de la periferie, şi nu m-ar mira să fi lucrat şi el la Citroen. Un inspector a fost deja trimis în acest scop.

– Asta înseamnă că l-am identificat pe unul.

– Nu-i mult, dar veți remarca faptul că se află la baza întregii poveşti. Colombani a binevoit să-mi încredințeze dosarul lui, pe care l-am examinat cu atenție. Iată o hartă foarte la obiect, întocmită de el. De asemenea, am citit în unul dintre rapoartele sale că, în satele unde au fost comise crimele, nu locuia nici un ceh. Deoarece acolo se aflau câțiva polonezi, unii au vorbit de o „bandă de polonezi", punându-le în circa masacrarea fermierilor.

– Unde vreți să ajungeți?

– Când grupul din care făcea parte Cari a ajuns în Franța, oamenii au fost împrăştiați. Nu-l găsim decât pe el, în acea perioadă, în regiunea situată puțin mai la sud de

Amiens. Acolo au fost comise primele trei crime, numai la ferme bogate şi izolate, victimele fiind totdeauna în vârstă.

– Şi cei doi fermieri?

– Puțin mai la est, spre Saint-Quentin. Vom afla cu siguranță că acest Cari a avut o legătură sau un prieten în regiune. Se putea duce acolo cu bicicleta. Trei ani mai târziu, când s-a format banda...

– Unde credeți că s-a format?

– Nu ştiu, dar veți vedea că regăsim majoritatea personajelor în zona cheiului Javel. Victor Poliensky încă mai lucra la Citroen cu câteva săptămâni înainte de primă lovitură.

– Ați vorbit de un şef.

– Dați-mi voie mai întâi să-mi duc gândul până la capăt. Înainte de moartea micului Albert sau, mai curând, înainte de descoperirea cadavrului acestuia în piața Concorde - insist asupra diferenței, şi veți vedea de ce -, banda, care era la al patrulea masacru, se bucura de o siguranță deplină. Nimeni nu cunoştea semnalmentele membrilor ei. Singurul nostru martor era o fetiță care văzuse o femeie torturându-i mama.

Pe bărbați însă abia îi întrezărise, şi toți aveau cârpe negre pe față.

– Ați găsit aceste cârpe în hotelul din stradă Roi-de-Sicile?

– Nu. Aşadar, banda era în siguranță. Nimănui nu i-ar fi trecut prin minte să-i caute pe ucigaşii din Picardia într-o magherniță de ghetou. Am dreptate, Colombani?

– Perfectă dreptate.

– Micul Albert, simțindu-se brusc amenințat de nişte oameni care îl urmăreau - nu uitați, mi-a spus la telefon că erau mai mulți şi făceau cu rândul micul Albert, spuneam, a fost ucis cu o lovitură de cuțit în propriul lui local, după ce făcuse apel la mine ca să-l protejez. Intenționase să vină la mine. Prin urmare, voia să-mi facă destăinuiri, iar ceilalți

ştiau asta. Acum se pune o întrebare: de ce şi-au dat osteneala să transporte cadavrul în piaţa Concorde?

Toţi îl priveau în tăcere, căutând zadarnic un răspuns la întrebarea pe care Maigret şi-o pusese lui însuşi de nenumărate ori.

– Mă refer în continuare la dosarul lui Colombani, care este de o precizie remarcabilă. Pentru fiecare dintre atentatele de la ferme, banda s-a folosit de maşini, de preferinţă camionete furate. Aproape toate au fost luate de pe drumurile publice, din apropierea pieţii Clichy, în orice caz, din arondismentul XVIII, şi de aceea cercetările au fost aprofundate mai ales în acest sector. Maşinile erau găsite a doua zi în aceeaşi zonă, dar puţin în afara oraşului.

– Care e concluzia?

– Că banda nu are maşină. O maşină trebuie parcată undeva, şi asta lasă urme.

– Astfel că maşina galbenă...

– Maşina galbenă nu a fost furată. Am fi aflat deja, căci proprietarul ar fi anunţat poliţia, cu atât mai mult cu cât este vorba de o maşină aproape nouă.

– Înţeleg, murmură şeful, în timp ce judecătorul Comeliau, care nu înţelegea, se încrunta, vexat.

– Ar fi trebuit să mă gândesc mai devreme la asta. Am admis un moment această eventualitate, apoi am respins-o pentru că mi se părea prea complicat şi, după părerea mea, adevărul este totdeauna simplu. Nu asasinii micului Albert au dus cadavrul în piaţa Concorde.

– Atunci cine?

– Nu ştiu, dar vom afla curând.

– Cum?

– Am dat un anunţ în ziare. Amintiţi-vă că Albert, pe la cinci după-amiază, când a înţeles că nu suntem în stare să-l ajutăm, a dat un telefon altcuiva.

– Credeţi că a cerut ajutorul prietenilor săi?

– Poate. În orice caz, a stabilit o întâlnire cu cineva. Iar acest cineva nu a sosit la timp.

– De unde ştiți?

– Pierdeți din vedere că maşina galbenă a avut o pană pe cheiul Henri IV, o pană care a durat destul de mult.

– Astfel încât cei doi bărbați din maşina galbenă au ajuns prea târziu?

– Exact.

– O clipă! Am şi eu în față dosarul. După spusele ghicitoarei în cărți, maşina a staționat în fața localului Petit Albert de la opt şi jumătate până în jur de nouă. Iar cadavrul a fost lăsat pe trotuarul din piața Concorde abia la unu dimineața.

– Poate că s-au întors, domnule judecător.

– Ca să ia victima unei crime pe care nu o comiseseră şi să o ducă în altă parte?

– E posibil. Nu explic; constat.

– Şi soția lui Albert ce-a făcut în tot acest timp?

– Să presupunem că au dus-o într-un loc sigur!

– De ce n-ar fi ucis-o o dată cu soțul ei din moment ce, după toate aparențele, şi ea ştia - căci, în orice caz, trebuie să-i fi văzut pe asasini?

– De unde ştim că nu era plecată de acasă?

Unii bărbați, când au de tratat o afacere serioasă, îşi îndepărtează nevasta.

– Dar nu credeți, domnule comisar, că toate acestea ne cam depărtează şi pe noi de ucigaşii care, după cum spuneți, bântuie acum prin Paris?

– Ce ne-a pus pe urmele lor, domnule judecător?

– Cadavrul din piața Concorde, evident.

– De ce nu ne-ar mai pune încă o dată? Vedeți, eu cred că, după ce vom fi înțeles, nu ne va fi greu să punem mâna pe bandă. Numai că trebuie să înțelegem.

– Presupuneți că l-au ucis pe fostul chelner de cafenea pentru că ştia prea multe?

– Probabil. Şi încerc să descopăr cum de ştia. Când voi descoperi asta, voi şti şi ce ştia.

Şeful dădea aprobator din cap, zâmbind, căci simțea antagonismul dintre cei doi bărbați. Iar Colombani ar fi vrut să vorbească şi el.

– Poate trenul? insinuă el.

Cunoştea la perfecție dosarul, iar Maigret îl încurajă.

– Despre ce tren vorbiți? întrebă Comeliau.

– Am avut - acum vorbea Colombani şi colegul său îl îndemna din priviri, - am avut, de la ultimul caz, un mic indiciu pe care am evitat să-l facem public, ca să nu afle banda. Vă rog să examinați harta numărul cinci, anexată dosarului. Atentatul din ziua de 19 ianuarie a fost comis acasă la soții Rival, morți amândoi, din nefericire, ca şi argatul lor şi o servitoare. Ferma lor se numeşte Les Nonnettes 5, probabil pentru că e construită pe ruinele unei foste mănăstiri şi se află la aproape cinci kilometri de sat. Acest sat, Goderville, are o gară de cale ferată, unde opresc personalurile. E situată pe marea linie Paris-Bruxelles. Nu trebuie să vă mai spun că puțini sunt călătorii veniți de la Paris, pentru că drumul durează câteva ore bune, iar trenul opreşte şi în cele mai mici gări. Dar, în ziua de 19 ianuarie, seara, la opt şi şaptesprezece minute, un bărbat a coborât din tren, având un bilet dus-întors Paris-Goderville.

– Avem semnalmentele lui?

– Vagi. Un bărbat încă tânăr, bine îmbrăcat.

Judecătorul voia să descopere şi el ceva.

– Accent străin?

– N-a vorbit. A traversat satul pe drumul principal şi nu l-a mai văzut nimeni. Însă a doua zi dimineață, la şase şi

---

5 Călugărițe tinere (n.t.)

câteva minute, lua trenul spre Paris din altă gară mică, Moucher, situată douăzeci şi unu de kilometri mai la sud. Nu a închiriat un taxi. Nici un ţăran nu l-a dus cu maşina lui. E greu de crezut că şi-a petrecut noaptea mergând pe jos din plăcere. A trecut în mod obligatoriu prin apropierea fermei Nonnettes.

Maigret închidea ochii, cuprins de o oboseală căreia nu-i mai făcea faţă decât cu mare greutate. Ba chiar i se întâmpla să aţipească de-a-mpicioarele şi îşi lăsase pipa să se stingă.

– După ce am intrat în posesia acestor informaţii, continuă Colombani, am trimis după bilet la compania de căi ferate. Toate biletele, după strângerea lor la sosirea trenurilor, mai sunt păstrate un timp.

– Şi nu l-aţi găsit?

– Nu a fost prezentat la Gara de Nord. Cu alte cuvinte, un călător a coborât pe partea cealaltă a trenului sau s-a amestecat prin mulţime, într-o gară de la periferie, putând să iasă fără să fie văzut, ceea ce nu-i greu deloc.

– La asta vă refereaţi, domnule Maigret?

– Da, domnule judecător.

– Ca să ajungeţi la ce concluzie?

– Nu ştiu. Micul Albert ar fi putut să fie în acelaşi tren. Ar fi putut să se afle la gară.

Scutură din cap şi continuă:

– Nu. Ar fi început să-l hăituiască mai devreme.

– Şi-atunci? Nimic! Pe de altă parte, deţinea o dovadă materială, de vreme ce i-au scotocit toată casa după ce l-au asasinat. E complicat. Iar Victor s-a întors să dea târcoale bistroului.

– Probabil că nu găsiseră ceea ce căutau?

– În acest caz, nu l-ar fi trimis pe prostănac. Victor a acţionat, mai mult ca sigur, de capul lui, fără ştirea celorlalţi. Dovadă faptul că l-au împuşcat fără ezitare când au

aflat că e urmărit de poliție şi că riscau să fie prinşi şi ei din cauza lui. Scuzați-mă, domnilor. Scuză-mă, şefule. Pic de oboseală.

Se întoarse spre Colombani.

– Ne vedem pe la cinci?

– Dacă vrei.

Părea atât de moale, de ostenit, de ameţit, încât judecătorul Comeliau avu remuşcări şi murmură:

– Ai obținut totuşi rezultate frumoase.

Apoi, după ce Maigret părăsi încăperea:

– Nu mai e la vârsta la care să facă nopți albe. De ce vrea să le facă el pe toate?

Ar fi fost tare surprins dacă l-ar fi văzut pe Maigret, în momentul când urca în taxi, ezitând în privința adresei pe care urma să i-o dea şoferului şi spunând apoi:

– Cheiul Charenton! Şi mă aştepți.

Vizita lui Victor la Petit Albert nu-i dădea pace. Tot drumul, îl revăzu în minte pe roşcovanul înalt, mergând cu pas de felină, cu Lucas pe urmele lui.

– Cu ce vă servesc, şefule?

– Cu ce vrei.

Chevrier îşi intrase perfect în rol, iar soția lui probabil că ştia să gătească bine, căci în sală erau vreo douăzeci de clienți.

– Urc! Trimite-o sus pe Irma!

Ea îl urmă pe scară, ştergându-şi mâinile de şorţ. Maigret se uită în jur, în camera care, cu ferestrele larg deschise, mirosea frumos, a curat.

– Unde ai pus lucrurile care erau împrăştiate pe-aici?

Le inventariase împreună cu Moers. Dar, la momentul respectiv, căuta ce-ar fi putut să lase asasinii în urma lor. Acum îşi punea altă întrebare, mai precisă: după ce venise Victor?

– Am pus totul în sertarul de sus al comodei.

Piepteni, o cutie cu ace de păr, scoici cu numele unei plaje normande, un coupe-papier de reclamă, un creion mecanic care nu mai funcționa, mici nimicuri care se adună într-o casă.

– Totul e aici, înăuntru?

– Chiar şi un rest de pachet de țigări şi o pipă veche ruptă. Mai stăm mult aici?

– Nu ştiu, fetițo. Te plictiseşti?

– Eu, nu. Dar sunt clienți care devin prea familiari, iar soțul meu începe să-şi piardă răbdarea. Nu mai lipseşte mult ca să-i pocnească...

Scotoci mai departe prin sertar şi scoase o muzicuță germană, foarte folosită. O puse în buzunar, spre marea surprindere a Irmei.

– Asta-i tot? întrebă ea.

– Asta-i tot.

După câteva minute, telefona de jos domnului Loiseau, pe care întrebarea îl lăsă perplex:

– Spuneți-mi, dragă domnule, Albert cânta la muzicuță?

– Nu, după câte ştiu eu. Cânta din gură, dar n-am auzit niciodată că ar fi cântat la vreun instrument.

Maigret îşi amintea de muzicuța găsită la hotelul din stradă Roi-de-Sicile. În clipa următoare, îl sună pe patronul de la Lion d'Or.

– Victor cânta la muzicuță?

– Sigur că da. Cânta chiar şi mergând pe stradă.

– Numai el cântă?

– Serge Madok cânta şi el.

– Avea fiecare muzicuța lui?

– Da, aşa cred. Sunt chiar sigur, pentru că li se întâmpla să cânte şi în duet.

Iar în camera de la Lion d'Or, când fusese cercetată de Maigret, era o singură muzicuță. Lucrul pentru care Victor cel prostănac venise pe cheiul Charenton, fără ştirea com-

plicilor, şi pentru care, până la urmă, murise era muzicuța lui.

Ceea ce s-a întâmplat în acea după-amiază avea să se adauge celor câteva istorioare pe care doamna Maigret le povestea, zâmbind, la reuniunile de familie.

Faptul că Maigret se întorsese acasă la două şi se culcase, refuzând masa de prânz, nu era un lucru ieşit din comun, deşi prima lui grijă, la orice oră, când intra în apartament, era să se ducă la bucătărie şi să ridice capacul de pe cratițe. Spusese, ce-i drept, că mâncase. Apoi, puțin mai târziu, pe când ea insistă un pic să mănânce, Maigret mărturisise, în timp ce se dezbrăca, că şterpelise o felie de jambon din bucătăria bistroului de pe cheiul Charenton.

Trase storurile, se convinse că soțului ei nu-i lipsea nimic şi ieşi în vârful picioarelor. Nici nu închisese bine uşa, că Maigret dormea deja adânc.

După ce sfârşi cu spălatul vaselor şi cu ordinea în bucătărie, ezită un timp să intre în dormitor ca să-şi ia lucrul de mână, uitat acolo. Trase la început cu urechea, auzi o răsuflare regulată, apăsă pe clanță cu mare grijă şi păşi în vârful picioarelor, fără cel mai mic zgomot, în acel moment, continuând să respire ca un om adormit, el rosti cu dificultate:

– Ca să vezi! Două milioane şi jumătate în cinci luni...

Avea ochii închişi şi era foarte roşu la față. Ea crezu că vorbeşte în somn şi se opri ca să nu-l trezească.

– Tu cum ai face ca să cheltuieşti toți banii ăştia?

Nu îndrăznea să răspundă, convinsă că el visa. Tot fără să mişte pleoapele, el insistă:

– Răspunde, madam Maigret!

– Nu ştiu, şopti ea. Cât ai spus?

– Două milioane şi jumătate. Probabil mult mai mult. Atât au adunat în cel mai rău caz de la ferme, o bună parte în monede de aur. Mai sunt şi caii, evident...

Se întoarse greoi în pat şi întredeschise o clipă un ochi ca să o privească pe soția lui.

– Ne întoarcem mereu la curse, înțelegi? Ştia că nu vorbea pentru ea, ci pentru el însuşi. Aşteptă să adoarmă iar, ca să se retragă aşa cum venise, chiar şi fără lucrul de mină. El tăcu un moment, iar ea crezu că adormise.

– Ascultă, madam Maigret. E un detaliu pe care aş vrea să-l cunosc imediat. Unde erau curse marțea trecută? În regiunea pariziană, fireşte. Telefonul!

– Cui vrei să telefonez?

– La Pari-Mutuel. Găseşti numărul în cartea de telefon.

Telefonul se afla în sufragerie şi avea firul prea scurt ca să poată fi adus în dormitor. Doamna Maigret se simțea totdeauna stingherită când trebuia să vorbească în fața discului mic de metal, mai ales cu cineva necunoscut, întrebă resemnată:

– Spun că telefonez din partea ta?

– Dacă vrei.

– Şi dacă mă întreabă cine sunt?

– N-o să te-ntrebe.

În acel moment, Maigret avea amândoi ochii deschişi. Era aşadar complet treaz. Ea trecu în camera alăturată şi lăsă uşa deschisă cât timp telefonă. Dură foarte puțin. S-ar fi zis că angajatul care îi răspundea era obişnuit cu astfel de întrebări. Probabil cunoştea calendarul curselor pe de rost, pentru că îi dădu informația fără nici o ezitare.

Numai că, atunci când doamna Maigret se întoarse în dormitor ca să-i spună soțului ceea ce aflase, acesta dormea tun, cu răsuflarea destul de sonoră ca să poată fi numită sforăit.

Nu-l trezi, zicându-şi că era mai bine să-l lase să se odihnească. Pentru orice eventualitate, lăsă uşa întredeschisă şi, din când în când, se uita la ceas cu uimire, căci siestele soțului său erau, de obicei, destul de scurte.

La patru, se duse la bucătărie să pună supa pe foc. La patru şi jumătate, aruncă o privire în dormitor, iar soţul ei încă mai dormea; visa probabil că reflectă profund, căci avea sprâncenele încruntate, fruntea îngândurată, iar gura schiţa o strâmbătură ciudată.

Şi iată că puţin mai târziu, când se aşezase din nou în sufragerie la locul ei, lângă fereastră, auzi o voce care pronunţa cu nerăbdare:

– Ei bine, ai vorbit?

Doamna Maigret se duse repede la el şi îl privi uimită cum şedea în capul oaselor.

– Sună ocupat? întrebă el cât se poate de serios.

Întrebarea avu un efect curios asupra doamnei Maigret. Aproape că i se făcu frică, ca şi cum soţul ei ar fi delirat.

– Bineînţeles că am vorbit. Au trecut aproape trei ore de-atunci.

El o privea neîncrezător.

– Ce tot spui? Cât e ceasul?

– Cinci fără un sfert.

Nici măcar nu-şi dăduse seama că adormise. Crezuse că închisese ochii cât vorbise ea la telefon.

– Unde?

– La Vincennes.

– Ce-am spus eu! exclamă el triumfător. Nu vorbise despre ideea aceea nimănui, dar o rumegase destul ca să fie totuna...

– Sună la 00-90... strada Saussaies... Cere biroul lui Colombani...

– Şi ce să-i spun?

– Nimic. Vorbesc eu cu el, dacă n-o fi plecat. Colombani era încă la birou. De altfel, avea obiceiul să ajungă cu întârziere la întâlniri. Se arătă foarte amabil şi consimţi să vină acasă la colegul său în loc să-l întâlnească la Poliţia Judiciară.

Doamna Maigret îi pregătise, la cererea lui, o ceaşcă de cafea tare, dar nu fusese îndeajuns ca să-l trezească de-a binelea. Rămăsese atât de mult în urmă cu somnul, încât pleoapele îi erau încă înroşite şi îl furnicau uşor. I se părea că are pielea prea întinsă. Nu avusese curajul să se îmbrace şi îşi pusese pantalonii, papucii şi un halat de casă peste cămaşa de noapte cu gulerul brodat cu cruciuliţe roşii.

Se simţeau bine, în sufragerie, aşezaţi unul în faţa celuilalt, cu carafa de calvados între ei şi, în faţă, pe zidul alb, de cealaltă parte a bulevardului, scrise cu litere negre, numele Lhoste şi Pepin.

Se cunoşteau de destulă vreme ca să treacă peste amabilităţi. Colombani, care era mic de statură, ca mai toţi corsicanii, purta pantofi cu tocuri înalte, cravate în culori vii şi un inel cu un diamant adevărat sau fals pe degetul inelar. De aceea, uneori fusese luat mai curând drept unul dintre cei pe care îi căuta decât drept poliţist.

– L-am trimis pe Janvier la hipodromuri, spuse Maigret, fumându-şi pipa. Unde sunt curse astăzi?

– La Vincennes.

– Ca şi marţea trecută. Mă întreb dacă aventurile micului Albert n-au început cumva la Vincennes. S-a făcut o primă anchetă la hipodromuri, dar fără rezultate apreciabile. În acel moment, eram preocupaţi doar de fostul chelner de cafenea. Astăzi, lucrurile stau cu totul altfel. Trebuie să întrebăm la ghişee, mai ales la ghişeele unde se joacă sume mari, între cinci sute şi o mie de franci, dacă au printre clienţii obişnuiţi un bărbat încă tânăr, cu accent străin.

– Poate că a fost reperat de inspectorii de curse?

– În plus, presupun că nu se duce acolo singur. Două milioane şi jumătate în cinci luni înseamnă enorm.

– Şi probabil că era şi mai mult, spuse Colombani. În raportul meu, am trecut doar cifrele sigure. Bandă a pus mâna pe aceste sume în mod categoric. Dar, după toate pro-

babilitățile, fermierii asasinați aveau şi alte ascunzători, locul lor fiind aflat prin tortură. Nu m-ar mira că totalul să fie de patru milioane şi chiar mai mult.

Pe ce puteau să cheltuiască păduchioşii din hotelul de pe strada Roi-de-Sicile? Nu pe haine. Nu ieşeau nicăieri. Se mulțumeau să bea şi să mănânce. Ca să mănânci şi să bei de un milion, chiar şi în cinci, e nevoie de ceva timp.

Totuşi, expedițiile se succedau într-un ritm rapid.

– Probabil că şeful lua partea leului.

– Mă întreb de ce acceptau ceilalți.

Dar Maigret îşi mai punea şi multe alte întrebări, astfel încât, în unele momente, se sătura şi, trecându-şi o mână peste frunte, fixa cu privirea un punct oarecare, de exemplu, muşcata de la fereastra din depărtare.

Degeaba se străduia, chiar şi aici, la el acasă, rămânea parcă împotmolit în ancheta lui, foarte îngrijorat de tot ce se petrecea în acel moment la Paris şi în împrejurimi.

Încă nu ceruse ca Maria să fie transferată la infirmeria de la Sante. Făcuse în aşa fel încât ziarele să publice, încă de la amiază, numele spitalului unde fusese transportată.

– Presupun că ai pus la pândă câțiva inspectori?

– Sunt patru, în afară de agenții de poliție. Spitalul are mai multe ieşiri. Astăzi e zi de vizită.

– Crezi că vor încerca ceva? Nu ştiu. La cât de înnebuniți sunt toți după ea, nu în-ar mira ca măcar unul să rişte. Unde mai pui că fiecare se consideră, probabil, tatăl copilului! înțelegi? De aici şi până la a dori să-i vadă, pe ea şi pe copil... E un joc periculos. Nu atât din cauza mea, cât din cauza celorlalți.

– Nu înțeleg.

– L-au ucis pe Victor Poliensky, nu? De ce? Pentru că din cauza lui ar fi putut să fie prinşi toți. Dacă altul dintre ei e gata să cadă în mâinile noastre, m-ar surprinde să-l lase în viață.

Maigret trăgea din pipă, căzut pe gânduri. Colombani îşi aprinse o țigară cu capăt aurit şi zise:

– Înainte de orice, vor încerca să ia legătura cu şeful lor, mai ales dacă au rămas cu bani puțini.

Maigret se uita la el apatic, apoi privirea i se oțeli. Se ridică, dădu cu pumnul în masă şi exclamă:

– Ce prost! Prostul proştilor! Cum de nu m-am gândit la asta!?

– Dacă nu-i cunoşti domiciliul...

– Tocmai! Pun prinsoare că nici ei nu-l cunosc. Tipul care a pus la cale afacerea şi le comandă pe aceste brute trebuie să-şi fi luat măsuri de precauție. Ce mi-a spus patronul hotelului? Că venea să le dea instrucțiuni la hotel înainte de fiecare expediție. Bun! Acum începi să înțelegi?

– Nu chiar.

– Ce ştim sau ce ghicim despre el? Îl căutăm pe hipodromuri. Şi crezi că ei sunt mai proşti decât noi? Ai perfectă dreptate! în acest moment, încearcă neapărat să ia legătura cu el. Poate, ca să-i ceară bani. În orice caz, ca să-i spună ce s-a întâmplat, să-i ceară sfaturi sau instrucțiuni. Pun prinsoare că nici unul n-a dormit noaptea trecută într-un pat. Unde s-ar fi dus?

– La Vincennes?

– E mai mult decât probabil. Dacă nu s-au despărțit, trebuie să fi trimis cel puțin pe unul dintre ei. Dacă s-au despărțit fără să stabilească nimic, nu m-ar mira să se întâlnească toți trei acolo. Aveam cea mai frumoasă ocazie să punem mâna pe ei, chiar şi fără să-i cunoaştem. E uşor, în mulțime, să reperezi nişte inşi de teapa lor. Şi când te gândeşti că Janvier e acolo şi nu i-am dat instrucțiuni în sensul ăsta!

Vreo treizeci de inspectori la peluză şi la tribună, şi îi înhățam! Cât e ceasul?

– Prea târziu. Cursa a şasea s-a terminat de o jumătate de oră.

– Vezi! Crezi că te gândeşti la toate. Când m-am culcat, pe la două, eram convins că făcusem tot ce se putea face. Oamenii trimişi de mine studiau statele de plată de la Citroen şi scotoceau cartierul Javel. Spitalul Laennec era supravegheat. Se controlează toate cartierele unde s-ar putea refugia oameni precum cehii noştri. Sunt cercetaţi toţi vagabonzii. Imobilele cu camere de închiriat sunt scotocite. Moers, sus, în laborator, examinează şi cel mai mic fir de păr găsit în hotelul de pe strada Roi-de-Sicile. Şi, în timpul ăsta, indivizii trebuie să fi avut ocazia, la Vincennes, să stea de vorbă cu şeful lor.

Colombani era probabil şi el un obişnuit al curselor, căci nu se înşelase prea mult. Telefonul sună. Era, într-adevăr, Janvier.

– Sunt tot la Vincennes, şefule. V-am telefonat şi la birou.

– S-au terminat cursele?

– De o jumătate de oră. Am mai rămas cu angajaţii. E greu să stai cu ei de vorbă în timpul curselor, pentru că au de muncă până peste cap. Mă întreb cum de nu greşesc. I-am întrebat despre pariuri. Unul de la un ghişeu unde se fac pariuri de o mie de franci a fost imediat frapat de întrebarea mea. E un băiat care a călătorit în Europa Centrală şi ştie să recunoască limbile. „Un ceh?" mi-a zis el. „Am unul care joacă permanent sume mari, aproape numai pe outsideri. Un moment am crezut că e cineva de la ambasadă."

– De ce? întrebă Maigret.

– Se pare că e un tip bine de tot, foarte rasat, îmbrăcat totdeauna cu rafinament. Pierde aproape regulat, fără să se enerveze, zâmbind în colţul gurii. Angajatul l-a remarcat mai mult din cauza femeii care îl însoţeşte de obicei.

Maigret suspină uşurat şi se uită la Colombani cu o privire care parcă spunea: „I-am prins!"

– În sfârşit, o femeie! exclamă el în receptor. O străină?

– O pariziancă. Staţi puţin! De-asta n-am plecat de la hipodrom. Dacă aş fi putut vorbi mai devreme cu angajatul, mi i-ar fi arătat pe cei doi, pentru că au fost aici în după-amiaza asta.

– Ce-ai aflat despre femeie?

– E foarte tânără, foarte frumoasă, se pare, şi se îmbracă la marile case de modă. Şi nu-i tot, şefule. Angajatul mi-a spus că e o actriţă de cinema. El nu se prea duce la filme. Nu cunoaşte numele vedetelor. De altfel, spune că probabil nu-i un star, ci o actriţă care joacă roluri secundare. I-am înşirat zadarnic o mulţime de nume.

– Cât e ceasul?

– Şase fără un sfert.

– Dacă tot eşti la Vincennes, dă o fugă la Joinville. Nu-i departe. Cere-i angajatului să te însoţească.

– Spune că e la dispoziţia mea.

– Sunt nişte studiouri imediat după pod. De obicei, producătorii de filme păstrează fotografiile tuturor artiştilor, chiar şi ale celor din roluri mici, iar colecţia asta e consultată când se alege distribuţia unui nou film. Înţelegi?

– Am înţeles. Unde pot să vă sun?

– Acasă.

Când se reaşează în fotoliu, Maigret arăta destins.

– Poate că o să meargă, zise el.

– Cu condiţia să fie vorba de cehul nostru, evident.

Maigret umplu păhărelele cu margine aurită, goli pipa şi îşi pregăti alta.

– Am impresia că vom avea o noapte agitată. Ai pus să fie adusă puştoaica?

– A pornit spre noi acum trei ore. Mă duc chiar eu să o iau mai îndată de la Gara de Nord.

Era vorba de fetiță de la ferma Manceau, singura scăpată ca prin minune de la măcel şi care l-ar fi văzut pe unul dintre atacatori: pe femeie, pe Maria, care se afla acum pe un pat de spital, cu bebeluşul ei alături.

Telefonul sună iar. Aproape că îi era frică să mai ridice receptorul.

– Alo!...

Privirea lui Maigret se aținti încă o dată asupra colegului său, dar, de data aceasta, cu stingherealã. Vorbea încetişor. Un timp, răspunse la intervale aproape regulate doar:

– Da... da... da...

Colombani încerca să înțeleagă. Îl enerva faptul că nu ghicea nimic, cu atât mai mult cu cât auzea un zbârnâit în receptor şi, uneori, o silabă detaşată de celelalte.

– Peste zece minute? Sigur că da. Exact cum am promis.

De ce părea Maigret că se stăpâneşte? Din nou, atitudinea lui se schimbase complet. Un copil care îl aşteaptă pe Moş Crăciun n-ar fi fost mai nerăbdător, mai agitat ca el, dar Maigret se străduia să se arate calm, ba chiar să dea chipului său un aer morocănos.

După ce puse receptorul în furcă, în loc să i se adreseze lui Colombani, deschise uşa care dădea spre bucătărie.

– Mătuşa ta soseşte cu soțul ei, anunță el.

– Poftim? Ce spui? Păi...

Degeaba îi făcea el cu ochiul.

Ştiu. Şi eu mă mir. Probabil că s-a întâmplat ceva grav, neprevăzut. Vrea să stea de vorbă cu noi imediat.

Băgă capul pe uşă şi se strâmba din nou la soția sa, care nu mai ştia ce trebuie să înțeleagă.

– Măi, să fie! Chiar mă mir. Sper să nu se fi întâmplat ceva rău!

– Dacă o fi vorba de moştenire?

– Care moştenire?

– De la unchiul ei.

Când se întoarse la Colombani, acesta schița un zâmbet.

– Scuză-mă, bătrâne. Mătuşa soției mele soseşte dintr-un moment în altul. Abia am timp să mă îmbrac. Nu te dau afară, dar cred că înțelegi.

Comisarul de la Siguranță goli paharul pe nerăsuflate, se ridică şi se şterse la gură.

– Te rog. Ştiu cum e. Îmi telefonezi dacă afli ceva nou?

– Promit.

– Am impresia că-mi vei telefona foarte curând. Mă întreb dacă să mă întorc sau nu la birou. Nu! Dacă n-ai nimic împotrivă, voi face o plimbare până pe Quai des Orfevres.

– Perfect! Pe curând.

Maigret aproape că îl împingea pe palier. Apoi, după ce închise uşa, traversă rapid încăperea şi se uită pe fereastră. La stânga, mai departe decât depozitul Lhoste şi Pepin, era un negustor de vin şi de cărbuni - prăvălia unuia din Auvergne, vopsită în galben -, iar comisarul îşi aținti privirea asupra uşii, alături de care se afla o plantă ornamentală.

– A fost o glumă! îl încercă doamna Maigret.

– Bineînțeles! Colombani nu trebuia cu nici un preț să-i întâlnească pe oamenii care vor urca dintr-o clipă în alta.

În timp ce spunea aceste cuvinte, mâna să se aşeza maşinal pe pervazul ferestrei, acolo unde stătuse Colombani mai adineauri. Dădu de o hârtie, un ziar. Aruncă o privire şi văzu că era îndoit la pagina „Mica Publicitate". Unul dintre micile anunțuri era încercuit cu albastru.

– Canalia! bombăni el printre dinți.

Pentru că între Siguranță şi Poliția Judiciară exista o veche rivalitate, şi era o adevărată plăcere pentru cineva de pe strada Saussaies să-i joace un renghi vreunui coleg de pe Quai des Orfevres.

De altfel, Colombani nu se răzbunase cu răutate pentru minciuna lui Maigret şi pentru povestea cu mătuşa. Se mulţumise să lase în urma lui dovada că înţelesese.

Anunţul, apărut în acea dimineaţă în toate ziarele şi la amiază în ziarele de curse, spunea, cu abrevierile clasice:

Prieteni ai lui Albert, indispensabil pentru siguranţă să vină urgent domiciliu Maigret, bd. Richard-Lenoir, nr. 132. Se promite discreţie absolută.

Ei telefonaseră, de la negustorul de cărbuni din faţă, ca să se convingă că anunţul nu era o glumă sau o capcană, ca să-l audă pe Maigret repetându-şi promisiunea şi să fie siguri că nu vor întâlni pe nimeni.

– Te duci să faci o mică plimbare prin cartier, madam Maigret. Nu te grăbi prea tare. Pune-ţi pălăria cu pană verde.

– De ce pălăria cu pană verde?

– Pentru că în curând va veni primăvara.

În timp ce traversau strada, cu aerul unor oameni care fac un demers foarte important, Maigret îi observă de la fereastră, dar, de departe, reuşi să-l recunoască doar pe unul dintre cei doi.

Cu câteva clipe mai înainte, nu ştia nimic despre cei care urmau să se prezinte, nici măcar din ce mediu făceau parte. Ar fi putut însă să bage mâna în foc că frecventau şi ei hipodromurile.

– Colombani stă cu siguranţă pe undeva ca să-i vadă, mormăi el.

Iar Colombani, dacă prindea pistă, era în stare să-l deconspire. Sunt feste pe care colegii şi le joacă unii altora cu mare bucurie.

Mai ales că acest Colombani îl cunoştea, probabil, mai bine decât el pe Jo Boxerul.

Era mic de statură, solid, cu nasul turtit, cu pleoapele lăsate peste ochii de un albastru deschis, purtând totdeau-

na costume în carouri şi cravate țipătoare. Puteai fi sigur că îl găseşti, la ora aperitivului, în unul dintre barurile de pe bulevardul Wagram.

Maigret îl avusese în biroul lui de cel puțin zece ori, de fiecare dată pentru altceva, şi îi scăpase întotdeauna.

Chiar era periculos? El aşa ar fi vrut să-i facă pe ceilalți să creadă şi îi plăcea să se dea „teroarea lumii". Voia să treacă drept un tip din lumea interlopă, dar cei din lumea interlopă îl priveau cu neîncredere, dacă nu chiar cu dispreț.

Maigret se duse să le deschidă uşa şi puse alte pahare pe masă. Cei doi păşeau cu jenă, neîncrezători totuşi, aruncând câte o privire prin colțuri, uitându-se cu neliniște la uşile închise.

– Nu vă fie teamă, copii. Nu-i nici un stenograf ascuns, şi nici vreun magnetofon. Uitați, aici e dormitorul meu!

Le arătă patul desfăcut.

– Iar aici e baia. Aici e dulapul de haine. Şi uite şi bucătăria pe care doamna Maigret a părăsit-o în onoarea voastră.

Supa care fierbea pe foc mirosea frumos, iar pe masă era deja un pui cu felioare de slănină împrejur.

– Uşa asta? E ultima. Camera de oaspeți. Nu-i prea aerisită. Miroase a aer închis, pentru bunul motiv că prietenii nu dorm niciodată aici şi că îi foloseşte doar cumnatei mele două-trei nopți pe an. Acum, la treabă!

Întinse paharul ca să ciocnească cu ei. În acelaşi timp, se uită întrebător la însoțitorul lui Jo.

– E Ferdinand, îi explică fostul boxer.

Comisarul căuta zadarnic în memorie. Silueta aceea lungă şi slabă, fața cu un nas imens, cu ochi mici şi vioi de şoarece, nu-i aminteau de nimeni, şi nici numele.

– Are un garaj nu departe de Poarta Maillot. Un garaj mic, firește.

Era ciudat să-i vezi pe amândoi în picioare, ezitând să stea jos, nu pentru că erau intimidați, ci dintr-un fel de prudență. Oamenilor de soiul lor nu le place să se afle prea departe de o ușă.

– Parcă ați pomenit de un pericol.

– Ba chiar de două: mai întâi, dacă cehii vă reperează, n-aş da prea mulți bani pe pielea voastră.

Jo şi Ferdinand se priviră mirați, crezând că era vorba de o neînțelegere.

– Care cehi?

Pentru că nu se vorbise niciodată de cehi în ziare.

– Banda din Picardia.

De data aceasta, înțeleseră şi deveniră brusc mai gravi.

– Nu le-am făcut nimic.

– Hmm! Vom discuta şi asta imediat. Dar ar fi mult mai uşor să vorbim dacă ați sta frumuşel jos.

Jo îşi luă inima în dinți şi se aşeză într-un fotoliu, dar Ferdinand, care nu-l cunoştea pe Maigret, se aşeză doar pe marginea scaunului.

– Al doilea pericol, spuse comisarul, aprinzându-şi pipa şi observându-i cu atenție. N-ați remarcat nimic astăzi?

– E plin de curcani peste tot. Pardon!...

– Nici o supărare! Nu doar că e plin de curcani, după cum spui, dar cei mai mulți dintre inspectori sunt pe teren şi caută un anumit număr de persoane, printre alții, doi domni care au o anume maşină galbenă. Ferdinand zâmbi.

– Bănuiesc că nu mai e galbenă şi că şi-a schimbat numărul. Să trecem peste asta! Dacă inspectorii de la Poliția Judiciară ar pune primii mâna pe voi, poate că aş reuşi să vă rezolv. Dar l-ați văzut pe domnul care a ieşit de-aici?

– Colombani, mormăi Jo.

– V-a zărit?

– Am aşteptat să urce în autobuz.

– Asta înseamnă că şi cei de la Siguranță au pornit la vânătoare. Dacă vă prind ăştia, nu mai aveți loc de-ntors cu judecătorul Comeliau.

Era un nume magic, căci cei doi cunoşteau, cel puțin după reputație, neînduplecarea magistratului.

– În schimb, dacă sunteți aşa de amabili să treceți pe la mine, cum ați şi făcut, putem să schimbăm o vorbă ca în familie.

– Nu ştim aproape nimic.

– Ceea ce ştiți va fi de ajuns. Eraţi prieteni cu Albert?

– Era un tip grozav.

– Un hazliu, nu-i aşa?

– L-am cunoscut la curse.

– Bănuiam.

Pozițiile celor doi se precizau. Garajul lui Ferdinand probabil că nu era deschis prea des publicului. Poate că nu vindea maşini furate, fiindcă asta cerea utilaje complicate pentru transformarea lor şi o întreagă organizare. În plus, cei doi erau dintre cei cărora nu le place să-şi asume prea multe riscuri.

Cumpărau probabil la preț mic maşini vechi şi le meştereau astfel încât să arate destul de bine ca să-i înşele pe fraieri.

În baruri, la curse sau în holurile hotelurilor întâlneşti destui burghezi naivi care abia aşteaptă să facă un chilipir. Ba chiar uneori se decid să cumpere maşina când li se şoptește la ureche că a fost furată de la o vedetă de cinema.

– Ați fost amândoi la Vincennes marțea trecută?

S-au uitat iar unul la altul, nu ca să se pună de acord, ci ca să-şi amintească.

– O clipă! Auzi, Ferdinand, nu marți ai primit Semiramida?

– Ba da.

– Atunci, înseamnă că am fost.

– Şi Albert?

– Da! Acum îmi amintesc. E ziua când a plouat torențial în cursa a treia. Albert era şi el acolo, l-am zărit de departe.

– N-ați vorbit cu el?

Pentru că nu era la peluză, ci la tribună. Noi servim la peluză! De altfel, şi el. Dar în ziua aceea îşi adusese şi nevasta. Era aniversarea căsătoriei lor sau cam aşa ceva. Îmi spusese ceva cu câteva zile înainte. Ba chiar avea de gând să-şi cumpere o maşină nu prea scumpă, iar Ferdinand promisese să-i dibuiască una. Una bună, să nu credeți altceva!

– Pe urmă?

– Pe urmă ce?

– Ce s-a întâmplat a doua zi?

S-au uitat iar unul la celălalt, iar Maigret a fost nevoit să-i ajute.

– La garaj v-a telefonat miercuri seară pe la cinci?

– Nu, la Pelican, pe bulevardul Wagram. Aproape totdeauna suntem acolo la ora aia.

– Acum, domnilor, aş vrea să ştiu exact, cuvânt cu cuvânt, dacă e posibil, ce a spus. Cine i-a răspuns?

– Eu, spuse Jo.

– Gândeşte-te. Nu te grăbi.

– Părea grăbit sau emoționat.

– Ştiu.

– La început, n-am înțeles bine despre ce era vorba, pentru că le încurca pe toate, vrând să vorbească repede, ca şi cum i-ar fi fost frică să nu se întrerupă legătura.

– Ştiu şi asta. Mi-a dat patru-cinci telefoane în aceeaşi zi…

– A!

Jo şi Ferdinand renunțau să mai înțeleagă.

– Atunci, dacă v-a telefonat, înseamnă că ştiți.

– Spune mai departe.

– Mi-a zis că era urmărit de nişte tipi şi că se temea, dar că poate găsise un mijloc să scape de ei.

– A precizat mijlocul?

– Nu, dar părea mulțumit de ideea lui.

– Pe urmă?

– A zis, cu aproximație: E o poveste cumplită, dar poate că o să scoatem ceva de aici. Nu uitați, domnule comisar, că ați promis...

– Repet promisiunea. Veți ieşi amândoi de aici la fel de liberi cum ați intrat şi nu trebuie să vă fie frică, orice mi-ați spune, cu condiția să-mi spuneți tot adevărul.

– Recunoaşteți că-l ştiți la fel de bine ca şi noi?

– Aproape.

– Bun! Asta e! Albert a adăugat: Veniți pe la mine diseară la opt să stăm de vorbă.

– Ce-ați înțeles din asta?

– Staţi. Până să închidă, a mai avut timp să spună: Am s-o trimit pe Nine la cinema. Înțelegeți? însemna că era ceva serios.

– O clipă. Albert mai lucrase cu voi?

– Niciodată. Ce să fi făcut cu noi? Ştiți cu ce ne ocupăm. Poate că nu e chiar legal. Iar Albert era un burghez.

– Totuşi, i-a dat prin minte să profite de pe urmă a ceea ce descoperise.

– Poate că da. Nu ştiu. Staţi! Caut cuvintele, dar nu le găsesc. Vorbea de bandă din nord.

– Şi v-ați hotărât să mergeți la întâlnire.

– Puteam să facem altfel?

– Ascultă, Jo! Nu face pe prostul! Dacă tot nu rişti nimic, poți să fii sincer. Ți-ai zis că amicul tău Albert i-a descoperit pe tipii din banda care lucra în Picardia. Ştiai, din ziare, că umflaseră câteva milioane. Şi te-ai întrebat dacă nu s-ar fi putut să ai şi tu o parte. Aşa-i?

– Am crezut că la asta s-a gândit Albert.

– Bine. Ne-am înțeles. Pe urmă?

– Ne-am dus acolo amândoi.

– Şi ați avut o pană pe bulevardul Henri IV, ceea ce mă face să cred că Citroen-ul galben nu era chiar atât de nou pe cât părea.

– Îl aranjasem pentru vânzare. Nu aveam de gând să ne folosim noi de el.

– Ați sosit pe cheiul Charenton cu o întârziere de o jumătate de oră.

Obloanele erau închise. Ați deschis uşa, care nu era încuiată. Se uitară din nou unul la altul, cu o privire lugubră.

– Şi l-ați găsit pe Albert al vostru ucis cu o lovitură de cuțit.

– Exact.

– Ce-ați făcut?

– Mai întâi, am crezut că nu s-a dus de tot, pentru că avea corpul cald încă.

– Pe urmă?

– Am văzut că cineva scotocise prin casă. Ne-am gândit la Nine, care urma să se întoarcă de la cinema. În apropiere e un singur cinematograf, la Charenton, lângă canal. Ne-am dus acolo.

– Ce aveați de gând să faceți?

– Nu prea ştiam, pe cuvânt de onoare! Nu eram deloc în apele noastre. Mai întâi că nu e deloc o fericire să-i dai o veste că asta unei femei. Pe urmă, ne întrebam dacă nu cumva ne reperaseră tipii din bandă. M-am sfătuit cu Ferdinand.

– Şi v-ați hotărât să o duceți pe Nine la țară?

– Da.

– E departe?

– Lângă Corbeil, într-un han de pe malul Senei, unde ne ducem din când în când să pescuim şi unde Ferdinand are o barcă.

– N-a vrut să-l vadă pe Albert?

– N-am lăsat-o. Când am trecut din nou pe chei, în cursul nopții, în jurul casei nu era nimeni. Sub uşă era lumină în continuare, pentru că nu ne gândisem s-o stingem.

– De ce ați schimbat locul cadavrului?

– A fost ideea lui Ferdinand.

Maigret se întoarse spre celălalt, care lăsase capul în jos, şi repetă:

– De ce?

– N-aş putea să vă explic. Eram destul de agitat. La han, am băut ca să prindem curaj. Mi-am zis că vecinii au văzut probabil maşina, că poate ne-au zărit. Şi că, dacă se va afla că mortul era Albert, va fi căutată Nine, iar ea nu va fi în stare să-şi țină gura.

– Ai creat o pistă falsă.

– Dacă vreți. Poliția se arată mai puțin zeloasă când e vorba de o crimă săvârşită în scop de jaf, de un caz care pare foarte simplu, un om ucis cu o lovitură de cuțit pe stradă, de exemplu, ca să fie uşurat de bani.

– Tot tu ai avut ideea să găuriți impermeabilul?

– Trebuia. Tot ca să pară că a fost omorât pe stradă.

– Şi să-l desfigurați?

– Era necesar. Oricum nu simțea nimic.

Ne-am zis că în felul ăsta cazul va fi repede clasat şi că nu riscăm nimic.

– Asta-i tot?

– Tot, jur. Nu-i aşa, Jo? A doua zi, am vopsit maşina în albastru şi am schimbat numărul.

Se vedea că se pregăteau să se ridice.

– O clipă. De atunci, n-ați primit nimic?

– Ce să primim?

– Un plic cu ceva în el!

– Nu.

Erau sinceri, se vedea limpede. Întrebarea chiar îi surprindea. De altfel, Maigret, în momentul în care o punea, descoperea o posibilă soluție pentru problema care îl preocupase cel mai mult în ultimele zile.

Soluția i-o furnizase chiar Jo, puțin mai înainte, fără să ştie. Albert îi spusese la telefon că găsise un mijloc să se debaraseze de banda care îl urmărea! Ceruse un plic la ultima braserie unde fusese zărit, exact după ce le dăduse telefon prietenilor săi!

Avea la el, în buzunar, ceva compromițător. pentru cehi. Unul dintre ei nu-l slăbise din ochi. Oare faptul de a pune ostentativ un plic într-o cutie de scrisori nu era un mijloc să scape de urmăritor?

Pusese fără probleme documentul în plic.

Dar ce adresă scrisese?

Ridică receptorul şi sună la Poliția Judiciară.

– Alo? Cine e la telefon? Bodin? Avem o treabă urgentă, băiete! Citi inspectori sunt la birou? Ce? Numai patru? Da, unul trebuie să rămână acolo. Ia-i pe ceilalți trei. Împărțiți-vă toate oficiile poştale din Paris. Stai! Inclusiv cel de la Charenton, cu care vei începe personal. Vorbiți cu funcționarii de la post-restant. Trebuie să fie undeva, pe numele lui Albert Rochain, o scrisoare care aşteaptă de câteva zile. Da, o luați. Mi-o aduceți. Nu, nu acasă. Peste o jumătate de oră, voi fi la birou.

Se uită la cei doi, zâmbind.

– Încă un păhărel?

Probabil că nu le plăcea calvadosul, pentru că acceptară din politețe.

– Putem pleca?

Nu aveau încă deplină încredere. Se ridicării ca nişte şcolari cărora profesorul le anunță recreația.

– N-o să fim amestecați?

– Voi doi nu veți intra în discuție. Vă cer doar să nu o anunțați pe Nine.

– N-o să aibă nici ea necazuri?

– De ce-ar avea?

– S-o luați uşor, da? Dacă ați şti cât de mult îl iubea pe Albert!

După ce închise uşa, Maigret opri gazul, căci supa dădea pe afară şi începea să se prelingă pe maşina de gătit.

Bănuia că băieții minţiseră nițel. Dacă era să-i dea crezare doctorului Paul, nu aşteptaseră să o pună pe Nine la adăpost că să-şi desfigureze amicul. Dar asta nu schimbă cu nimic situația şi, în definitiv, se arătaseră destul de docili ca să nu le facă necazuri. Căci, în fond, oamenii ăştia au şi ei sensibilitățile lor, ca toată lumea.

Biroul era albastru din cauza fumului. Colombani şedea într-un colţ, cu picioarele întinse. Cu câteva clipe înainte, directorul Poliției Judiciare fusese şi el acolo. Inspectorii intrau şi ieşeau. Judecătorul Comeliau tocmai telefonase. Iar Maigret ridica acum din nou receptorul.

– Alo! Marchand? Aici, Maigret. Da, cel adevărat. Cum? Mai este unul care ți-e prieten? Un conte? Nu, nu face parte din familie.

Era ora şapte. Vorbea la telefon cu secretarul general de la Folies-Bergere.

– Ce-ai cu mine, dragule? graseia acesta. La naiba, nu-i deloc uşor! Abia am timp să bag ceva în gură la botul calului înainte să deschidem uşile. Doar dacă nu cumva vrei să mănânci cu mine? La Chope Montmartre, de exemplu? Peste zece minute? La bună vedere, dragule!

Janvier, foarte agitat, era şi el în birou. Adusese de la Joinville o fotografie mare, frumoasă, aşa cum găseşti, cu

dedicație, în cabinele artiştilor. De altfel, era semnată, cu un scris ascuțit şi foarte sigur: Francine Latour.

Femeia era drăguță, încă foarte tânără. Pe spate era trecută adresa ei: strada Longchamps, nr. 121, Passy.

– Se pare că în acest moment joacă la Folies-Bergere, anunțase Janvier.

– Angajatul de la Mutuel a recunoscut-o?

– Categoric. Vi l-aş fi adus şi pe el, dar întârziase deja şi îi este tare teamă de nevastă, în schimb, dacă avem nevoie de el, îl putem suna acasă la orice oră. Locuieşte la doi paşi de-aici, în insula Saint-Louis, şi are telefon.

Francine Latour avea şi ea telefon. Maigret sună la apartamentul ei, hotărât să nu spună nimic şi să închidă imediat dacă răspundea cineva. Dar, după cum bănuia, femeia nu era acasă.

– Vrei să te duci acolo, Janvier? Ia pe cineva foarte priceput cu tine. Nu trebuie să atragă ți atenția cu nici un preț.

– Şi facem o vizită discretă în apartament?

– Nu imediat. Aşteptați telefonul meu. Unul dintre voi să stea într-un bar, prin apropiere. Să sune aici ca să-mi dea numărul.

Se încrunta, încercând să nu uite nimic. De la Citroen aflaseră doar că Serge Madok lucrase acolo timp de aproape doi ani.

Intră la inspectori.

– Ascultați, copii. Probabil că voi avea nevoie de multă lume diseară sau la noapte. Ar fi mai bine să rămâneți toți la treabă. Mergeți să mâncați pe rând în cartier, sau cereți să vi se aducă sandvişuri şi bere. Ne vedem mai târziu. Vii, Colombani?

– Credeam că iei masa cu Marchand.

– Îl cunoşti şi tu, nu?

Marchand, care începuse ca vânzător de tichete la uşa teatrului, devenise acum unul dintre personajele cele mai

cunoscute din Paris, îşi păstrase aerul vulgar şi vorbirea directă. Se afla la restaurant, cu coatele pe masă şi un meniu mare în mina. În momentul în care soseau cei doi bărbaţi, tocmai îi spunea chelnerului-sef:

– Ceva uşor, dragă Georges... Ia să vedem... Ai potârnichi?...

– Cu varză, domnule Marchand.

– Ia loc, dragule. Ia uite! Siguranţa Naţională e cu noi! încă un tacâm, Georges dragă. Ce ziceţi de potârnichi cu varză? Staţi! înainte, nişte păstrăviori au bleu6. Sunt vii, Georges?

– Îi puteţi vedea în bazin, domnule Marchand.

– Ceva antreuri, până vine comanda. Asta-i tot. Şi la urmă un sufleu, dacă ţii neapărat.

Era pasiunea lui. Chiar şi singur, comanda astfel de mese la prânz şi seară. Şi asta numea el a mânca uşor, la botul calului! Poate că, după spectacol, mai şi supa.

– Aşa, dragule, ce pot să fac pentru tine? Sper că totul e în regulă în teatrul meu?

Era prea devreme pentru o discuţie serioasă. Acum venise rândul chelnerului care servea băutura să se apropie de ei, iar Marchand avu nevoie de câteva minute ca să aleagă vinurile.

– Vă ascult, copii.

– Dacă-ţi spun ceva, vei şti să fii discret?

– Uiţi, voinicule, că sunt probabil omul care cunoaşte cele mai multe secrete din Paris, închipuie-ţi că am în mina soarta a sute, nu, a mii de căsnicii. Să fiu discret? Păi, numai asta fac!

Era ciudat. Căci vorbea cât era ziua de lungă, dar era adevărat că spunea doar ce voia să spună.

---

6 Mod de a prepara anumite feluri de peşte, aruncându-i vii într-un amestec de apă, vin alb, oţet şi condimente (n.t.)

– O cunoşti pe Francine Latour?

– Apare în două dintre scheciurile noastre împreună cu Drean.

– Ce părere ai despre ea?

– Ce părere vrei să am? E o puicuță. Să vorbim despre ea peste zece ani.

– Are talent?

Marchand se uită la comisar cu o uimire comică.

– De ce ai vrea să aibă talent? Nu ştiu exact câți ani are, dar nu cred că trece de douăzeci.

Şi se îmbracă deja la marile case de modă, ba chiar am impresia că a început să aibă diamante. În orice caz, săptămâna trecută a apărut cu o haină de vizon. Ce vrei mai mult?

– Are amanți?

– Are un prieten, ca toată lumea.

– Îl cunoşti?

– Cum să nu-l cunosc!

– E străin, nu-i aşa?

– La ora asta, toți sunt mai mult sau mai puțin străini. Îți vine să crezi că Franța are doar soți fideli!

– Ascultă-mă, Marchand. Este infinit mai grav decât îți poți închipui.

– Când îl săltați?

– Sper că în noaptea asta. Dar nu-i ceea ce crezi.

– În orice caz, e obişnuit cu aşa ceva. Dacă-mi amintesc bine, a ajuns de două ori în fața tribunalului corecțional pentru cecuri fără acoperire sau ceva de genul ăsta. Deocamdată, pare pe linia de plutire.

– Numele lui?

– În culise, toți îi spun domnul Jean. De fapt, îl cheamă Bronsky. E ceh.

– Fără acoperire, repetă Colombani, în timp ce Maigret dădea din umeri.

– Un timp, a învârtit ceva afaceri în lumea filmului. Cred că se mai ocupă şi acum cu asta, continuă Marchand, care ar fi putut reproduce C.V.-urile tuturor personalităților din Paris, inclusiv cele mai corupte. Un băiat frumos, simpatic, generos. Femeile îl adoră şi bărbații se tem de puterea lui de seducție.

– E îndrăgostit?

– Aşa cred. În orice caz, n-o slăbeşte deloc pe micuță. Se spune că ar fi gelos.

– Unde crezi că ar putea fi la ora asta?

– Dacă azi după-amiază au fost curse, e posibil să se fi dus acolo cu ea. O femeie care, de patru-cinci luni, se îmbracă la casele de modă de pe strada Paix şi poartă o haină nouă de vizon nu se plictiseşte de hipodromuri. Deocamdată, probabil că beau un aperitiv în vreun bar de pe Champs-Elysees. Micuța urcă pe scenă abia la nouă şi jumătate. Soseşte la teatru pe la nouă. Aşadar, au timp să ia cina la Fouquet's, la Maxim's sau la Ciro's. Dacă vreți să dați de ei...

– Nu acum. Bronsky o însoțeşte la teatru?

– Aproape tot timpul. O conduce în cabina ei, stă puțin în culise, se instalează la bar, în holul cel mare, şi flecăreşte cu Felix. După al doilea scheci, revine în cabina ei şi, imediat ce este gata, o ia cu el. Rareori se întâmpla să nu meargă la un cocktail party undeva.

– Locuieşte cu ea?

– Probabil, dragule. Întrebarea asta ar trebui să i-o pui mai curând portăresei.

– L-ai văzut în ultimele zile?

– Pe el? L-am văzut chiar ieri.

– Nu ți s-a părut mai nervos ca de obicei?

– Ştii, oamenii ăştia sunt totdeauna puțin cam nervoşi. Când mergi pe sârmă... Bun! Dacă înțeleg bine, sirma e gata să se rupă. Păcat pentru micuță! E adevărat că, după ce

a-nțolit-o, lucrurile vor merge de la sine şi va avea şanse să nimerească şi mai bine.

În timp ce vorbea, Marchand mânca, bea, se ştergea la gură cu şervetul, saluta cu familiaritate clienți care intrau sau ieşeau, ba mai găsea şi timp să-i arunce o vorbă şefului chelnerilor sau chelnerului care servea băuturile.

– Nu ştii cum a început?

Iar Marchand, căruia micile ziare de scandal îi aminteau de obicei de propriile-i origini, răspunse destul de rece:

– Asta, voinicule, e o întrebare care nu se pune unui gentleman.

Apoi, după câteva clipe, se învoi să continue:

– Ceea ce ştiu este că a avut la un moment dat o agenție de figuranți.

– Cu mult timp în urmă?

– Câteva luni. Aş putea să mă informez.

– Nu-i nevoie. Ba chiar aş vrea să nu faci, mai ales în seara asta, nici o aluzie la discuția noastră.

– Veniți la teatru?

– Nu.

– E mai bine aşa. V-aş fi rugat să nu vă faceți treaba la mine.

– Nu vreau să risc nimic, Marchand. Fotografia mea, ca şi a lui Colombani, a apărut prea des în ziare. Individul e destul de inteligent, după cele spuse de tine şi după câte ştiu şi eu, ca să-l simtă pe oricare dintre inspectorii mei.

– Auzi, bătrâne, am impresia că iei povestea asta foarte în serios! Serviți-vă cu potârnichi!

– S-ar putea să se lase cu cafteală.

– Ah!

– A şi ieşit cu cucuie. Rău de tot!

– Lasă! Nu-mi spune nimic. Prefer să citesc totul mâine sau poimâine în ziar. S-ar putea să mă jeneze dacă omul mă invită diseară să beau cu el un păhărel. Mâncați, prie-

teni. Ce ziceți de vinul ăsta?... Nu mai au decât cincizeci de sticle şi le-am spus să mi le pună deoparte. Au mai rămas patruzeci şi nouă. Mai cer una?

– Mulțumesc, nu. Vom avea treabă toată noaptea.

Se despărțiră un sfert de oră mai târziu, puțin cam moleşiți de o cină prea copioasă, stropită cu băutură din belşug.

– Numai să nu vorbească, mormăi Colombani.

– N-o să vorbească.

– Apropo, Maigret, mătuşa ți-a adus informații interesante?

– Excelente. La drept vorbind, aproape că ştiu întreaga poveste a micului Albert.

– Bănuiam. Femeile sunt totdeauna cele mai informate. Mai ales mătuşile din provincie! Aş putea şti şi eu?

Aveau un pic de timp la dispoziție. Un moment de destindere era bine venit înaintea nopții care se anunța agitată. Merseră pe jos, discutând.

– Aveai dreptate adineauri. Poate că am fi putut să-i prindem pe toți la Vincennes. Sper că Jean Bronsky să nu simtă că lațul se strânge în jurul lui.

– Facem ce putem! Nu?

Pe la nouă şi jumătate ajunseră la Poliția Judiciară, unde aveau să afle o veste foarte importantă. Îi aştepta un inspector, foarte agitat.

– Cari Lipschitz a murit, domnule comisar. Ca să spun aşa, chiar sub ochii mei. Stăteam în umbră, pe strada Sevres, la vreo o sută de metri de spital. De câtva timp, auzeam zgomote în dreapta mea, cineva care, în întuneric, părea că ezită să înainteze. Apoi am auzit paşi repezi şi a răsunat o împuşcătură. S-a întâmplat atât de aproape, încât, prima dată, am crezut că se trăgea asupra mea şi am scos revolverul. Mai mult am ghicit decât am văzut corpul căzând, apoi o siluetă care se îndepărta în fugă. Am tras.

– L-ai omorât?

– Am tras la picioare şi am avut noroc să-l nimeresc cu al doilea glonț. Tipul care fugea a căzut şi el la pământ.

– Cine?

– Puştiul, cel căruia i se spune Pietr. N-a fost nevoie să fie dus prea departe, pentru că spitalul era chiar în față.

– În concluzie, Pietr a tras în Cari?

– Da.

– Erau împreună?

– Nu. Nu cred. Cred mai curând că Pietr îl urmărea pe Cari şi l-a împuşcat.

– Ce spune?

– Puştiul? Nimic. Nu-şi descleştează dinții.

Are nişte ochi scăpărători, parcă ard. Părea foarte fericit sau foarte mândru că e dus în spital şi, pe culoare, se uită cercetător în jurul lui.

– Păi, din cauză că Maria se află şi ea acolo!

Rana e gravă?

– Glonțul i-a intrat în genunchiul stâng. Probabil că acum îl operează.

– Ce-avea în buzunare?

Pe biroul lui Maigret se aflau două grămăjoare distincte, pregătite cu mare grijă.

– Prima conține tot ce s-a găsit asupra lui Cari. Cealaltă, tot ce s-a găsit la puşti.

– Moers e sus?

– A anunțat că va petrece noaptea în laborator.

– Să i se spună să coboare. Cineva să urce la antropometrie. Am nevoie de fişa şi dosarul unui anume Jean Bronsky. N-am amprentele lui digitale, dar a ajuns de două ori în fața tribunalului corecțional şi trebuie să fi luat optsprezece luni de închisoare.

Apoi trimise oameni pe strada Provence, în față la Folies-Bergere, cu consemnul să nu se arate orice s-ar întâmpla.

– Înainte de plecare, staţi să vedeţi fotografia lui Bronsky. Trebuie înhăţat doar în cazul în care ar încerca să ia trenul său avionul. Dar nu cred să facă el una ca asta.

Portofelul lui Cari Lipschitz conţinea patruzeci şi două de bancnote de o mie de franci, o carte de identitate pe numele său şi alta cu un nume italian: Filipino. Nu fuma, căci nu avea la el nici ţigări, nici pipă, nici brichetă, ci doar o lanternă de buzunar, două batiste, dintre care una foarte murdară, un bilet de cinema care purta data din ziua aceea, un briceag şi un revolver automat.

– Vezi! îi atrase atenţia Maigret lui Colombani. Ne închipuiam că ne-am gândit la toate.

Arăta biletul de cinema.

– Lor le-a trecut prin cap. Mai bine decât să bată străzile. Poţi să stai ore întregi în întuneric. Într-un cinematograf de pe bulevard, care e deschis toată noaptea, poţi chiar să tragi un pui de somn!

În buzunarele lui Pietr se găseau doar treizeci şi opt de franci în monede. Un portofel conţinea două fotografii, una a Măriei - o fotografie mică tip paşaport, care probabil că fusese făcută cu un an în urmă, când se pieptăna altfel - şi portretul a doi ţărani, un bărbat şi o femeie, aşezaţi în prag, undeva în Europa Centrală, cum se putea presupune după stilul casei.

Nici un act de identitate. Ţigări. O brichetă. Un carneţel albastru cu câteva pagini acoperite de un scris foarte strâns, cu creionul.

– Par să fie versuri.

– Sunt convins că sunt versuri.

Moers nu-şi mai încăpu în piele de bucurie când văzu cele două grămăjoare pe care avea să le ducă în vizuina lui, la mansardă. Un inspector aduse în scurt timp dosarul lui Bronsky.

Fotografia, dură, nemiloasă, ca toate fotografiile antropometrice, nu prea corespundea cu descrierea lui Marchand, căci bărbatul, încă tânăr, era tras la față, avea o barbă de două zile şi mărul lui Adam proeminent.

– Janvier a telefonat?

– A spus că totul e calm şi că puteți să-l sunați la Passy 62-41.

– Cere numărul.

Citea cu glas scăzut. După documentele de la dosar, Bronsky se născuse la Praga şi avea acum treizeci şi cinci de ani. Făcuse studii universitare la Viena, apoi trăise câțiva ani la Berlin. Acolo se căsătorise cu o anume Hilde Braun, dar, când intrase în Franța, la douăzeci şi opt de ani, cu acte în regulă, era singur. Pretindea încă de atunci că era de profesie cineast, iar primul său domiciliu fusese un hotel de pe bulevardul Raspail.

– Janvier la telefon, şefule.

– Tu eşti, băiete? Ai cinat? Ascultă-mă cu atenție. O să-ți trimit doi oameni cu maşina.

– Suntem deja doi! protestă inspectorul, ofensat.

– N-are importanță. Ascultă ce-ți spun. Când vor ajunge acolo, îi laşi afară. Nu trebuie să fie văzuți. Nu trebuie cu nici un preț ca cineva care s-ar întoarce acasă pe jos sau ar coborî din taxi să le poată bănui prezența. Tu şi colegul tău veți intra în casă. Aşteptați să se stingă lumina din cămăruța portăresei. Ce fel de imobil e?

– Nou, modern, destul de şic. Cu o fațadă mare şi albă şi o uşă din fier forjat cu geam.

– Bine. Urcați, după ce îi îndrugați un nume oarecare.

– Cum găsesc apartamentul?

– Ai dreptate. În apropiere trebuie să fie vreo lăptărie care livrează la domiciliu. Trezeşte-l pe lăptar dacă e nevoie. Inventează o poveste, de preferință o poveste de dragoste.

– S-a-nțeles.

– Mai ştii să forţezi o broască? Intraţi. Nu aprindeţi lumina. Ascundeţi-vă într-un colţ, astfel încât să fiţi gata să interveniţi în caz de nevoie.

– 'Ţeles, şefu', oftă bietul Janvier, care probabil că avea să petreacă ore în şir, nemişcat, în întunericul unui apartament necunoscut.

– Să nu cumva să fumaţi!

Zâmbi el însuşi de cruzimea lui. Apoi alese cei doi oameni care urmau să stea de pază pe strada Longchamp.

– Luaţi-vă puşcoacele. Nu putem prevedea cum se vor petrece lucrurile.

Îi aruncă o privire lui Colombani. Cei doi bărbaţi se înţelegeau reciproc. Nu aveau de-a face cu un escroc, ci cu şeful unei bande de ucigaşi; nu aveau dreptul să rişte.

De exemplu, arestarea la barul de la Folies-Bergere ar fi fost mai simplă. Numai că nu se putea prevedea reacţia lui Bronsky. Ar fi putut să fie înarmat, şi părea un om în stare să se apere, poate chiar să tragă în mulţime, ca să profite de panică astfel creată.

– Cine se sacrifică să comande bere la braseria Dauphine? Şi sandvişuri!

Era semnul că începea una dintre marile nopţi de la Poliţia Judiciară. În cele două birouri din sectorul lui Maigret domnea aceeaşi atmosferă ca într-un post de comandă. Toată lumea fuma, toată lumea se agită. Telefoanele şomau.

– Folies-Bergere, vă rog.

Trebui să aştepte ceva timp până să audă glasul lui Marchand la celălalt capăt al firului Fusese chemat tocmai de pe scenă, unde aplana cearta dintre două dansatoare goale.

– Da, dragule..., începu el, fără să ştie cine era la telefon.

– Maigret.

– Ce-i?

– El e acolo?

– L-am zărit adineauri.

– Bine. Nu spune nimic. Doar un telefon dacă pleacă singur.

– Am înțeles. Nu-l poci prea tare, da?

– Probabil că de asta o să se ocupe altcineva, răspunse enigmatic Maigret.

Peste câteva momente, la Folies-Bergere, Francine Latour avea să intre în scenă în compania comicului Drean şi, tot atunci, amantul ei intră probabil o clipă în sala primitoare, zăbovind în promenuar, ca un obişnuit al teatrului, ca să asculte distrat un dialog pe care îl ştia pe de rost şi hohotele de râs care izbucneau la galerie.

Maria stătea culcată în camera ei de spital, foarte neliniştită, furioasă, pentru că, potrivit regulii, copilaşul îi fusese luat pe timpul nopții, iar doi inspectori făceau de gardă pe culoar; încă unul, doar unul, se afla în altă aripă a spitalului, unde fusese adus Pietr după ce ieşise din sala de operație.

Destul de nervos, Comeliau, aflat în vizită la nişte prieteni, pe bulevardul Saint-Germain, se retrăsese un moment ca să-i telefoneze lui Maigret.

– Tot nimic?

– Lucruri mărunte. Cari Lipschitz a murit.

– A tras unul dintre oamenii dumitale?

– Nu, unul de-al lor. Tânărul Pietr s-a ales cu un glonț în picior, tras de unul dintre inspectorii mei.

– Înseamnă că a mai rămas doar unul?

– Da, Serge Madok. Şi şeful.

– Pe care nu-l cunoaşteți nici la ora asta?

– Care se numeşte Jean Bronsky.

– Cum?

– Bronsky.

– Nu-i producător de film?

– Nu ştiu dacă e producător, dar învârte afaceri în acest domeniu.

– L-am condamnat la optsprezece luni de închisoare cu nici trei ani în urmă.

– El e.

– Sunteți pe urmele lui?

– În acest moment se află la Folies-Bergere.

– Cum?

– Am spus: la Folies-Bergere.

– Şi nu-l arestați?

– Mai îndată. Acum avem timp. Prefer să limitez pagubele. Înțelegeți?

– Notați-vă numărul meu. Stau la prietenii mei până pe la miezul nopții. Apoi voi aştepta acasă să-mi telefonați.

– Veți avea timp să trageți un pui de somn.

Maigret nu se înşela. Jean Bronsky şi Francine Latour au luat mai întâi taxiul până la Maxim's, unde au supat în doi. Maigret urmărea mai departe toate mişcările din biroul său de pe Quai des Orfevres, iar chelnerul de la braseria Dauphine venea deja cu tava pentru a doua oară. Biroul era plin de pahare murdare şi de sandvişuri începute, iar mirosul de tutun te sufoca. Totuşi, în ciuda căldurii, Colombani nu-şi scosese pardesiul din păr de cămilă, deschis la culoare, care era pentru el un fel de uniformă, şi purta în continuare pălăria dată pe ceafă.

– N-o aduci pe femeie?

– Care femeie?

– Nine, nevasta lui Albert.

Maigret făcu nu din cap, cu un aer nemulțumit. Ce-l privea pe el asta? Era de acord să colaboreze cu cei de la Siguranță, cu condiția să fie lăsat în pace.

La drept vorbind, acum se întreba ce era mai bine de făcut. După cum îi spusese judecătorul Comeliau, numai de el depindea să-l aresteze pe Jean Bronsky, în momentul pe

care îl va alege singur. Îşi amintea de cuvintele pe care le spusese la începutul anchetei, nu mai ştia în faţa cui, cu o gravitate neobişnuită: „De data aceasta, avem de-a face cu nişte ucigaşi".

Nişte ucigaşi care, ştiau foarte bine şi unii, şi alţii, nu mai aveau nimic de pierdut. Astfel încât, dacă erau arestaţi în public, dacă i se spunea mulţimii că erau oamenii bandei din Picardia, poliţia nu ar fi fost în stare să împiedice un linşaj.

După tot ce făcuseră la ferme, orice juriu i-ar fi condamnat la pedeapsă capitală, şi ştiau foarte bine asta, iar Maria abia dacă putea, datorită copilului, să spere graţierea din partea preşedintelui Republicii.

Avea oare să o obţină? Nu era deloc sigur. Există mărturia fetiţei care scăpase de la masacru, existau picioarele şi sânii arşi... Mai era şi insolenţa ei de femelă, şi chiar frumuseţea aceea sălbatică, aspecte care aveau să cântărească în defavoarea ei în hotărârea juraţilor.

Oamenilor civilizaţi le este frică de fiare sălbatice, îndeosebi de fiare de soiul lor, care le amintesc de epocile demult apuse ale vieţii în păduri.

Jean Bronsky era o fiară sălbatică şi unii primejdioasă, o fiară îmbrăcată de cel mai bun croitor din piaţa Vendome, un sălbatic în cămaşă de mătase, care făcuse studii universitare şi pe care frizerul îl ferchezuia în fiecare dimineaţă ca pe o cochetă.

– Vrei să fii prudent, remarcă la un moment dat Colombani, pe când Maigret aştepta răbdător, în faţa unuia dintre telefoane.

– Vreau să fiu prudent.

– Şi dacă-ţi scapă printre degete?

– Mai bine, decât să-mi omoare un om. Până la urmă, de ce să-i mai lase pe soţii Chevrier în bistroul de pe cheiul Charenton? Trebuia să le telefoneze. Probabil că se culca-

seră. Maigret zâmbi şi dădu din umeri. Cine ştie? Poate că mica mascaradă îi incita şi, în plus, nu aveau nici un motiv să nu se mai joace câteva ore de-a patronul şi patroana de bistrou.

– Alo?... Şefule?... Tocmai au intrat la Florence.

Localul elegant din Montmartre. Şampania era obligatorie. Probabil că Francine Latour avea o rochie sau o bijuterie nouă de arătat. Era foarte tânără, viaţa aceea încă nu o obosise.

Dar oare nu vezi femei în vârstă, bogate, titrate, care au o reşedinţă particulară pe aleea Bois-de-Boulogne sau în foburgul Saint-Germain şi frecventează aceleaşi localuri de noapte timp de patruzeci de ani?

– Să mergem! zise deodată Maigret.

Îşi luă revolverul din sertarul biroului, îl verifică să fie încărcat, în timp ce Colombani se uita la el, zâmbind uşor.

– Eşti de acord să vin cu tine?

Era amabil din partea lui Maigret. Lucrurile se petreceau în sectorul lui. El descoperise banda din Picardia. Ar fi putut să se implice doar el şi oamenii lui, şi astfel cei de pe Quai des Orfevres ar fi marcat încă un punct împotriva celor de la Siguranţă.

– Ai puşcociul la tine?

– Îl am totdeauna în buzunar.

Maigret însă luă rareori cu el arma. Pe când traversau curtea, Colombani arătă spre una dintre maşinile poliţiei.

– Nu! Prefer un taxi. E mai puţin bătător la ochi.

Alese unul cu grijă, condus de un şofer care îl cunoştea. Ce-i drept, aproape toţi şoferii de taxi îl cunoşteau.

– Strada Longchamp. O străbaţi încet.

Imobilul unde locuia Francine Latour era cam spre capătul străzii, nu departe de un restaurant faimos unde comisarul îşi amintea că prânzise de câteva ori foarte bine. To-

tul era închis. Era două dimineața. Trebuia ales un loc de staționare, iar Maigret se arăta grav, ursuz, tăcut.

– Mai treci o dată. Opreşti când îți spun. Laşi aprinse doar luminile de poziție, ca şi cum ai aştepta un client.

Se aflau la mai puțin de zece metri de casă. Ghiceau un inspector ascuns în umbra unei porți mari. Trebuia să mai fie unul pe undeva, iar sus, Janvier şi însoțitorul său aşteptau în continuare pe întuneric.

Maigret trăgea scurt din pipă. Simțea umărul lui Colombani lângă al lui. Se aşezase în partea dinspre trotuar.

Au stat aşa patruzeci şi cinci de minute; din când în când, trecea câte un taxi, iar nişte oameni se întoarseră acasă, câteva clădiri mai departe, în sfârşit, un taxi opri în fața imobilului şi un bărbat tânăr şi zvelt sări pe trotuar, aplecându-se apoi spre interior ca să-şi ajute însoțitoarea să coboare.

– Acum!... rosti Maigret.

Îşi calculă bine mişcările. Stătea de mult cu portiera întredeschisă, cu mâna crispată pe mâner. Cu o uşurință neaşteptată din partea lui, se repezi înainte, sări asupra bărbatului exact în momentul în care acesta, cu o mină în buzunarul smochingului, ca să-şi ia portofelul, se aplecă să privească aparatul de marcat al taxiului.

Tânăra dădu un țipăt. Maigret îl ținea pe bărbat de umeri, pe la spate, şi greutatea lui îi făcu să se rostogolească amândoi pe trotuar.

Comisarul, care primise o lovitură de cap la bărbie, încerca să-i imobilizeze mâinile lui Bronsky, de teamă că acesta să nu scoată revolverul. Colombani apăru însă imediat şi, cu răceală, calm, îl lovi pe ceh cu tocul pantofului peste față.

Francine Latour, strigând în continuare după ajutor, ajunse la uşa casei şi începu să sune cu disperare. Cei doi inspectori veniră şi ei şi încăierarea mai dură câteva se-

cunde. Maigret se ridică ultimul, pentru că se afla dedesubt.

– Nu-i nimeni rănit?

La lumina poziţiilor maşinii, Maigret văzu că are sânge pe mână şi, uitându-se în jur, îşi dădu seama că sângele curgea abundent din nasul lui Bronsky. Bărbatul avea mâinile încătuşate la spate, ceea ce îl făcea să stea puţin aplecat. Faţa lui avea o expresie feroce.

– Bandă de porci!... exclamă el cu năduf.

Şi, întrucât un inspector se pregătea să răzbune injuria cu o lovitură de picior la tibie, Maigret zise, căutându-şi pipa în buzunar:

– Lasă-l să-şi verse veninul. E singurul drept pe care îl mai are de acum înainte.

Puţin lipsi să nu-i uite pe Janvier şi pe însoţitorul său în apartament, unde, probabil, respectând ordinul primit, ar fi rămas ascunşi până la ziuă. Mai întâi a fost înştiinţat directorul Poliţiei Judiciare, ceea ce, probabil, nu l-ar fi încântat pe Comeliau.

– Foarte bine, bătrâne. Acum, fă-mi plăcerea şi mergi la culcare. De restul ne vom ocupa mâine dimineaţă. Îi convocăm pe cei doi şefi de gară?

Cei din Goderville şi din Moucher, care vor trebui să-l recunoască pe omul văzut de ei, unul coborând din tren în ziua de 19 ianuarie, celălalt urcând în tren câteva ore mai târziu.

– S-a ocupat Colombani de asta. Trebuie să sosească amândoi.

Jean Bronsky se afla cu ei în birou, aşezat pe un scaun. Niciodată nu mai fuseseră atâtea halbe de bere şi sandvişuri pe masă. Pentru ceh, lucrul cel mai de mirare era că nimeni nu-şi dădea osteneala să-i pună întrebări.

Francine Latour era şi ea acolo. Ţinuse neapărat să vină, căci era absolut convinsă că era vorba de o eroare a poliţiei.

Atunci, aşa cum îi dai o carte cu poze unui copil ca să stea liniştit, Maigret îi pusese în faţă dosarul Bronsky, pe care tânăra îl citea acum, nu fără să arunce, uneori, o privire îngrozită spre amantul ei.

– Ce faci? îl întrebă Colombani.

– Îl sun pe domnul judecător şi mă duc la culcare.

– Te duc cu maşina mea?

– Mulţumesc. Nu e cazul să întârzii pentru mine.

Maigret trişa din nou. Colombani ştia asta. Dădu cu glas tare şoferului adresa sa de pe bulevardul Richard-Lenoir, dar, după câteva clipe, bătu în geam.

– Ia-o pe malul Senei. Spre Corbeil.

Văzu astfel ivirea zorilor. Zări primii pescari cu undiţa instalându-se pe malurile fluviului, dinspre care se ridica un abur uşor; văzu primele şlepuri îngrămădindu-se în faţa ecluzelor şi fumul care începea să iasă de pe coşurile caselor, urcând spre cerul de culoarea sidefului.

– Vei găsi un han puţin mai în amonte, îi zise el şoferului, după ce trecură de Corbeil.

L-au găsit. Terasa umbroasă dădea spre Sena, iar casa era înconjurată de bolţi de verdeaţă, unde probabil că oamenii se înghesuiau duminica. Patronul, un bărbat cu mustăţi mari şi roşcate, era ocupat cu golitul unei ambarcaţiuni, iar pe ponton fuseseră întinse plase de peşte.

După noaptea pe care tocmai o petrecuse, era amuzant să păşească pe iarba udă de rouă, să simtă mireasma pământului, cea a butucilor care ardeau în cămin, să o vadă pe servitoare, cu părul încă nearanjat, agitându-se prin bucătărie.

– Aveţi cafea?

– În câteva minute. La drept vorbind, n-am deschis încă.

– Femeia care stă aici are obiceiul să coboare devreme?

– O aud de câtva timp umblând de colo-colo prin cameră. Ascultaţi!

Într-adevăr, auziră paşi deasupra tavanului susținut de grinzi mari aparențe.

– Pentru ea pregătesc cafeaua. Sunteți un prieten de-al ei?

– Puneți două tacâmuri.

– Sigur că da. M-ar fi mirat să fie altfel.

Şi lucrurile se petrecură, într-adevăr, foarte simplu. Când se prezentă, spunând cine era, ei îi fu puțin teamă, dar Maigret îi zise amabil:

– Se poate să luăm micul dejun împreună?

Erau două farfurii din ceramică groasă pe fața de masă cu pătrate roşii, în fața ferestrei. Cafeaua aburea în boluri. Untul avea un guşi de alună.

Era saşie, bineînțeles, chiar rău de tot. Femeia ştia asta şi, când cineva se uita fix la ea, se tulbura, îi era ruşine şi explică:

– La şaptesprezece ani, mama m-a dus la operație, pentru că ochiul meu stâng privea spre interior. După operație, privea spre exterior. Chirurgul s-a oferit să mă mai opereze o dată, gratuit, dar n-am mai vrut.

Ei bine, după câteva minute, aproape că nu mai băgai de seamă! înțelegeai şi de ce fusese posibil să fie considerată aproape drăguță.

– Bietul Albert! Dacă l-ați fi cunoscut! Un om atât de vesel, atât de bun, totdeauna dornic să facă plăcere tuturor.

– Erați veri, nu-i aşa?

– De departe.

Accentul femeii avea şi el farmecul lui. Cel mai mult simțeai la ea o imensă nevoie de tandrețe. Nu o tandrețe cerută pentru ea, ci tandrețea pe care simțea nevoia să o răspândească în jurul ei.

– Aveam aproape treizeci de ani când am rămas orfană. Eram fată bătrână. Părinții mei erau cât de cât înstăriți, iar eu nu muncisem niciodată. Am venit la Paris, pentru că mă

plictiseam singură în casa aceea mare. Îl cunoşteam vag pe Albert. Mai mult auzisem de el. M-am dus să-l văd.

Sigur că da. Înțelegea. Albert era şi el singur. Probabil că îl răsfățase cu atenții cu caro el nu era obişnuit.

– Dacă ați şti cât l-am iubit! Nu-i ceream să mă iubească. Înțelegeți? Ştiu că ar fi fost imposibil. Dar el m-a făcut să cred asta. Iar eu mă prefăceam că-l cred, ca să fie mulțumit. Eram fericiți, domnule comisar. Sunt sigură că era fericit. Nu avea de ce să nu fie, nu? Şi tocmai sărbătorisem aniversarea căsătoriei noastre. Nu ştiu ce s-a întâmplat la curse. Mă lăsa la tribună cât timp se ducea la ghişeu. Odată, s-a întors preocupat şi, din acel moment, a început să se uite în jurul lui ca şi cum ar fi căutat mereu pe cineva. A vrut să plecăm cu taxiul şi, pe drum, întorcea mereu capul. În fața casei, i-a spus şoferului: „Mergi mai departe!" Nu înțeleg de ce. A cerut să fie dus în piața Bastille. Apoi a coborât, după ce mi-a spus: „întoarce-te singură acasă. Vin şi eu peste o oră-două". Pentru că era urmărit. Nu s-a întors seara acasă. Mi-a telefonat că are să vină a doua zi dimineață. Apoi, a doua zi, m-a sunat de două ori...

– Miercuri?

– Da. A doua oară mi-a spus să nu-l aştept, să mă duc la cinematograf. Eu n-am vrut şi el a insistat. Aproape că s-a supărat. M-am dus. I-ați arestat?

– A mai rămas unul, care va fi prins curând. Singur, nu cred că e periculos, mai ales că îi cunoaştem identitatea şi semnalmentele.

Maigret avea perfectă dreptate! La acea oră, un inspector de la moravuri punea mâna pe Serge Madok, într-o casă de toleranță de pe bulevardul La Chapelle - un bordel mizerabil, frecventat mai ales de arabi -, unde se ascundea din seara precedentă şi de unde nu voia să plece cu nici un preț.

Madok nu a opus nici o rezistență. Era complet abrutizat, mort de beat, şi a fost nevoie să fie dus pe sus la dubă.

– Ce-o să faceți acum? întrebă cu blândețe Maigret, umplându-şi pipa.

– Nu ştiu. Probabil că mă voi întoarce la mine acasă. Nu pot să țin restaurantul singură. Şi nu mai am pe nimeni.

Repetă aceste ultime cuvinte uitându-se în jur, ca şi cum ar fi căutat pe cineva asupra căruia să-şi reverse tandrețea.

– Nu ştiu cum o să trăiesc.

– Închipuiți-vă că ați adopta un copil.

Ea ridică uşor capul, mai întâi neîncrezătoare, apoi zâmbi şi zise:

– Credeți că aş putea..., că s-ar putea să-mi fie încredințat... că...?

Şi ideea se contura atât de repede în mintea şi în inima ei, încât Maigret era înspăimântat.

Deşi nu vorbise ca să se afle în treabă, adevărul era că vrusese doar să tatoneze terenul. Gândul îi trecuse prin minte la venire, în taxi, unul dintre acele gânduri bizare, îndrăznețe, care îți vin când eşti într-o stare de somnolentă sau de mare oboseală, iar a doua zi îți dai seama cât au fost de nebuneşti.

– O să mai vorbim despre asta. Căci o să ne mai vedem, dacă îmi dați voie... De altfel, trebuie să vă prezint socotelile, pentru că ne-am permis să redeschidem restaurantul.

– Cunoaşteți un copil care...

– Vai, doamnă, e unul care, peste câteva săptămâni sau câteva luni, s-ar putea să nu mai aibă mamă.

Ea se roşi toată, şi el la fel; acum îi părea rău că deschisese subiectul acela fără să se gândească.

– Un bebeluş, nu? bâigui ea.

– Da, unul mic de tot.

– Care nu-i în stare de nimic.

– De nimic.

– Şi nu va fi neapărat să...

– Îmi cer scuze. Trebuie să mă întorc la Paris.

– O să mă gândesc.

– Nu trebuie să exageraţi. Acum îmi pare rău că am adus vorba despre asta.

– Nu, aţi făcut foarte bine. Aş putea să-l văd? Spuneţi-mi, au să-mi dea voie?

– Aş vrea să mai ştiu ceva. Albert mi-a spus la telefon că mă cunoaşteţi. Nu-mi amintesc să vă fi văzut vreodată.

– Eu v-am văzut, demult, pe când abia împlinisem douăzeci de ani. Mama încă mai trăia şi ne petreceam vacanţa la Dieppe...

– Hotel Beausejour!... exclamă el. Stătuse acolo cincisprezece zile cu doamna Maigret.

– Toţi din hotel vorbeau de dumneavoastră şi vă priveau pe furiş.

Era foarte vesel în taxiul care îl readucea la Paris, străbătând câmpurile de lângă oraş, inundate de soare. Garduri vii începeau să înmugurească.

„Ar fi plăcut să-mi iau o vacanţă", îşi zise el, poate datorită amintirii zilelor petrecute la Dieppe. Ştia că nu-şi va lua nici o vacanţă, dar era un gând care îl ispitea periodic. Era ca un guturai de care scăpa muncind din greu. Periferia... Podul de la Joinville...

– Trecem pe cheiul Charenton.

Bistroul era deschis. Chevrier părea stingherit.

– Îmi pare bine că vă văd, şefule. Am primit telefon că totul s-a terminat, iar nevastă-mea se întreabă dacă trebuie să mai facă piaţa.

– Cum vrea ea.

– Dar nu mai serveşte la nimic?

– La absolut nimic.

– M-au întrebat dacă v-am văzut. Se pare că v-au sunat acasă şi pe unde au presupus că aţi putea fi. Vreţi să sunaţi pe Quai des Orfevres?

Ezită. De data asta, chiar era la capătul puterilor şi nu-şi mai dorea decât un pat şi o alunecare voluptuoasă într-un somn adânc şi fără vise.

– Pun prinsoare că o să dorm douăzeci şi patru de ore fără să mă trezesc.

Din păcate, nu era adevărat! Ar fi fost deranjat mai înainte de împlinirea acestui termen. Prea îi obişnuise pe cei de pe Quai des Orfevres să spună, pentru orice fleac: „Sunaţi-l pe Maigret!"

– Cu ce vă servesc, şefule?

– Un calvados, dacă ţii neapărat.

Cu calvados începuse şi cu calvados sfârşea.

– Alo! Cine vrea să vorbească cu mine?

Era Bodin. Uitase de el. Probabil că uitase şi de alţii, care încă mai stăteau inutil la postul lor, în diferite puncte ale Parisului.

– Am scrisoarea, şefule.

– Care scrisoare?

– Cea de la post-restant.

– A, da! Bine.

Bietul Bodin. Nu se făcea mare caz de descoperirea lui!

– Vreţi s-o deschid şi să vă spun ce conţine?

– Dacă îţi face plăcere.

– Numai puţin. Gata. Nu e nimic scris. Doar un bilet de tren.

– Bine.

– Ştiaţi?

– Bănuiam. Un bilet la clasa întâi Goderville-Paris.

– Exact. Sunt aici nişte şefi de gară care aşteaptă.

– Asta îl priveşte pe Colombani.

Şi Maigret, sorbind din calvados, schiță un zâmbet. Încă o trăsătură ce trebuia adăugată personajului micului Albert, pe care nu-l cunoscuse în timpul vieții, dar pe care, într-un fel, îl reconstituise bucată cu bucată.

Ca şi alți obişnuiți ai hipodromurilor, nu se putea abține să nu se uite pe jos, pe pământul plin de tichete necâştigătoare luate de la Mutuel, unde se întâmpla, din când în când, să găseşti câte un bilet câştigător aruncat din greşeală.

Dar în dimineața aceea nu găsise un bilet câştigător, ci un bilet de tren.

Dacă nu ar fi avut această mânie... Dacă nu l-ar fi văzut pe bărbatul care îl lăsa să i cadă din buzunar... Dacă numele de Godorville nu i-ar fi amintit imediat de hecatombele provo câte de bandă din Picardia... Dacă emoția iui i s-ar fi citit pe chip...

– Bietul Albert! zise Maigret, oftând.

Încă ar mai fi trăit. În schimb, probabil că alți fermieri şi fermiere în vârstă şi-ar fi dat duhul după ce, mai întâi, ar fi fost arşi la tălpi de Maria.

– Soția mea preferă să închidem imediat, spuse Chevrier.

– Închideți.

Urmară alte străzi, un aparat de marcat care arăta o cifră astronomică, doamna Maigret care părea mai puțin blinda după întâlnirea cu Nine şi care hotărî cu de la sine putere, pe când Maigret se afla deja în pat:

– De data asta, scot telefonul din priză şi nu mai deschid uşa nimănui.

Maigret auzi începutul frazei, dar sfârşitul nu avea să-l mai afle niciodată.

Tucson, Arizona, decembrie 1947

---- Sfîrşit ----

Quai des Orfèvres, sediul Poliţiei Judiciare. O dimineaţă anostă pentru Maigret: dosare în lucru, obişnuitele plîngeri... Brusc, un telefon schimbă totul: dintr-o cafenea, un ins terorizat anunţă că este urmărit de o întreagă bandă. Telefoanele încep să curgă, tot mai disperate. Fiecare, din alt punct al Parisului. Intrigat, comisarul porneşte şi el în urmărire. Tîrziu, în noapte, va descoperi doar un cadavru într-o piaţă pustie. Maigret încearcă să-i reconstituie identitatea, fără să ştie că se va afunda în cele mai sinistre subterane ale crimei.

În aceeaşi serie:

Prima anchetă a lui Maigret
Inspectorul Cadavre
Maigret şi şcoala crimei
Cazul Louise Laboine
Maigret se teme

EDITURA POLIROM
ISBN 973-681-635-4
9 789736 816352
www.polirom.ro